

COI Focus

LIBANON

Veiligheidssituatie

8 januari 2018 (update)

Cedoca

Oorspronkelijke taal: Nederlands

DISCLAIMER:

Dit COI-product is geschreven door de documentatie- en researchdienst Cedoca van het CGVS en geeft informatie voor de behandeling van individuele asielaanvragen. Het document bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en oordeelt niet over de waarde van de asielaanvraag. Het volgt de richtlijnen van de Europese Unie voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008.

De auteur heeft de tekst gebaseerd op een zo ruim mogelijk aanbod aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie en heeft de bronnen aan elkaar getoetst. Het document probeert alle relevante aspecten van het onderwerp te behandelen, maar is niet noodzakelijk exhaustief. Als bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vermeld worden, betekent dit niet dat ze niet bestaan hebben.

Alle gebruikte bronnen staan kort vermeld in een voetnoot en uitgebreid beschreven in een bibliografie achteraan het document. Bronnen die geconsulteerd maar niet gebruikt werden, staan in een lijst van geraadpleegde bronnen. In uitzonderlijke gevallen worden bronnen niet bij naam genoemd. Wie specifieke informatie uit dit document gebruikt, moet de bronverwijzing uit de bibliografie vermelden.

Publicatie of verspreiding van dit document is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

This COI-product has been written by Cedoca, the Documentation and Research Department of the CGRS, and it provides information for the processing of individual asylum applications. The document does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of the asylum application. It follows the Common EU Guidelines for processing country of origin information (April 2008).

The author has based the text on a wide range of public information selected with care and with a permanent concern for crosschecking sources. Even though the document tries to cover all the relevant aspects of the subject, the text is not necessarily exhaustive. If certain events, people or organisations are not mentioned, this does not mean that they did not exist.

All the sources used are briefly mentioned in a footnote and described in detail in a bibliography at the end of the document. Sources which have been consulted but which were not used are listed as consulted sources. In exceptional cases, sources are not mentioned by name. When specific information from this document is used, the user is asked to quote the source mentioned in the bibliography.

This document can only be published or distributed with the written consent of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons.

Inhoud

Inleiding.....	3
1. Korte achtergrond	4
2. Huidige toestand	8
3. Actoren van geweld.....	12
3.1. IS en Hayat Tahrir al-Sham.....	12
3.2. Libanese soennitische en salafistische milities	12
3.3. Alawitische milities.....	14
3.4. Hezbollah	14
3.5. Lebanese Resistance Brigades	16
3.6. Palestijnse gewapende groeperingen.....	16
3.7. Het Syrische leger	17
3.8. Het Israëlische leger	17
3.9. Het Libanese leger	18
4. Typologie van het geweld.....	20
4.1. Bekavallei	20
4.1.1. Grensgeweld uit Syrië	20
4.1.2. Gewapende confrontaties tussen IS, JN/JFS/HTS en het leger	21
4.1.3. Gewapende confrontaties tussen IS, JN/JFS/HTS en Hezbollah	22
4.1.4. Gewapende confrontaties tussen IS en JN/JFS/HTS	22
4.1.5. Sektarisch geweld	23
4.1.6. Crimineel geweld	25
4.2. Tripoli	25
4.2.1. Sociale onrust	25
4.2.2. Sektarisch geweld in de stad	25
4.2.3. Gewapende confrontaties tussen soennitische milities en het leger in de grensregio.....	26
4.3. Akkar	26
4.3.1. Grensgeweld uit Syrië	26
4.3.2. Gewapende confrontaties tussen soennitische extremistische groeperingen en het leger	26
4.4. Beiroet	27
4.4.1. Sociale onrust	27
4.4.2. De zuidelijke buitenwijken	27
4.5. Sidon	28
4.6. Zuid-Libanon	29
4.7. Palestijnse vluchtelingenkampen.....	31
4.7.1. Algemeen	31
4.7.2. Ayn al-Hilwah.....	32
4.7.3. Post-conflict situatie in Nahr al-Bared	39
5. Doelwitten van het geweld.....	40
Samenvatting	42
Bijlagen	44
1. Kaart Libanon	44
2. Kaart Baalbek / El-Hermel	45
3. Kaart gouvernementen van Libanon	46
4. Kaart Zuid-Libanon	47
5. Kaart Palestijnse kampen	48
Bibliografie.....	49
Geschreven en audiovisuele bronnen	49

Inleiding

Deze COI Focus bespreekt de veiligheidssituatie in Libanon. Een eerste en tweede deel beschrijven kort de achtergrond en huidige toestand van het geweld in Libanon. Een derde deel geeft de actoren weer die de veiligheidssituatie in Libanon bepalen. Een vierde en vijfde deel gaan respectievelijk in op de aard en intensiteit van het geweld in de verschillende regio's en het hiermee gepaard gaande risico voor burgers.

Deze analyse beoogt een globaal beeld te geven van de veiligheidssituatie in Libanon. Het rapport bevat geen exhaustief overzicht van de veiligheidsincidenten die zich in Libanon hebben voorgedaan. De vermelde incidenten dienen voornamelijk om de algemene trend in Libanon of in een bepaalde Libanese regio te duiden.

De COI Focus is gebaseerd op informatie uit openbare bronnen. Zo werd gebruik gemaakt van informatie van verschillende internationale gouvernementele organisaties, niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving uit de internationale en Libanese media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de bibliografielijst achteraan in dit document.

In dit product maakt Cedoca voor plaats- en persoonsnamen, namen van gewapende groepen en politieke partijen, gebruik van de meest courante schrijfwijze uit de Engelstalige bronnen die geraadpleegd werden voor deze COI Focus. Als de gangbare transliteratie in de Nederlandstalige pers hiervan afwijkt, volgt Cedoca deze schrijfwijze.

Deze COI Focus is een update van de COI Focus *Libanon - De veiligheidssituatie* van 2 juni 2017. Het onderzoek heeft betrekking op de periode juni 2017 - december 2017. Het onderzoek liep tot 10 december 2017.

De veiligheidssituatie in Libanon wordt door Cedoca opgevolgd door raadpleging van diverse relevante bronnen. In geval van fundamentele wijzigingen of nieuwe ontwikkelingen die de situatie zoals beschreven in deze COI Focus in belangrijke mate wijzigen, wordt dit document versneld geüpdatet.

1. Korte achtergrond

In Libanon wordt de macht verdeeld volgens confessionele quota, met als gevolg een politiek sterk gepolariseerd systeem vatbaar voor conflict en buitenlandse inmenging.¹ Hoewel de termen hun lading al lang niet meer dekken, wordt Libanon sinds de Cederrevolutie en hierop volgende terugtrekking van de Syrische troepen in 2005 bovendien politiek verdeeld tussen de zogenaamde 14 maart-groep (genoemd naar de anti-Syrische protesten in 2005 door een alliantie van soennieten, druzen, en christenen), en de 8 maart-groep (genoemd naar de toenmalige mars door Hezbollah). De belangrijkste fracties van de 8 maart-groep waren Hezbollah (sjiitische strekking, geleid door Hassan Nasrallah), Amal (sjiitisch, Nabih Berri) en de Free Patriotic Movement (FPM) (christelijk, Michel Aoun). De belangrijkste fracties van de 14 maart-groep waren de Tayyar al-Mustaql / Future Movement (soennitisch, Saad Hariri), Forces Libanaises (christelijk, Samir Geagea) en de Kata'ib (falangisten, christelijk, Amin Gemayel).

De burgeroorlog in Syrië heeft de Libanese binnenlandse politiek verder gedestabiliseerd. Grofweg kan men stellen dat het 14 maart-blok, gesteund door Saoedi-Arabië, een machtswissel in Syrië voorstaat terwijl Hezbollah, gesteund door Iran, zich achter het Syrische regime schaart.² De Libanese regering voert een officieel beleid van neutraliteit (*disassociation*) met betrekking tot het Syrische conflict om te verhinderen dat het zou overslaan naar Libanon.³ Hiertoe ondertekenden de verschillende politieke leiders in juni 2012 de zogenaamde Baabda-verklaring. Aanvankelijk bleef de politieke en veiligheidssituatie in Libanon bijgevolg relatief stabiel. Het tij van neutraliteit en stabiliteit keerde toen Hezbollah-leider Nasrallah op 25 mei 2013 officieel erkende militaire steun te bieden aan het Syrische regime.⁴ Deze publieke erkenning van deelname aan de strijd betekende een belangrijk keerpunt waarbij Hezbollah zich volgens onder meer International Crisis Group (ICG) herdefinieert van een verzetsbeweging tot een sektarische milie.⁵

De gevolgen van Hezbollahs betrokkenheid in de Syrische burgeroorlog, lieten zich snel voelen in Libanon, aldus ICG.⁶ Naast toenemend geweld in de grensregio's met Syrië vonden aanslagen met autobommen plaats, waaronder zelfmoordaanslagen, met meestal Hezbollah of diens sjiitische achterban als doelwit. Tussen november 2013 en juni 2014 vonden 14 zelfmoordaanslagen plaats in overwegend sjiitische regio's, waarbij nagenoeg 100 doden en 900 gewonden vielen.⁷

Uit veiligheidsoverwegingen ingegeven door de Syrische burgeroorlog werden de parlementsverkiezingen van 16 juni 2013 uitgesteld. Op 15 februari 2014 werd een regering in lopende zaken gevormd onder leiding van Tammam Salam, een soenniet die gerekend wordt tot de 14 maart-alliantie maar die geaccepteerd werd door '8 maart'.⁸ Na de regeringsvorming kondigde het Libanese leger in april 2014 een omvattend veiligheidsplan voor Tripoli en bij uitbreiding het gouvernement Akkar en de Bekavallei af. De uitvoering hiervan gebeurt in coördinatie met Hezbollah.⁹ Tegen eind mei 2014 moest het parlement, zoals grondwettelijk bepaald, een nieuwe president verkozen hebben. Door de rivaliteit tussen de twee politieke blokken behaalde geen enkele

¹ Carnegie Endowment for International Peace (Henley A.D.M.), 16/12/2016, [url](#); CRS (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#)

² Salloukh B.F., 03/2017, [url](#)

³ UN Security Council, 28/06/2012, [url](#); European Council on Foreign Relations (ECFR), 09/2012, [url](#)

⁴ ISW (Fullton W.), 05/2013, [url](#)

⁵ ICG, 14/03/2017, [url](#); ICG, 01/10/2013, [url](#)

⁶ ICG, 27/05/2014, [url](#); ICG, 20/07/2015, [url](#)

⁷ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#)

⁸ Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), 12/03/2014, [url](#)

⁹ Naharnet, 10/04/2014, [url](#); The Daily Star (al-Fakih R.), 10/04/2014, [url](#); ISW (Brog L.), 07/08/2014, [url](#)

kandidaat echter de vereiste tweederdemeerderheid.¹⁰ Er heerde bijgevolg in de loop van 2014, 2015 en 2016 een institutionele patstelling en politiek vacuüm. De regering bleef in lopende zaken.¹¹

Begin augustus 2014 deinde het Syrische conflict voor het eerst significant uit naar Libanon. Naar aanleiding van een arrestatie vond in de regio Arsal in het oosten van Libanon een grootschalige gewapende confrontatie plaats tussen het Libanese leger en een aantal Syrische extremistische groeperingen onder de koepel van Islamitische Staat (IS) (Islamic State in Iraq and the Levant (ISIL)/ Islamic State in Iraq and Syria (ISIS)/ Dawlat al-Islamiya fi al-Iraq wa al-Sham, Daesh). Het leger vocht tegen honderden strijders die uit de Syrische regio Qalamoun kwamen. In de vijf dagen durende gevechten lieten volgens de rapportering van de secretaris-generaal van de VN minstens 42 burgers het leven naast 19 militairen en 50 opstandelingen.¹² Het Syrische conflict deinde nog verder uit toen begin oktober 2014 de Syrische extremistische groepering Jabhat al-Nusra (JN), verbonden aan al-Qaeda, voor het eerst militaire Hezbollah-posten aanviel op Libanees grondgebied. Volgens mediaberichten vonden aanvallen plaats op minstens 10 posten in een uitgestrekt gebied van Baalbek tot bijna in Arsal.¹³ Eind oktober 2014 vond opnieuw een drie dagen durende gewapende confrontatie plaats tussen het leger en islamistische opstandelingen verbonden met IS en JN, ditmaal in Tripoli en elders in het noorden.¹⁴ Bij het hiermee gepaard gaande geweld kwamen volgens de rapportering van de secretaris-generaal van de VN 10 burgers, 12 militairen en een aantal opstandelingen om het leven.¹⁵

Gedurende 2015 versterkte het leger haar troepen in de grensregio met Syrië en bemand er sindsdien een lijn van legerposten op heuveltoppen.¹⁶ Volgens de VN-Veiligheidsraad nam het grensgeweld in 2015 af en vond er geen grootschalige gewapend treffen meer plaats waarbij burgerslachtoffers vielen.¹⁷ Regimenten van het leger opgesteld langs de noordelijke en oostelijke grens weerdten invalspogingen van gewapende strijders in Libanees grondgebied af.¹⁸ Daarnaast ontplooiden Hezbollah-strijders aan de grens in de strijd tegen de extremistische groeperingen.¹⁹ In 2015, 2016 en de eerste helft van 2017 belaagden het leger (en Hezbollah) en een 500 à 1000 in Libanon aanwezige extremistische strijders elkaar nagenoeg dagelijks in het bergachtige desolate Libanese grensgebied in kleinschalige gewapende confrontaties.²⁰

De Libanese autoriteiten werden sinds 2015 bekwamer in het voorkomen van autobommen (*Vehicle Borne Improvised Explosive Device* (VBIED)), zo stelt het Overseas Security Advisory Council (OSAC). Er werden verschillende bommen ontdekt en geneutraliseerd door goed getrainde politieteams.²¹ Voorts werden IS-netwerken in Libanon gemonitord en opgerold.²² De samenwerking in veiligheidskwesties tussen Hezbollah en de Future Movement heeft er voor gezorgd dat sinds 2015

¹⁰ The Jamestown Foundation (Hoover P.), 30/10/2015, [url](#); Naharnet, 12/04/2015, [url](#)

¹¹ UN Security Council, 16/04/2015, [url](#)

¹² Carnegie Endowment for International Peace (Abou Zeid M.), 08/08/2014, [url](#); UN Security Council, 05/11/2014, [url](#)

¹³ Al-Monitor Lebanon Pulse (Hashem A.), 08/10/2014, [url](#); Al-Jazeera, 05/10/2014, [url](#)

¹⁴ Al-Monitor Lebanon Pulse (Ghanem E.), 05/11/2014, [url](#)

¹⁵ UN Security Council, 05/11/2014, [url](#); Asharq al-Awsat, 26/10/2014, [url](#)

¹⁶ Al-Jazeera (Blanford N.), 05/02/2015, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#)

¹⁷ UN Security Council, 24/06/2016, [url](#); UN Security Council, 04/11/2015, [url](#)

¹⁸ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

¹⁹ Al-Jazeera (Samaha N.), 04/04/2015, [url](#)

²⁰ Naharnet, 01/05/2017, [url](#); The Daily Star, 21/01/2017, [url](#); Reuters, 28/08/2016, [url](#)

²¹ OSAC, 14/03/2016, [url](#)

²² USDOs, 02/06/2016, [url](#)

de veiligheidssituatie gevoelig verbeterd is, aldus ICG.²³ Ten opzichte van 2014 daalde volgens het Institute for the Study of War (ISW) en de VN-Veiligheidsraad het aantal terroristische aanslagen.²⁴

Op 12 november 2015 vond na anderhalf jaar van kalmte een dubbele zelfmoordaanslag plaats in een drukbevolkte winkelstraat van de wijk Bourj al-Barajneh.²⁵ De aanslag werd opgeëist door IS. Er vielen 43 doden en meer dan 200 gewonden, waarmee het de dodelijkste aanslag vormt sinds de burgeroorlog.²⁶ Na deze zware aanslag bleven terroristische aanslagen uit tot juni 2016. Op 27 juni 2016 vonden acht zelfmoordaanslagen plaats in de overwegend christelijke stad al-Qaa in het Noordoosten van de Beka, op 5 km van de grens met Syrië. Hierbij vielen zes burgerdoden en 30 gewonden. Hoewel de aanslag niet werd opgeëist, wordt aangenomen dat IS achter de aanslagen zit.²⁷ De Libanese minister van Binnenlandse Zaken verklaarde dat 7 van de 8 daders uit Raqqa waren afgereisd.²⁸ Op 31 augustus 2016 ontplofte een berm bom in het stadje Zahle in het Noordoosten van de Beka. Hierbij liet één burger het leven en raakten 11 burgers licht gewond.²⁹ Ook deze aanslag werd niet opgeëist.³⁰

In de zomer 2015 ontstond sociale onrust naar aanleiding van de toenemende afvalbergen en elektriciteitstekorten, zichtbare tekenen van het gebrek aan politiek bestuur en verwakking van de instellingen.³¹ Sinds juli 2015 braken over het hele land protesten uit tegen het wanbeleid van de Libanese regering in de aanslepende afvalcrisis.³² De verdeling van de stortterreinen over de verschillende regio's is, zoals de machtsdeling, voorwerp van sektarische geschillen.³³ In de loop van augustus 2015 vonden massabetogingen plaats waarin transparantie en goed bestuur geëist werd. De protesten werden georganiseerd door de *You stink*-burgerbeweging die het wanbeheer van de Libanese afvalcrisis aanklaagt. Volgens Amnesty International (AI) en Human Rights Watch (HRW) traden de Libanese ordetroepen buitensporig hard op tegen demonstranten.³⁴ Naarmate de betogingen hun vreedzaam karakter verloren, zijn de protesten en de eis tot ontslag van de regering geminderd en verloor de burgerbeweging momentum, mede omdat burgers vreesden voor de gevolgen van een 'Arabische lente' en om nog meer verwikkeld te raken in de Syrische burgeroorlog, aldus analyses in onder meer al-Monitor.³⁵ Op 19 maart 2016 kwam een voorlopig einde aan de vuilniscrisis nadat de regering een noodplan goedkeurde om gedurende een overgangsperiode van vier jaar een aantal stortterreinen tijdelijk te heropenen.³⁶ Er vonden in de loop van 2016 nog beperkte burgerprotesten plaats die het gebrek aan diensten aan de kaak stellen.³⁷

Na een 29 maanden durend presidentieel vacuüm en politieke en institutionele crisis verkoos het parlement op 31 oktober 2016 Michel Aoun (christen, stichter van het Free Patriotic Movement en ex-chef van het leger) als president. Dit stelde volgens onder meer de Raad van Europa een einde aan een periode van grote politieke instabiliteit die een bedreiging vormde voor het fragiele

---

²³ ICG, 20/07/2015, [url](#)

²⁴ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#)

²⁵ HRW, 13/11/2015, [url](#)

²⁶ UN Security Council, 22/04/2016, [url](#)

²⁷ ICG, 01/07/2016, [url](#); The Daily Star (Basim F.), 28/06/2016, [url](#); Now Media (Rowell A.), 28/06/2016, [url](#)

²⁸ CRS (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#)

²⁹ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#)

³⁰ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#)

³¹ Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), 05/11/2015, [url](#); Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz J.), 12/11/2015, [url](#); AI, 29/08/2015, [url](#)

³² AI, 29/08/2015, [url](#)

³³ Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), 05/11/2015, [url](#)

³⁴ HRW, 27/01/2016, [url](#); AI, 24/02/2016 [url](#); AI, 29/08/2015, [url](#)

³⁵ International Business Times, 09/09/2015, [url](#); Al-Monitor (Nader S.), 23/10/2015, [url](#)

³⁶ ICG, 01/06/2016, [url](#); Al-Monitor (Ghanem E.), 21/03/2016, [url](#)

³⁷ HRW, 12/01/2017, [url](#); USDOS, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

machtsevenwicht en de veiligheidssituatie in Libanon.³⁸ Op 3 november 2016 duidde de president Saad Hariri, leider van de Future Movement, aan als eerste minister. Op 18 december 2016 vormde deze een regering van nationale eenheid, de eerste regering in twee jaar. In deze coalitieregering, die 30 ministers telt, zijn alle grote partijen vertegenwoordigd behalve Kata'ib (de christelijke falangistische partij), dat niet akkoord ging met het aangeboden ministerie.³⁹ Volgens Lokman Slim, analist voor Shia Watch (een website die regelmatig publiceert over Hezbollah en die deel uit maakt van het burgerinitiatief Hayya Bina), wijst de verkiezing van Aoun, de kandidaat die Hezbollah propageerde, en de vorming van een regering van nationale eenheid niet op een functioneel Libanees politiek systeem maar geeft het slechts de toegenomen invloed van Iran op Libanon weer ten opzichte van Saoedi-Arabië.⁴⁰

---

³⁸ Council of Europe, 05/01/2017, [url](#)

³⁹ Al-Monitor (Mouhazem H.), 19/12/2016, [url](#)

⁴⁰ Shia Watch, 11/2016, [url](#); ICG, 14/03/2017, [url](#)

2. Huidige toestand

De VN-Veiligheidsraad spreekt in haar rapporten van maart, oktober en november 2017 over een aanhoudende relatieve kalmte dankzij het optreden van het leger in de grensregio en de anti-terreur operaties in het hele land.⁴¹

In de zomer 2017 kwamen zowel Hezbollah als het Libanese leger afzonderlijk in actie tegen de extremistische rebellengroeperingen in de grensregio teneinde ze definitief te verdrijven uit Libanon. Op 24 juli 2017 nam Hezbollah meer dan 60 % van het territorium van Hayat Tahrir al-Sham (HTS, Liberation of the Levant Organisation, het vroegere Jabhat al-Nusra) in.⁴² Op 27 juli 2017 ging een wapenstilstand tussen Hezbollah en HTS/JFS van kracht. Het akkoord bepaalde het vertrek van HTS/JFS-strijders en hun familie naar de provincie Idlib in Syrië. Op 2 augustus 2017 vertrokken tussen 4500 en 7500 personen, waaronder JFS strijders en hun families, naar verschillende locaties in Noordwest-Syrië onder supervisie van het leger en de Algemene Veiligheidsdienst. Op 14 augustus 2017 verklaart de Algemene Veiligheidsdienst voltooiing van dit proces.⁴³

Het leger lanceerde op 19 augustus 2017 de operatie *Dawn of the outskirts* waarbij het in een week tijd de militaire controle over grensregio's in Ras Baalbek en Qaa van extremistische groeperingen IS en HTS overnam.⁴⁴ In een krachtig offensief dreven luchtmacht en grondtroepen de overlevende strijders tot terugtrekking in een vallei aan de grens.⁴⁵ Het leger staakte de operatie om ruimte te geven aan onderhandelingen tussen Hezbollah en IS, waarin het vertrek van IS-strijders uit Libanon overeengekomen werd.

In totaal zouden in de zomer 2017 volgens mediaberichten 6000 tot 7000 personen (strijders en hun families) Libanon verlaten hebben.⁴⁶ Het leger herstelde de controle van de staat over een groot deel van de grensregio.⁴⁷ Het nam eveneens een deel van de grensposten van Hezbollah over. Ook tussen Arsal en Masnaa bouwt het leger nu gradueel zijn troepen op.⁴⁸

⁴¹ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

⁴² CSIS (Nerguizian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

⁴³ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

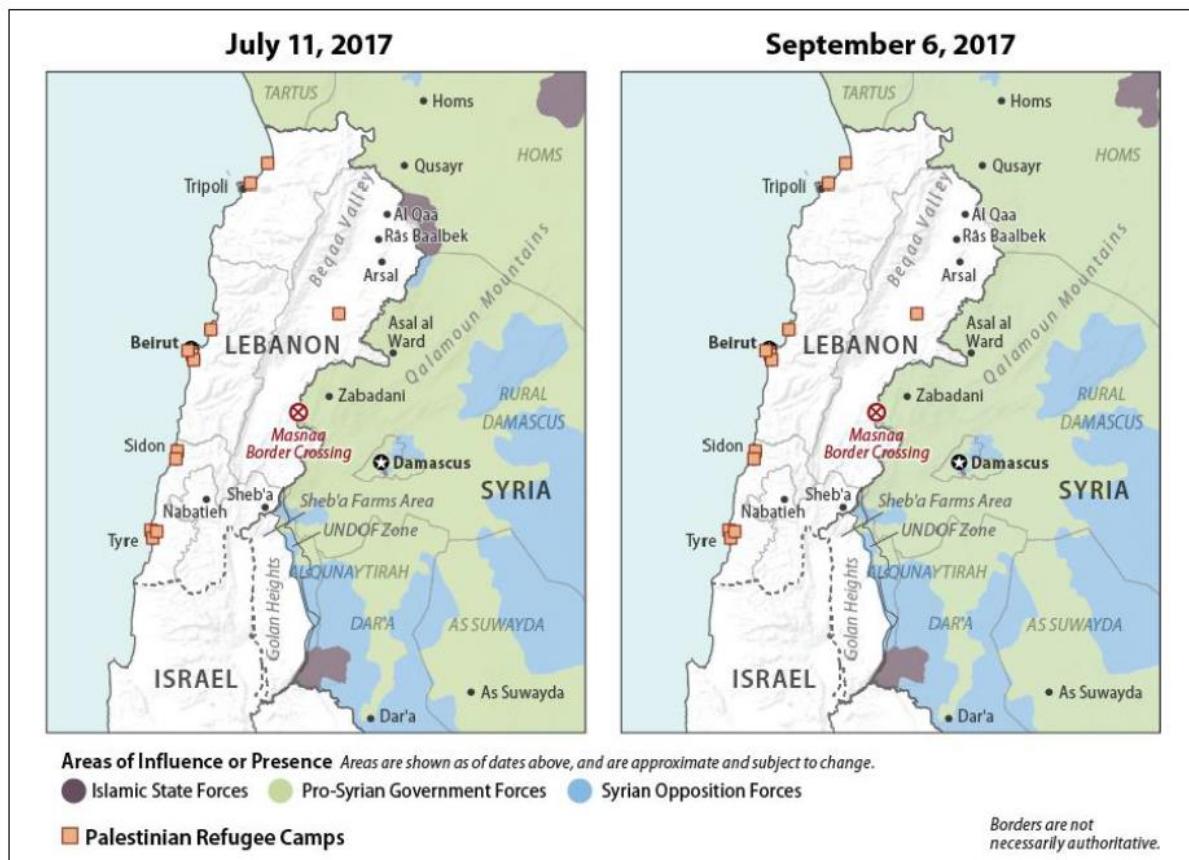
⁴⁴ CSIS (Nerguizian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

⁴⁵ The Christian Science Monitor (Blanford N.), 06/09/2017, [url](#)

⁴⁶ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

⁴⁷ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

⁴⁸ Al-Monitor (el-Khoury B.), 15/09/2017, [url](#)

Border operations target militants in Lebanon's Northeast⁴⁹

Er vonden ook in 2017 veelvuldige arrestaties plaats van extremisten en terreurverdachten, aanslagen werden verijdeld.⁵⁰ In de periode maart 2017 - eind oktober 2017 vonden 353 arrestaties plaats.⁵¹ Niettemin onderlijnen de veelvuldige arrestaties en verijdelde aanslagen de voortdurende bedreiging voor de stabiliteit van Libanon.⁵²

Tijdens de verslagperiode gebeurde één terroristische aanslag waarbij een burgerslachtoffer viel. Op 30 juni 2017, tijdens een raid van het leger tegen IS-strijders, pleegden vijf kamikazes aanslagen in twee vluchtelingskampen. Hierbij liet een kind het leven en raakten een vijftal militairen gewond.⁵³

Libanon heeft van alle buurlanden te maken met het grootste aantal Syrische vluchtelingen. Het aantal officieel geregistreerde Syrische vluchtelingen in Libanon bedraagt volgens het United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) meer dan één miljoen.⁵⁴ De Libanese overheid schat dat daarnaast een half miljoen niet-geregistreerde Syrische vluchtelingen zich in Libanon bevinden.⁵⁵

⁴⁹ "Created by CRS using area of influence data from IHS Conflict Monitor". Congressional Research Service (CRS) (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#)

⁵⁰ Ashraq al-Awsat, 16/09/2017, [url](#); AP, 15/11/2017, [url](#); Reuters, 22/01/2017, [url](#); PressTv, 08/02/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#)

⁵¹ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#)

⁵² UN Security Council, 07/10/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2015, [url](#)

⁵³ CRS (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#); BBC, 21/07/2017, [url](#); CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

⁵⁴ Inter-agency Information Sharing Portal, [laatste update] 30/06/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

⁵⁵ Salloukh B.F., 03/2017, [url](#)

Volgens ICG bedraagt het totaal aantal vluchtelingen uit Syrië bijgevolg anderhalf miljoen. Hiermee maken de Syrische vluchtelingen meer dan een kwart van de bevolking in Libanon uit en is Libanon het land met de hoogste concentratie vluchtelingen per capita wereldwijd.⁵⁶ Deze influx deed het demografisch evenwicht kantelen. Palestijnen meegerekend zijn soennieten nu met meer dan de helft van de bevolking zonder dat dit zich vertaalt in politiek gewicht.⁵⁷ Zowel in de media als in de politiek was in de loop van 2017 sprake van een stijgende anti-vluchtelingen retoriek. De regering beklemtoont de noodzaak van een graduele terugkeer naar Syrië.⁵⁸ In het najaar van 2017 ondernamen verschillende Libanese gemeenten uitwijzigingscampagnes waarbij deur-aan-deur uitwijzingsbevelen aan Syrische vluchtelingen werden afgeleverd.⁵⁹

De geplande repatriëring van honderdduizenden Syriërs en het onuitgesproken partnerschap tussen het Libanese leger, Hezbollah en het Syrische leger droegen bij tot een nieuwe ontwikkeling in de regionale koude oorlog tussen Iran en Saoedi-Arabië in de Libanese arena.⁶⁰ Tot het najaar van 2017 was sprake van een politieke détente tussen beide landen in Libanon die het land ervoor behoedde in navolging van Syrië te imploderen.⁶¹ Terwijl Iran zijn invloedsfeer in Libanon de voorbije jaren wist uit te breiden, had Saoedi-Arabië zich teruggetrokken. Nu langzaam een de-escalatie in zicht komt van de oorlog in Syrië en het Assad-regime lijkt te overleven, nemen volgens sommige analisten paradoxaal genoeg de risico's voor Libanon toe.⁶² Ook de militaire rol die Hezbollah in de oorlog in Jemen aan de zijde van de Houthi-rebellen speelt, waarbij het raketten richting Saoedi-Arabië helpt afvuren, draagt hieraan bij.⁶³ Op 4 november 2017 kondigt premier Hariri tijdens een bezoek aan Saoedi-Arabië plots zijn ontslag aan. Hij veroordeelt hierbij de acties van Iran en Hezbollah en stelt voor zijn leven te vrezen. Volgens waarnemers en politiek Libanon gebeurde dit onder druk van Riyad om Hezbollah en de coalitieregering te counteren. Hiermee wil het Saoedische regime een einde stellen aan het machtsverwachting in Libanon dat Hezbollah legitimeert en daarmee Iran treffen.⁶⁴ Saoedi-Arabië vroeg haar burgers Libanon te verlaten, wat de vrees voor meer acties deed rijzen.⁶⁵ Het Libanese politieke establishment en volk schaarde zich evenwel achter Hariri in de naam van de soevereiniteit van Libanon. President Aoun weigerde het ontslag van Hariri alvorens zijn terugkeer naar Libanon, het Saoedische regime ervan beschuldigend dat het Hariri tegen zijn wil vasthield.⁶⁶ Ook Hezbollah stelde zich op als verdediger van de Libanese sovereiniteit en won hiermee aan legitimiteit.⁶⁷ Door diplomatische tussenkomst van Franse president Macron kon Hariri Saoedi-Arabië verlaten.⁶⁸ Terug in Libanon, drie weken na zijn ontslag, verklaarde Hariri zijn ontslag uit te stellen. Hij verklaart hierbij het belang van Libanon op de eerste plaats te stellen in een reëel partnerschap met alle politieke krachten in Libanon, een politieke nederlaag voor de jonge kroonprins van Saoedi-Arabië, wiens hand achter de ontwikkelingen zat.⁶⁹

⁵⁶ CRS (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#)
ICG, 19/09/2016, [url](#)

⁵⁷ Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz J.), 12/11/2015, [url](#)

⁵⁸ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

⁵⁹ Al-Monitor (Preston S.), 10/11/2017, [url](#)

⁶⁰ Carnegie Endowment for International Peace (Karasik T.), 13/11/2017, [url](#); CRS (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#)

⁶¹ Carnegie Endowment for International Peace (Bahout J.), 18/10/2017, [url](#)

⁶² Al-Monitor (Alami M.), 21/11/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Karasik T.), 13/11/2017, [url](#)

⁶³ ICG, 10/11/2017, [url](#); Middle East Institute (Salem P.), 29/11/2017, [url](#)

⁶⁴ Carnegie Endowment for International Peace (Karasik T.), 13/11/2017, [url](#)

⁶⁵ AP, 19/11/2017, [url](#)

⁶⁶ Al-Monitor, 19/11/2017, [url](#)

⁶⁷ Al-Monitor (Alami M.), 21/11/2017, [url](#)

⁶⁸ Al-Monitor, 19/11/2017, [url](#)

⁶⁹ AP (El Deeb S.), 22/11/2017, [url](#); Al-Monitor, 26/11/2017, [url](#)

Op 5 december 2017 trok Hariri zijn ontslag in na een ministerraad waar het principe van *disassociation* van conflicten in de regio unaniem bevestigd werd.⁷⁰

Het geweld in Libanon zelf genereerde geen significante volksverplaatsingen, maar slechts tijdelijke ontheemding in het Palestijns vluchtelingenkamp Ayn al-Hilweh (cfr. 4.7.2.).

---

⁷⁰ ACAPS, [laatste update] 08/12/2017, [url](#); AP (Karam Z.), 05/06/2017, [url](#)

3. Actoren van geweld

3.1. IS en Hayat Tahrir al-Sham

De aanhoudende strijd in 2014 voor de Syrische regio Qalamoun dreef honderden jihadistische salafistische strijders van IS en JN (verbonden aan al-Qaeda) naar Libanon, waar zij sindsdien volgens Libanese veiligheidsdiensten actief waren in de Beka, Tripoli en de Palestijnse kampen.⁷¹ Doel was het creëren van voldoende instabiliteit om de druk op de strijders in de Libanese en Syrische bergen te verminderen en Hezbollahs focus van Syrië naar Libanon te doen verleggen.⁷² JN splitste zich in juli 2016 af van al-Qaeda onder de nieuwe naam Jabhat Fatah al-Sham (JFS). In januari 2017 vormde het een alliantie met een aantal kleinere fracties met al-Qaeda ideologie waarmee het zich omdoopte tot Hayat Tahrir al-Sham (HTS, Liberation of the Levant Organisation), ook gekend als al-Qaeda in Syrië.⁷³ Schattingen van het aantal strijders dat zich in de noordoostelijke grensregio ophielden varieerden van 500 tot 1000.⁷⁴ Er vonden nagenoeg dagelijkse gewapende confrontaties plaats met het leger en Hezbollah en tussen de extremistische groeperingen onderling. Hoewel IS, in tegenstelling tot in Syrië en Irak, geen gebieden militair innam, kreeg het vaste voet aan de grond in het afgelegen oostelijke grensgebied.⁷⁵ Na de succesvolle offensieven van het leger en Hezbollah in de zomer 2017 onderhandelde Hezbollah het vertrek van de in de grensregio aanwezige strijders verbonden aan IS en HTS. Deze verlieten tegen het einde van de zomer op verschillende tijdstippen collectief het land.⁷⁶

Volgens Sahar Atrache (analist voor ICG) geniet IS geen solide of gestructureerde aanwezigheid in Libanon. Kleine cellen of individuen verbinden zich aan de organisaties om in hun naam aanslagen uit te voeren.⁷⁷ Volgens het hoofd van de Libanese Algemene Veiligheidsdienst, Abbas Ibrahim, is het directe gevaar van extremistische groeperingen geweken na de succesvolle operatie in de zomer 2017 en het vertrek van nagenoeg 1000 strijders maar blijft het risico op *lone-wolf* aanslagen.⁷⁸

3.2. Libanese soennitische en salafistische milities

De moord op soennitisch politicus Rafik Hariri in 2005, Hezbollahs overname van Beiroet in 2008 (zie 4.4) en de militaire interventie van Hezbollah in 2013 in Syrië lieten littekens na binnen de soennitische gemeenschap.⁷⁹ Ook het verbod op actieve steun aan de Syrische oppositie in combinatie met een groeiend gevoel van economische discriminatie, leidde tot een gevoel van uitsluiting en frustratie onder Libanese soennieten.⁸⁰ Echter, in tegenstelling tot het gecentraliseerde en gedisciplineerde gewapend apparaat van Hezbollah, zijn de soennitische milities volgens onder meer Maren Milligan (van het Middle East Research and Information Project) versplinterd en vallen deze veel moeilijker centraal te coördineren, mede door het geslonken prestige van de Future Movement.⁸¹ Terwijl de vijandigheid jegens Hezbollah nooit eerder zo groot was, missen de soennitische groeperingen volgens het Carnegie Endowment for International Peace eenheid en de

⁷¹ McClatchy D.C, 02/12/2013, [url](#)

⁷² Carnegie Middle East Center (Abou Zeid M.), 28/01/2015, [url](#); Al-Jazeera (Samaha N.), 04/04/2015, [url](#)

⁷³ BBC News, 28/02/2017, [url](#)

⁷⁴ Naharnet, 01/05/2017, [url](#); The Daily Star, 21/01/2017, [url](#); Reuters, 28/08/2016, [url](#)

⁷⁵ CSIS (Nerguizian A.), 04/10/2017, [url](#); The Daily Star, 30/06/2016, [url](#); Naharnet, 19/10/2014, [url](#)

⁷⁶ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

⁷⁷ In Pursuit of Peace (ICG, Atrache S.), 13/11/2015, [url](#)

⁷⁸ The Daily Star (Zaatari M.), 05/09/2017, [url](#)

⁷⁹ In Pursuit of Peace (ICG, Natrache S.), 13/11/2015, [url](#)

⁸⁰ BBC News (Sinjab L.), 14/10/2016, [url](#); Carnegie Middle East Center (Salem P.), 17/05/2012, [url](#),

⁸¹ MERIP (Milligan M.), 13/08/2012, [url](#); ECFR, 09/2012, [url](#)

capaciteit om militair te mobiliseren.⁸² Dit is deels te wijten aan politieke en geografische fragmentatie. Er heeft nooit een dominante soennitische partij bestaan met een sterke vertegenwoordiging in alle delen van het land.⁸³ De Libanese soennitische gemeenschap kent bovendien eerder een handels- dan wel een militante traditie.⁸⁴

Wel kregen radicale salafistische strekkingen in Tripoli en Noord-Libanon volgens het Carnegie Middle East Center in de loop van 2013 en 2014 een steeds grotere aanhang en werden zij actiever.⁸⁵ Het soennitisch salafisme kon verder groeien door het machtsvacuüm waar Libanon zich in bevond.⁸⁶ Verschillende salafistische sjeiks riepen hun aanhangers op om te gaan strijden in Syrië. Salafistische leiders bevinden zich vooral in Tripoli, maar hebben tevens een aanhang gekweekt in het noorden, het zuidelijke Sidon en in verschillende Palestijnse kampen. In 2013 verschoof de focus van de salafistische-jihadistische gemeenschap in Libanon van de strijd tegen het regime van Assad naar de strijd tegen Hezbollah en gaandeweg ook het leger dat als bondgenoot van Hezbollah wordt beschouwd.⁸⁷

Volgens onder meer het Institute for the Study of War (ISW) werkten Libanese salafistische groeperingen samen met hun Syrische tegenhangers in de aanvallen op Hezbollah-doelwitten en de sjiiitische gemeenschap.⁸⁸ Na een gewapende confrontatie tussen de Salafist Resistance Brigades, een militie onder leiding van sjeik Ahmed al-Assir, en het leger in juni 2013 in Sidon, waar al-Assir zijn eigen versterkte basis en wapenopslagplaats had, werden 210 strijders gearresteerd. Slechts 62 hiervan waren Libanees, 87 waren Syrische strijders en de overige hadden uiteenlopende nationaliteiten. Dit bevestigt eerdere rapporten dat de Syrische islamistische groepering JN strijders naar Libanon zond om de groepering te trainen.⁸⁹ Op 15 augustus 2015 werd de Salafist Resistance Brigades onthoofd met de arrestatie van leider al-Assir.⁹⁰ Volgens de Libanese autoriteiten zouden de volgelingen van sjeik al-Assir zich anno 2017 herorganiseren. Eén van zijn aanhangers werd eind januari 2017 gearresteerd op verdenking van banden met de kamikaze die op 22 januari 2017 een mislukte aanslag in Beiroet pleegde.⁹¹

Een andere salafistische groepering die op het voorplan trad, is de Abdullah Azzam Brigades (Kataeb Abdallah Azzam, Ziyad al-Jarrah battalions)⁹², eveneens een soennitische islamistische beweging met banden met al-Qaida. De groepering eiste verschillende bomaanslagen tegen sjiiitische doelwitten op.⁹³ Het rekruiteert in de Palestijnse vluchtelingskampen Ayn al-Hilwah en Bourj al-Barajneh.⁹⁴

Sinds de zomer 2014 werden, in het kader van het veiligheidsplan van het leger, honderden islamisten gearresteerd in Arsال, Tripoli, Saida en andere regio's, waarbij volgens onder meer ICG,

⁸² Carnegie Middle East Center (Abou Zeid M.), 13/02/2015, [url](#)

⁸³ Carnegie Endowment for International Peace (Henley A.D.M.), 16/12/2016, [url](#); Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

⁸⁴ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#)

⁸⁵ Carnegie Middle East Center (Salem P.), 21/5/2012, [url](#)

⁸⁶ Voice of America (Dettmer J.), 02/02/2014, [url](#)

⁸⁷ The Jamestown Foundation (Hoover P.), 30/10/2015, [url](#); The Arab Weekly, 20/11/2015, [url](#)

⁸⁸ ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#); CRS (Blanchard C.M.), 14/02/2014, [url](#); Carnegie Middle East Center (Salem P.), 27/06/2013, [url](#); ISW (O'Bagy E.), 29/06/2013, [url](#)

⁸⁹ ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#); Carnegie Middle East Center (Salem P.), 27/06/2013, [url](#); ISW (O'Bagy E.), 29/06/2013, [url](#)

⁹⁰ The Jamestown Foundation (Hoover P.), 30/10/2015, [url](#); Shia Watch (Schei I. , Slim M.), 11/2015, [url](#); UN Security Council, 07/10/2015, [url](#)

⁹¹ The Daily Star, 26/01/2017, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), , 13/04/2017, [url](#)

⁹² USDOS, 02/06/2016, [url](#)

⁹³ ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#); CRS (Blanchard C.M.), 14/02/2014, [url](#); The Daily Star, 01/01/2014, [url](#); HRW, 29/01/2015, [url](#)

⁹⁴ Salloukh B.F., 03/2017, [url](#)

ISW en de VN-Veiligheidsraad salafistische groeperingen deels ontmanteld werden.⁹⁵ In 2015, 2016 en 2017 werden een aantal prominente salafistische figuren gedood of gearresteerd, waaronder bovengenoemde al-Assir, die intussen tot de doodstraf veroordeel werd.⁹⁶ Ook tijdens de verslagperiode vonden meer dan 200 arrestaties plaats en werden aanslagen verijdeld.⁹⁷ Voorts bestaat volgens een Libanees expert met betrekking tot radicaal salafistische groeperingen, geciteerd in al-Monitor, geen éénvormig salafistisch blok in Libanon maar is er verdeeldheid tussen zij die banden hebben met Saoedi-Arabië, Qatar of Turkije.⁹⁸

3.3. Alawitische milities

In Tripoli vonden het voorbije decennium vijandigheden plaats tussen alawitische milities uit de wijk Jabal Mohsen en soennitische milities uit de wijk Bab al-Tabbaneh (zie 4.3.2). De belangrijkste politieke en gewapende alawitische groep is de Arab Democratic Party.⁹⁹ De alawitische strijdsters uit Jabal Mohsen hebben banden met Hezbollah en de regerende klasse in Syrië. Het sektarisch geweld werd mede ingegeven door historische breuklijnen. Soennieten maken 80 % van de bevolking uit in Tripoli, de alawitische minderheid 7,5 %. Het wantrouwen tussen de twee gemeenschappen gaat terug tot de burgeroorlog (1975-1990).¹⁰⁰ De oorlog in Syrië en de toenemende interne polarisatie hieromtrent deed het reeds bestaande conflict in Tripoli oplaaien. Sinds april 2014 is echter een militair veiligheidsplan van kracht. De alawitische milities houden zich aan een staakt-het-vuren (zie punt 5.3.2).

3.4. Hezbollah

Hezbollah is naast een sjiiatische politieke partij ook een sterk gewapende militie. Zowel de VS als de EU beschouwen de gewapende tak van Hezbollah als een terreuroorganisatie. De militie heeft haar basis in de zuidelijke buitenwijken van Beiroet, de Beka en Zuid-Libanon.¹⁰¹ Volgens het Civil-Military Fusion Centre van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO), de VN-Veiligheidsraad alsook de denktank Carnegie Endowment for International Peace is de militaire capaciteit van het gewapend apparaat van Hezbollah de grootste in Libanon, groter dan deze van het reguliere Libanese leger.¹⁰² Na de oorlog van 2006 met Israël kende Hezbollah een enorme groei in mankracht, wapens en uitrusting en ontwikkelde het zich tot regionale speler. Het heeft een leger van meer dan 20.000 getrainde professionele strijdsters, velen onder hen gehard in de oorlog in Syrië. Daarnaast beschikt het over tienduizenden deeltijdse reservisten. De kwestie van het wapenaarsenal van Hezbollah vormt één van de belangrijkste breuklijnen tussen de 8 maart en 14 maart coalities. Er wordt in de praktijk weinig tot geen druk uitgeoefend op Hezbollah om te ontwapenen.¹⁰³ Hariri verklaart eind

⁹⁵ ICG, 30/04/2015, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#); UN Security Council, 22/04/2016, [url](#); UN Security Council, 26/02/2016, [url](#); USDOS, 02/06/2016, [url](#); ICG, 01/02/2016, [url](#); The Daily Star, 30/06/2016, [url](#)

⁹⁶ Al Jazeera, 28/09/2017, [url](#); Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#); UN Security Council, 22/04/2016, [url](#); UN Security Council, 26/02/2016, [url](#); USDOS, 02/06/2016, [url](#); ICG, 01/02/2016, [url](#); The Daily Star, 30/06/2016, [url](#); The Jamestown Foundation (Hoover P.), 30/10/2015, [url](#)

⁹⁷ Ashraq al-Awsat, 16/09/2017, [url](#); AP, 15/11/2017, [url](#); Reuters, 22/01/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#)

⁹⁸ Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#)

⁹⁹ Naharnet, 13/10/2013 [url](#)

¹⁰⁰ MERIP (Milligan M.), 13/08/2012, [url](#)

¹⁰¹ USDOS, 02/06/2016, [url](#)

¹⁰² UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Abou Zeid M.), 02/04/2014, [url](#); American Enterprise Institute, [url](#); CFC, 09/2013, [url](#)

¹⁰³ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#)

---

november 2017 dat de kwestie van het wapenarsenaal van Hezbollah regionaal dient te worden geregeld.¹⁰⁴

Hezbollahs deelname aan de strijd in Syrië aan de zijde van het Assad-regime is volgens onder andere ICG, ISW en The Washington Institute for Near East Policy voor een groot stuk ingegeven door de noodzaak Syrië als kanaal voor wapentoevoer uit Iran te behouden.¹⁰⁵

Hezbollah behoudt haar gewapend apparaat naar eigen zeggen als verdediging tegen Israël¹⁰⁶ en wendt deze bijgevolg niet aan voor binnenlandse doeleinden. Wanneer de groepering echter onder druk komt of haar militaire capaciteit in vraag wordt gesteld, twijfelt ze er niet aan haar belangen met wapens te verdedigen, ook in het binnenland. Dit gebeurde begin mei 2008 toen Hezbollah haar wapens inwaarts richtte en het West-Beiroet innam. Dit was een reactie op de beslissing van de ministerraad om de Hezbollahgezinde veiligheidschef op de luchthaven te ontslaan en een onderzoek in te stellen naar de legaliteit van Hezbollahs parallelle telecommunicatienetwerk, een belangrijk onderdeel van haar militaire apparaat.¹⁰⁷ Het was de eerste keer dat het militaire apparaat van Hezbollah openlijk in vraag gesteld werd, wat dan ook opgevat werd als een regelrechte oorlogsverklaring. Hezbollah organiseerde een beweging van burgerlijke ongehoorzaamheid die tot de sluiting van de luchthaven en blokkades van de belangrijke wegen leidde. Er vonden gevechten plaats tussen strijders van Hezbollah, Amal, en de National Social Syrian Party enerzijds en soennitische en druzische milities verbonden aan de toen regerende coalitie anderzijds, waarbij Hezbollah een duidelijke militaire overmacht tentoonspreidde. De weinig getrainde en uitgeruste milities van de Future Movement konden geen weerstand bieden. Voor het eerst nam het Libanese politieke conflict volgens onder meer ICG gevraagde sektaire vormen aan, iets wat Hezbollah altijd heeft willen vermijden en wat ongewild haar imago bewerkstelligde van een sjiiatische militie.¹⁰⁸ Het Libanese leger bleef neutraal uit vrees dat het volgens sektaire lijnen zou uiteenvallen, zoals gebeurde tijdens de burgeroorlog. Op 14 mei 2008 trok de regering haar twee beslissingen in om een einde te stellen aan het geweld, een volgens ICG duidelijke militaire overwinning voor Hezbollah.¹⁰⁹

Sinds 2008 is zoets niet meer voorgekomen. In eerste instantie tracht de beweging haar legitimiteit als partij te bewaren. De binnenlandse imagoschade die Hezbollah opliep door haar militaire interventie in Syrië tracht de beweging volgens experten Nicholas Blanford en Andrew McGregor nu te beperken door zich te herpositioneren als verdedigingslinie tegen de jihadistische netwerken afkomstig uit Syrië.¹¹⁰ Sinds april 2014 verleent de beweging tevens haar samenwerking aan het leger bij de uitvoering van een omvattend veiligheidsplan voor Tripoli, het gouvernement Akkar en de Bekavallei.¹¹¹ Volgens verschillende bronnen, waaronder Lokman Slim werkt Hezbollah officieus samen met de Algemene Veiligheidsdienst (al-amn al-aam) en de militaire inlichtingendienst (mukhabarat al-jaish) in de strijd tegen terroristische salafistisch geïnspireerde netwerken.¹¹² Na de rol die Hezbollah speelde in het vertrek van HTS en IS uit Libanon in de zomer 2017 verstevelde de partij nog meer met het Libanese politieke, militaire en veiligheidsapparaat, zo stelt Abdulrahman al-Masri voor al-Monitor.¹¹³ Hezbollah behoudt onder impliciete toestemming van de regering een

---

¹⁰⁴ The Daily Star (Dakroub H.), 27/11/2017, [url](#)

¹⁰⁵ ICG, 14/03/2017, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy (Pollak N.), 08/2016, [url](#); The Jamestown Foundation (McGregor A.), 22/01/2016, [url](#); ISW (Sullivan M.), 04/2014, [url](#); CFC, 09/2013, [url](#)

¹⁰⁶ USDO, 02/06/2016, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

¹⁰⁷ ICG, 15/05/2008, [url](#)

¹⁰⁸ IRIN, 13/05/2008, [url](#); ICG, 15/05/2008, [url](#); UN Security Council, 16/10/2008, [url](#)

¹⁰⁹ ICG, 15/05/2008, [url](#)

¹¹⁰ The Christian Science Monitor (Blanford N.), 06/09/2017, [url](#); The Jamestown Foundation (McGregor A.), 18/04/2014, [url](#)

¹¹¹ Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

¹¹² Slim L., e-mail, 25/11/2013

¹¹³ Carnegie Endowment for International Peace (Al-Masri A.), 17/08/2017, [url](#)

aanwezigheid aan de grens en haar strijdsters en wapens bewegen er vrij over, zo stellen verschillende analisten.¹¹⁴

Gezien haar preoccupatie met Syrië en Israël doet Hezbollah, de machtigste militaire organisatie van het land, er alles aan om een burgeroorlog in Libanon te vermijden.¹¹⁵ Het zond haar meest ervaren troepen naar Syrië.¹¹⁶ Er bevinden zich volgens de denktank Middle East Institute naar schatting op elk moment gemiddeld 8000 Hezbollah-strijders in Syrië.¹¹⁷ Tegelijkertijd ziet het zich genoodzaakt om de eigen machtsbases in Libanon te beveiligen. In het geval van een hernieuwde oorlog met Israël heeft Hezbollah volgens The Washington Institute for Near East Policy genoeg ervaren strijdsters in Libanon om vijandigheden uit Israël te beantwoorden tot versterking komt van Hezbollah-strijders in Syrië.¹¹⁸ Verschillende topledens, anti-tank teams en raketeenheden blijven in Libanon.¹¹⁹

3.5. Lebanese Resistance Brigades

Naast haar eigen sjiiatisch gewapend apparaat onderhoudt Hezbollah de Lebanese Resistance Brigades (sarayat al-muqawama al-lubnaniya), een overwegend soennitische, paramilitaire organisatie opgericht en bewapend door Hezbollah.¹²⁰ Ook onder christenen en druzen kennen de brigades aanhang. Zo creëerde Hezbollah in het noordoosten van het land lokale burgerwachten in grote soennitische dorpen of in de overwegend christelijke stad Ras Baalbek.¹²¹ De rekruteringsmechanismen zijn veel losser dan het grondige proces van doorlichting, indoctrinatie en discipline voor toekomstige Hezbollah strijdsters. Hoofddoel van de militie is om als een extra burgerwacht de veiligheid van Hezbollahs thuisfront te verzekeren.¹²² De Resistance Brigades worden in het bijzonder ingezet in Saida in Zuid-Libanon en in de Bekaa-vallei.¹²³ Volgens de Libanese minister van Binnenlandse Zaken telt de militie 50.000 leden.¹²⁴

Volgens verschillende bronnen uit de omgeving van Hezbollah knappen de Lebanese Resistance Brigades het vuile werk van de partij op. De militieleden genieten een gebrekkige opleiding en waren betrokken in straatgevechten.¹²⁵

De militie rekruiteert ook onder Palestijnen in de Palestijnse vluchtelingenkampen, waar bijgevolg meermaals gevochten werd tussen deze aanhangers van Hezbollah en aanhangers van IS of JN/JFS/HTS.¹²⁶

3.6. Palestijnse gewapende groeperingen

In Libanon zijn eveneens een aantal Palestijnse gewapende groeperingen aanwezig zoals het pro-Syrische Popular Front for the Liberation of Palestine-General Command (PFLP-GC), Jund ash-Sham, Palestinian Islamic Jihad en Ustabat al-Ansar. Hun aanwezigheid beperkt zich vooral tot een aantal

¹¹⁴ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); Al-Monitor (el-Khoury B.), 15/09/2017, [url](#)

¹¹⁵ Salloukh B.F., 03/2017, [url](#)

¹¹⁶ USDOOS, 03/03/2017, [url](#)

¹¹⁷ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#)

¹¹⁸ The Washington Institute for Near East Policy (Pollak N.), 08/2016, [url](#)

¹¹⁹ The Arab Weekly (Blanford N.), 03/05/2017, [url](#)

¹²⁰ Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 13/11/2013, [url](#)

¹²¹ UNDP, 03/2017, [url](#); Landinfo (Norwegian Country of Origin Information Centre), 20/05/2016, [url](#)

¹²² The Jerusalem Post, 13/03/2017, [url](#)

¹²³ Landinfo, 20/05/2016, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); ICG, 20/07/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); International Business Times (Massi A.), 11/04/2015, [url](#)

¹²⁴ Asharq al-Awsat, 21/08/2016, [url](#)

¹²⁵ OrientNews, 20/08/2016, [url](#); Asharq al-Awsat, 21/08/2016, [url](#); ICG, 20/07/2015, [url](#)

¹²⁶ The Jerusalem Post, 13/03/2017, [url](#)

vluchtelingenkampen waar hun gewapende milities relatief vrij opereren. De PFLP-GC en Fatah al-Intifadah controleren eveneens delen van de grens met Syrië, wat een effectieve controle van de Libanees-Syrische grens bemoeilijkt.¹²⁷ Deze groeperingen vormen, gezien hun beperkt aantal strijders, over het algemeen echter geen significante bedreiging. Binnen de Palestijnse kampen circuleren voornamelijk lichtere handwapens en is er slechts in zeer beperkte mate sprake van organisaties met een geavanceerde militair apparaat of vermogen dat bijvoorbeeld vergelijkbaar is met dat van Hezbollah. De meeste Palestijnse kampen liggen in de buurt van de Libanese samenleving met tamelijk goede controles mogelijkheden voor de Libanese veiligheidstroepen.¹²⁸

Lokale leiders in de Palestijnse kampen doen er voorlopig alles aan om te vermijden dat ook de Palestijnse groeperingen meegezogen worden in het Syrische conflict en er geweld zou ontstaan.¹²⁹ Dit kon niet verhinderen dat in het kamp Ayn al-Hilwah regelmatig gewapende confrontaties plaatsvinden tussen de jihadistische groep van Bilal Badr en Palestijnse veiligheidstroepen onder auspiciën van Fatah. Deze groep onder leiding van Bilal Badr is een radicale salafistische groepering waarbij andere extremistische groeperingen zoals Jund ash-Sham en Fatah al-Islam zich aansloten. De groepering zou banden hebben met al-Qaeda, IS en HTS.¹³⁰ De harde kern van Bilal Badr zou uit 20 tot 60 strijders bestaan maar met de steun van de facties die zich bij de groepering aansloten zou het in totaal om een 200-tal strijders gaan.¹³¹

3.7. Het Syrische leger

De Syrische troepen voerden de voorbije jaren (kleinschalige en beperkte) luchtaanvallen alsook raket- en mortieraanvallen uit op Libanees grensgebied in de strijd met rebellengroeperingen. Het Syrische grensgeweld daalde sinds eind 2016 significant (zie 4.1.1). Na de zomer 2017 meldt het halfjaarlijks rapport van de VN-Veiligheidsraad geen aanvallen van het Syrisch leger meer.¹³²

3.8. Het Israëlische leger

Op 14 augustus 2006 kwam een einde aan het gewapend conflict dat op 12 juli 2006 aanving tussen de staat Israël en de gewapende organisatie Hezbollah. Beide partijen stemden toe in de wapenstilstand zoals ingeroepen door Resolutie 1701 van de VN-Veiligheidsraad. Deze voorziet in de terugtrekking van de Israëlische troepen uit Libanon en de terugtrekking van Hezbollah ten noorden van de rivier Litani om de ontplooiing van het Libanese leger en United Nations Interim Force in Lebanon (UNIFIL) in Zuid-Libanon mogelijk te maken.¹³³

Op 1 oktober 2006 trokken de Israeli Defence Forces (IDF) zich volledig terug ten zuiden van de Blauwe Linie (bestandslijn tussen Israël en Libanon), met uitzondering van het grensdorpje Ghajar en de smalle aangrenzende regio. Ghajar, gelegen op het grenspunt Libanon/Syrië/Israël, wordt in twee verdeeld door de bestandslijn. De IDF bezetten nog steeds het deel ten noorden. UNIFIL stelde een aantal veiligheidsmaatregelen voor die een terugtrekking van de IDF uit dit gebied dient te vergemakkelijken, maar de onderhandelingen hieromtrent liepen vast.¹³⁴ Israël is boven dien nog steeds aanwezig in de Shebaa Farms¹³⁵ en schendt volgens de VN-Veiligheidsraad het Libanese

¹²⁷ US DOS, 30/04/2014, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹²⁸ Danish Immigration Service, 10/2014, [url](#); ICG, 19/02/2009, [url](#)

¹²⁹ CSKC, 10/2015, [url](#); Now Media (Luca A.M.), 17/04/2015, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

¹³⁰ Illini Journal of International Security (Weiss C.), 06/09/2017, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 13/04/2017, [url](#)

¹³¹ The Daily Star (Zaatari M.), 11/04/2017, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 13/04/2017, [url](#)

¹³² UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹³³ UN Security Council, 11/08/2006, [url](#)

¹³⁴ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹³⁵ De regio Shebaa Farms (25 km²) betwist gebied op het grenspunt Libanon, Syrië en Israël, gelegen tussen het Libanese dorp Shab'aa op de Hermon-berg, het druze dorp Majdal Shams op de Golanhoogten en Israëlische

luchtruim door nagenoeg dagelijks al dan niet bemande vluchten uit te voeren over de bestandslijn.¹³⁶

In 2014 vonden na jarenlange kalmte een aantal kleinschalige aanvallen en vergeldingsaanvallen plaats door het Israëlisch leger en Hezbollah.¹³⁷ Begin 2015 vonden opnieuw vergeldingsaanvallen plaats. Aanleiding was een Israëlische luchtaanval op 18 januari 2015 op een Hezbollah-konvooi in Quneitra aan de Golanoogten, waarbij zes Hezbollah-leden, onder wie een hoge leider en een Iraanse generaal van de Revolutionaire Garde het leven lieten. Er volgde geen escalatie van geweld.¹³⁸ In 2016 vonden een paar kleinschalige Israëlische vergeldingsacties plaats aan de hand van artilleriegeschut en het afschieten van mortiergranaten en rookbommen ten noorden van de Blauwe Linie, respectievelijk in een regio nabij Zibqin (Sector West) en de omgeving van Arab al-Wazzani, Bastara, Majidiye en Meri (Sector Oost). Hierbij vielen geen slachtoffers.¹³⁹

Tijdens de verslagperiode vielen de IDF geen Hezbollah-doelwitten in Libanon aan en bleef de situatie stabiel ondanks de dreigende retoriek langs weerskanten.¹⁴⁰

3.9. Het Libanese leger

Volgens parlementaire bronnen telt de Libanese legermacht 55.000 manschappen.¹⁴¹ Sinds de opmars van IS leveren verschillende landen materiële bijstand aan het Libanese leger dat sinds de burgeroorlog een ernstig tekort kende aan zware wapens en luchtmacht.¹⁴² Ondanks het feit dat Saoedi-Arabië de beloofde steun aan het Libanese leger opzegde, vergrootte de capaciteit van het leger dankzij de bilaterale steun van andere landen, in de eerste plaats de Verenigde Staten van Amerika.¹⁴³

Sinds medio 2013 treedt het Libanese leger in toenemende mate op tegen soennitische extremistische groeperingen. De strengere aanpak van het terrorisme en van soennitische extremistische groeperingen leidde tot de perceptie onder soennieten dat het leger de belangen van Hezbollah behartigt. Het leger onderhoudt een goede relatie met Hezbollah.¹⁴⁴ Toch blijven politieke leiders zoals Saad Hariri de neutraliteit van het leger benadrukken en het steunen.¹⁴⁵ Het leger bestaat ongeveer voor 40 % uit soennieten.¹⁴⁶ Ondanks de toegenomen sektarische spanningen, behoudt het leger haar eenheid, zo blijkt ook uit analyses van onder meer Carnegie en UNDP.¹⁴⁷

---

steden en vestigingen waarover het uitkijkt.) Carnegie Middle East Center for International Peace (Salem P.), 09/2006, [url](#)

¹³⁶ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#)

¹³⁷ Blanford N., 22/04/2014, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 14/03/2014, [url](#)

¹³⁸ Naharnet, 10/04/2014, [url](#); Al Jazeera, 13/04/2014, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 17/03/2014, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 14/03/2014, [url](#)

¹³⁹ UN Security Council, 16/04/2015, [url](#); UN News Service, 28/01/2015, [url](#); ICG, 30/04/2015, [url](#)

¹⁴⁰ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

¹⁴¹ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#)

¹⁴² Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz A.), 20/10/2014, [url](#)

¹⁴³ Al-Jazeera (Samaha N.), 04/04/2015, [url](#); The Daily Star (Blanford N.), 20/03/2015, [url](#)

¹⁴⁴ CRS (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

¹⁴⁵ Carnegie Endowment for International Peace (Moussa N.), 03/02/2016, [url](#)

¹⁴⁶ Reuters, 28/08/2016, [url](#); CRS (Blanchard C.M.), 14/02/2014, [url](#)

¹⁴⁷ Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

¹⁴⁸ UNDP, 01/03/2017, [url](#); CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Moussa N.), 03/02/2016, [url](#)

In 2015, 2016 en 2017 zette het leger zijn veiligheidsoperaties en versterking van zijn troepen in de noordoostelijke grensregio's met Syrië verder.¹⁴⁸ Ook versterkte het Libanese leger haar aanwezigheid in Zuid-Libanon.¹⁴⁹ De huidige ontplooiing van het Libanese leger is gericht op grensverdediging en, waar nodig, operaties in het binnenland ter bestrijding van extremistische groeperingen en ter bewaking van de Palestijnse kampen.¹⁵⁰

---

¹⁴⁸ UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

¹⁴⁹ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

¹⁵⁰ CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#)

4. Typologie van het geweld

De aard en intensiteit van het geweld in Libanon verschilt naargelang de regio. Dit hoofdstuk bespreekt de verschillende types van geweld in de regio's waar geweld gerapporteerd wordt.

4.1. Bekavallei

4.1.1. Grensgeweld uit Syrië

De Bekavallei bestaat uit de gouvernementen Baalbek-Hermel en Beka. Sinds de aanvang van het Syrische conflict tot en met de zomer 2017 vond er geweld plaats.¹⁵¹ Grote delen van de Bekavallei zijn sjiiatisch en de aanhang voor Hezbollah is er groot. Syrische rebellengroeperingen voerden vanuit Syrië raketaanvallen uit op vermeende Hezbollah-bolwerken in de grotendeels sjiiitische gebieden Baalbek en Hermel. De projectielen belandden meestal op open terrein waardoor over het algemeen weinig slachtoffers vielen. In 2013 en 2014 berichtten onder meer de VN en HRW over burgerslachtoffers.¹⁵² Het geweld in de Bekavallei was niet louter gericht tegen sjiiitische doelwitten. Het Syrische leger voerde soms luchtaanvallen uit op soennitische grensregio's. In de regio's waar soennieten in de meerderheid zijn, werden netwerken ontwikkeld ter ondersteuning van de Syrische rebellen.¹⁵³ Zo gold de regio Arsal, een lange enclave in het afgelegen noordoostelijk Libanon omgeven door bergen aan de grens met Syrië, als belangrijke *hub* voor steun aan Syrische rebellengroeperingen. Wapens, explosieven, strijders (en drugs) werden in de twee richtingen over de grens gesmokkeld.¹⁵⁴ De stad Arsal zelf en de bergrijke omstreken werden meermaals onder vuur genomen door Syrische legerhelikopters om vermeende smokkelroutes en basissen van de rebellen te treffen.¹⁵⁵ Na een luchtaanval door Syrische legerhelikopters volgen dikwijls een aantal raketaanvallen. De meeste raketten kwamen neer in de bergrijke regio rondom Arsal waar hoofdzakelijk Syrische vluchtelingen wonen in tentenkampen, aldus de Libanese pers (*The Daily Star, Naharnet*). Hierbij vielen een aantal burgerslachtoffers. Het precies aantal is niet bekend.¹⁵⁶

Sinds de eerste helft van 2016 stelt de VN-Veiligheidsraad volgend op de ontwikkelingen in Syrië (nadat het Syrische leger en Hezbollah de controle verwierpen over het gros van de Qalamoun-regio) een daling van het grensgeweld uit Syrië vast.¹⁵⁷ In de tweede helft van 2016 en 2017 zette de daling zich verder door. In de periode 21 oktober 2016 – 28 april 2017 telt de VN-Veiligheidsraad tien schietincidenten vanwege het Syrische leger en een bombardement vanuit Syrië.¹⁵⁸ In maart 2017 zou de Syrische luchtmacht drie maal het vuur geopend hebben op rebellen in de grensregio.¹⁵⁹ In de periode mei 2017 – juli 2017 voerde de Syrische luchtmacht volgens de VN-Veiligheidsraad 19 luchtaanvallen uit tegen strijders in de Libanees-Syrische grensregio in de omgeving van Arsal. Er vielen hierbij geen slachtoffers. In diezelfde periode is sprake van drie schietincidenten vanuit Syrië en zes bombardementen.¹⁶⁰ Het meldt in de rapportering (2016 en

¹⁵¹ Zie kaart bijlage 2

¹⁵² HRW, 22/04/2013, [url](#); The New York Times (Mourtada H.), 28/05/2013, [url](#); UN Security Council, 26/06/2014, [url](#); CFC, 09/2013, [url](#); ICG, 01/10/2013, [url](#)

¹⁵³ ICG, 13/05/2013, [url](#).

¹⁵⁴ UN Security Council, 24/06/2016, [url](#); Daniels G., 31/12/2013, [url](#)

¹⁵⁵ CFC, 09/2013, [url](#)

¹⁵⁶ The Daily Star (Knutsen E.), 13/03/2014, [url](#); Naharnet, 23/04/2014, [url](#)

¹⁵⁷ UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

¹⁵⁸ UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

¹⁵⁹ UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#)

¹⁶⁰ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

2017) geen burgerdoden ten gevolge van dit grensgeweld. Na de zomer van 2017 rapporteert de VN-Veiligheidsraad geen geweld meer vanuit Syrië.¹⁶¹

4.1.2. Gewapende confrontaties tussen IS, JN/JFS/HTS en het leger

Het veiligheidsbeleid van het leger in de regio was er in de periode 2014-zomer 2017 één van machtsindamming van IS en JN.¹⁶² Na de gezamenlijke inval van 700-tal strijders van IS en JN en de hier op volgende vijf dagen lange gewapende confrontatie in augustus 2014 in Arsal, legde het leger een cordon om de stad. Op de wegen rond Arsal stelde het controleposten, barricades met zandzakken en tanks op.¹⁶³ Het Libanese leger breidde tevens haar arrestatiecampagne uit, vooral in die regio's die gelinkt worden aan steun voor islamistische netwerken, waaronder ook collectieve vluchtelingshelters en kampen.¹⁶⁴ IS en JN verzwakten door de opeenvolgende nederlagen in Syrië. Verschillende strijders verplaatsten zich van Arsal naar het front in Syrië. Daarnaast begonnen de groeperingen een onderlinge uitputtingsslag uit te vechten in de afgelegen gebieden van Arsal, wat hen verzwakte. Het Libanese leger daarentegen kreeg meer slagkracht, in de eerste plaats door Amerikaanse steun.¹⁶⁵ Eind april 2017 voerde het leger haar operaties in de regio nog op aan de hand van onder meer luchtaanvallen en zware artillerie in het randgebied van Qaa en Ras Baalbek. Minstens twintig IS-strijders werden hierbij gedood of gewond.¹⁶⁶

Op 30 juni 2017 gebeurden tijdens een veiligheidsoperatie van het Libanese leger in twee vluchtelingskampen vijf verschillende zelfmoordaanslagen en een granaataanval waarbij een vijftal militairen gewond raakten en een kind het leven liet.¹⁶⁷

Op 19 augustus 2017 lanceerde het Libanese leger operatie *Dawn of the outskirts (Dawn of the Jurds, Fajr al-Jurud)* in de omtrek van Ras Baalbek en Qaa. Tegelijkertijd lanceerden Hezbollah en het Syrische leger een afzonderlijke aanval aan de Syrische zijde van de grens, waardoor strijders in de val zaten in een smalle enclave aan de grens. Zeven Libanese soldaten lieten het leven en een tiental raakten gewond. *Dawn of the Jurds* leidde volgens de VN-Veiligheidsraad tot de dood van 50 IS-strijders en dubbel zoveel gewonden. Op 27 augustus 2017 verklaarde het Libanese leger een staakt-het-vuren om tijd te geven aan de door Hezbollah gevoerde onderhandelingen voor het terugkrijgen van het stoffelijke overschot van de negen ontvoerde militairen in Arsal in 2014.¹⁶⁸ In ruil onderhandelde Hezbollah het vertrek van IS-strijders en hun families op 28 augustus 2017. Op 30 augustus 2017 verklaarde president Aoun Lebanon's "overwinning op terrorisme". Volgend op de militaire operatie kon het Libanese leger haar controle over Libanees territorium substantieel uitbreiden.¹⁶⁹ Het veroverde 120 km² in het afgelegen grensgebied op IS en bemant nu controleposten langs nagenoeg de volledige Syrisch-Libaneese grens.¹⁷⁰ Hezbollah en Syrische troepen controleren de grensregio in Syrië.¹⁷¹ Volgens het Libanese veiligheidsapparaat verbeterde bijgevolg de veiligheidssituatie langs de grens.¹⁷²

¹⁶¹ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁶² Now Media (Blanford N.), 09/02/2016, [url](#)

¹⁶³ The Star (Hancey C.), 29/01/2017, [url](#)

¹⁶⁴ Reuters, 28/08/2016, [url](#); UNDP, 01/03/2017, [url](#)

¹⁶⁵ Asharq al-Awsat (Rida N.), 26/04/2017, [url](#); The Daily Star, 22/04/2017, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 28/06/2016, [url](#)

¹⁶⁶ Asharq al-Awsat (Rida N.), 26/04/2017, [url](#); The Daily Star, 22/04/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁶⁷ Center for Strategic and International Studies (CSIS) (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁶⁸ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#)

¹⁶⁹ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁷⁰ CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#)

¹⁷¹ Asharq al-Awsat, 30/08/2017, [url](#)

¹⁷² UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

De bevrijde afgelegen grensregio nabij Arsal is nu besmet met landmijnen ten gevolge van de aanwezigheid van de militanten daar. Op 28 september 2017 liet een burger het leven en raakte een ander gewond door explosie van een mijn.¹⁷³

4.1.3. Gewapende confrontaties tussen IS, JN/JFS/HTS en Hezbollah

In de periode 2015 - zomer 2017 vonden geregeld kleine confrontaties plaats waarbij Hezbollah en JFS/HTS (en IS) elkaar beschoten met raketten en mortiergranaten.¹⁷⁴ Slachtoffers vielen volgens de berichtgeving louter onder de strijdende partijen.¹⁷⁵ Zo doodde Hezbollah een drietal IS-strijders bij afzonderlijke gewapende incidenten op 23 januari 2017 en op 7 en 15 februari 2017.¹⁷⁶ Op 24 april 2017 doodde Hezbollah opnieuw verschillende IS-leden bij een aanval op IS-posities in de regio Shaabat al-Khabiyeh nabij de stad Ras Baalbek.¹⁷⁷

Sinds juni 2017 onderhandelde Hezbollah verschillende akkoorden met gewapende Syrische extremistische groepen voor een terugkeer van strijders en vluchtelingen naar Syrië. Op 10 juni vertrokken een eerste 50 families en op 12 juli 106 personen uit Arsal naar de Syrische stad Assal al-Ward.¹⁷⁸

Op 21 juli 2017 startte Hezbollah een operatie tegen islamistische strijders van Saraya Ahl al-Sham en JFS in het randgebied van Arsal.¹⁷⁹ Op 24 juli 2017 nam Hezbollah meer dan 60 % van het territorium van JFS in. Schattingen van het aantal doden, gewonden en gevangenen schillen. Volgens de VN-Veiligheidsraad lieten 28 Hezbollah strijders en 150 militanten het leven.¹⁸⁰ Op 27 juli 2017 ging een wapenstilstand tussen Hezbollah en JFS van kracht. Het akkoord bepaalde het vertrek van JFS-strijders en hun familie naar de provincie Idlib in Syrië. Op 2 augustus 2017 vertrokken tussen 4500 en 7500 personen (waaronder JFS strijders en hun families), naar verschillende locaties in Noordwest-Syrië onder supervisie van het leger en de Algemene Veiligheidsdienst. Op 14 augustus 2017 verklaart de Libanese Algemene Veiligheidsdienst voltooiing van dit proces. Op 28 augustus 2017 vertrokken volgend op een akkoord tussen Hezbollah en IS 600 IS-strijders en hun families uit Libanon naar de provincie Dayr al-Zawr in Syrië.¹⁸¹

Hezbollah ontmantelde na de verdrijving en onderhandelde vertrek van IS en HTS strijders een deel van haar posities aan de Libanese grens met Syrië om deze over te laten aan het Libanese leger. Nasrallah verklaart de posities aan de Syrische zijde van de grens te behouden om infiltratie van strijders in Libanon te vermijden.¹⁸²

4.1.4. Gewapende confrontaties tussen IS en JN/JFS/HTS

Daar waar IS en JN/JFS/HTS in Syrië gezworen vijanden zijn, onderhielden ze tot januari 2016 in Libanon volgens expert Nicholas Blanford een tactische alliantie tegen Hezbollah en het Libanese

---

¹⁷³ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

¹⁷⁴ The Daily Star, 17/10/2016, [url](#); Now Media (Blanford N.), 09/02/2016, [url](#); Al-Arabiya, 10/06/2015, [url](#); UNHCR, 06/2015, [url](#)

¹⁷⁴ Europe Newsweek (Moore J.), 06/10/2015, [url](#)

¹⁷⁵ ICG, 01/03/2016, [url](#); Now Media (Blanford N.), 04/04/2016, [url](#); Fars News Agency (FNA), 28/11/2016, [url](#); Al Manar TV, 21/11/2016, [url](#)

¹⁷⁶ UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

¹⁷⁷ The Daily Star, 25/04/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁷⁸ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁷⁹ CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁸⁰ CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

¹⁸¹ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁸² UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

leger.¹⁸³ In januari 2016 kwam een einde aan de stilzwijgende stroeve alliantie tussen IS en JN in de grensregio met Syrië. Beide groeperingen bekampen elkaar sindsdien voor de controle van strategisch gebied langsheel de grens.¹⁸⁴ Er vonden in het najaar van 2016 en het voorjaar 2017 dagelijks gewapende confrontaties plaats.¹⁸⁵ Op 23 januari 2017 vielen doden en gewonden bij gewapende confrontaties met raketten en middelzware wapens in de regio's al-Malahi en Al-Ajram in het grensgebergte van Arsal.¹⁸⁶ Op 27 mei 2017 zouden bij gevechten met zware wapens tussen IS en JFS in de periferie van Arsal opnieuw verschillende doden en gewonden gevallen zijn onder de strijdsters.¹⁸⁷ De berichtgeving over het genoemde geweld meldde geen burgerslachtoffers. Aan dit geweld kwam met het vertrek van de extremistische strijdsters in de zomer 2017 een einde.

4.1.5. Sektarisch geweld

4.1.5.1 Stad Arsal

In de stad Arsal bevinden zich 60.000 Syrische vluchtelingen (nagenoeg het dubbele van het bevolkingsaantal). De economie stortte er ineen, en de criminaliteit steeg.¹⁸⁸ Door de militaire omsingeling van de stad in 2014 en toegenomen veiligheidsmaatregelen verminderde het geweld in de stad maar IS en JFS/HTS behielden er een aanwezigheid.¹⁸⁹ Het Libanese leger voerde er de voorbije jaren regelmatig arrestatiecampagnes van IS-verdachten uit.¹⁹⁰ Dit deed het bijvoorbeeld eind april 2017 in een operatie waarbij een emir van IS en negen verdachten gearresteerd werden.¹⁹¹ Op 11 juli 2017 resulteerde een raid van het Libanese leger in de dood van twee vermeende terroristen, de arrestatie van drie anderen en de confiscatie van bommen en andere explosieven.¹⁹² Volgens HRW maakt het leger zich schuldig aan folteringen van terreurverdachten in Arsal.¹⁹³ Er waren de afgelopen jaren bovendien berichten dat IS inwoners intimideert via afpersing en moorden.¹⁹⁴ Na het vertrek van de nagenoeg 1000 strijdsters uit de regio komt de stad langzaam uit isolatie. Het leger behoudt haar aanwezigheid aan de ingangen van de stad en het veiligheidsplan blijft van kracht. Inwoners kunnen terugkeren naar de steengroeves en boomgaarden in de omliggende regio, waarvan het gros gesloten werd sinds 2014.¹⁹⁵

4.1.5.2 Grensregio's in de Bekavallei

De betrokkenheid van Hezbollah in de Syrische burgeroorlog deed de spanningen tussen soennieten en sjiieten in de Beka oplallen zoals onderstaande bronnen weergeven. De dorpen in de regio's Hermel en Arsal behoren over het algemeen tot ofwel soennieten ofwel sjiieten. Door toedoen van

¹⁸³ The Christian Science Monitor (Blanford N.), 14/10/2014, [url](#)

¹⁸⁴ Naharnet, 23/01/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); Now Media (Blanford N.), 04/04/2016, [url](#); ICG, 01/02/2016, [url](#); ICG, 01/03/2016, [url](#)

¹⁸⁵ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); ¹⁸⁵ AraNews, 05/10/2016, [url](#); Hezbollah Military Media Center, 16/10/2016, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

¹⁸⁶ Naharnet, 23/01/2017, [url](#)

¹⁸⁷ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁸⁸ HRW, 20/09/2017, [url](#)

¹⁸⁹ ICG, 23/02/2016, [url](#)

¹⁹⁰ The Daily Star, 25/04/2017, [url](#); Now Media (Blanford N.), 26/05/2016, [url](#)

¹⁹¹ The Daily Star, 25/04/2017, [url](#)

¹⁹² Asharq al-Awsat, 08/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁹³ The Star (Hancey C.), 29/01/2017, [url](#)

¹⁹⁴ Now Media (Blanford N.), 09/02/2016, [url](#); Now Media (Blanford N.), 04/04/2016, [url](#); The Star (Hancey C.), 29/01/2017, [url](#)

¹⁹⁵ The National (Enders D.), 21/08/2017, [url](#); The Daily Star, 30/09/2017, [url](#); The National (Enders D.), 10/09/2017, [url](#)

het Syrische conflict nam volgens Ayman Sharrouf (website Maalouma) de sektarische identiteit aan belang toe.¹⁹⁶ In de nasleep van de gewapende confrontatie in Arsal in augustus 2014 waarbij opstandelingen 30 militairen en politiemannen ontvoerden, namen de sektarische spanningen toe. Vier militairen werden volgens onder meer ICG onthoofd, de twee eerste door IS, de twee laatste door Jabhat al-Nusra.¹⁹⁷ Eind november 2015 liet JN na bemiddeling van Qatar in ruil voor de vrijlating van 25 islamisten 16 gegijzelde militairen vrij. De negen overgebleven militairen werden eveneens vermoord.¹⁹⁸ De afbakening van een militaire veiligheidszone in de regio Arsal neemt ook volgens Shia Watch niet weg dat de spanningen tussen soennitische en sjiitische buurten blijven bestaan in de Beka.¹⁹⁹ Er blijven geïsoleerde veiligheidsincidenten plaatsvinden.²⁰⁰

Sinds het begin van de Syrische burgeroorlog zijn er ontvoeringen in de Bekavallei en de Centrale en Westelijke Beka regio. Wegens de toenemende onveiligheid en de zwakke staat nemen burgers het recht in eigen handen, zo berichten HRW en ICG.²⁰¹ Er vonden vergeldingsontvoeringen (met politiek-sociale en/of criminale inslag) plaats tussen soennitische en sjiitische families, voornamelijk in het gouvernement Beka.²⁰² Families ontvoeren leden van de andere sektarische groep en/of land om hun eigen gekidnapt familielid vrij te krijgen.²⁰³ Naar aanleiding van twee ontvoeringen, op 18 en 20 januari 2017, in de regio Beka kondigde de minister van Binnenlandse Zaken aan een veiligheidsplan te zullen ontwikkelen om ontvoeringen te bestrijden.²⁰⁴

Op maandag 27 juni 2016 vonden acht zelfmoordaanslagen plaats in het christelijke stadje Qaa in Beka. Qaa ligt 14 km ten noorden van Ras Baalbek. Qaa en Ras Baalbek zijn één van de weinige christelijke plaatsen in de overwegend sjiitische regio Baalbek-Hermel. Er vielen vijf burgerdoden en 30 gewonden.²⁰⁵ Op 14 juli 2016 werden drie verdachten in verdenking gesteld voor betrokkenheid bij de aanslag.²⁰⁶ In november 2016 werden 10 verdachten gearresteerd.²⁰⁷ Op 31 augustus 2016 ontplofte een berm bom in de overwegend sjiitische stad Zahle in het noordoosten van de Beka. Hierbij liet één burger het leven en raakten 11 burgers licht gewond. Twaalf personen werden op 22 september 2016 in beschuldiging gesteld. Onder de lokale inwoners bleef het kalm in de nasleep van deze aanslagen.²⁰⁸

Naast de in punt 4.1.2 beschreven zelfmoordaanslagen tijdens een legerraaid op 30 juni 2017 in twee vluchtelingenkampen, werden in 2017 geen sektarische aanslagen met burgerslachtoffers gerapporteerd.²⁰⁹

¹⁹⁶ Maalouma (Sharrouf A.), 19/12/2013, [url](#)

¹⁹⁷ ICG, 30/04/2015, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Mhanna A.), 03/10/2014, [url](#); ICG, 01/10/2014, [url](#); UN Security Council, 16/04/2015, [url](#)

¹⁹⁸ CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁹⁹ Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

²⁰⁰ Al-Alalam, 28/12/2016, [url](#); Reuters, 28/12/2016, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); Now Media, 10/09/2015, [url](#)

²⁰¹ The Daily Star, (al-Fakih R.), 05/08/2013; Al Monitor Lebanon Pulse, 20/08/2013, [url](#); ICG, 13/05/2013, [url](#)

²⁰¹ HRW, 02/05/2013, [url](#); ICG, 22/11/2012, [url](#)

²⁰² UNDP, 03/2017, [url](#); The Daily Star, 23/01/2017, [url](#); Naharnet, 20/01/2017, [url](#)

²⁰³ The Daily Star, 08/09/2014, [url](#); The Daily Star (Al-Fakih R.), 03/08/2013, [url](#)

²⁰⁴ UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

²⁰⁵ The Daily Star (Basim F.), 28/06/2016, [url](#)

²⁰⁶ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#)

²⁰⁷ UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

²⁰⁸ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#)

²⁰⁹ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

4.1.6. Crimineel geweld

De voorbije jaren nam ten gevolge van de instabiele veiligheidssituatie, de afwezigheid van de staat, de militientaliteit en het uitblijven van ontwikkelingsprojecten het crimineel geweld in Libanon en de Beka toe.²¹⁰

4.2. Tripoli

4.2.1. Sociale onrust

Tripoli is de hoofdstad van het gouvernement Noord en de op één na grootste stad van het land. De stad gaat gebukt onder verwaarlozing door de staat. De soennitische meerderheid voelt er zich volgens UNHCR achtergesteld. Sociale onrust uitte zich volgens onder meer UNHCR in betogingen, sit-ins en wegblokades.²¹¹ Er heerst volgens verscheidene persberichten een algemeen gevoel dat de soennitische gemeenschap de prijs betaald voor de strijd tegen IS. De gevangenis Roumieh is gevuld met soennieten, terwijl de indruk heerst dat sjijten van Hezbollah ongestraft misdrijven kunnen begaan.²¹² In 2016 stelt het VN-coördinatiebureau voor humanitaire zaken (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, OCHA) een daling van de sociale onrust in Tripoli en het Noorden vast.²¹³

4.2.2. Sektarisch geweld in de stad

In 2015, 2016 en 2017 zorgde de blijvende uitvoering van het veiligheidsplan voor Tripoli voor een algemene kalmte in de regio, zo stelt de VN-Veiligheidsraad.²¹⁴

Sinds het begin van de opstand in Syrië tot het voorjaar 2014 vonden in Tripoli periodiek terugkerende gewapende confrontaties met machinegeweren en raketwerpers plaats tussen soennitische milities uit de stadswijk Bab al-Tabbaneh, gesteund door Saoedi-Arabië, en alawitische strijders uit de aangrenzende stadswijk Jabal Mohsen, die banden hebben met Hezbollah en de regerende klasse in Syrië. Deze confrontaties hadden volgens onder meer OCHA minstens 200 dodelijke slachtoffers en meer dan 2000 gewonden tot gevolg.²¹⁵ Aangezien de gevechten plaatsvonden in woonwijken bevonden zich hieronder relatief veel burgerslachtoffers.²¹⁶ Na een zware gevechtsronde in maart 2014 waarbij minstens 25 doden vielen, voornamelijk burgers²¹⁷, bracht het leger een militair veiligheidsplan voor Tripoli in uitvoering. Het leger ontplooidde er massaal om een einde te stellen aan de periodieke confrontaties en de meer dan twintig gevechtsrondes in drie jaar tijd.²¹⁸ Volgens een rapport van de secretaris-generaal van de VN eind juni 2014 werden meer dan 170 personen gearresteerd.²¹⁹ In het najaar van 2014 en 2015 voerde het leger opnieuw razzia's uit waarbij onder meer kaderleden van JN werden gearresteerd.²²⁰ Dit

²¹⁰ The Washington Institute for Near East Policy, 06/03/2017, [url](#); Salloukh B.F., 03/2017, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); The Daily Star, 09/02/2017, [url](#); The Daily Star, 08/09/2014, [url](#)

²¹¹ The Daily Star, 08/07/2015, [url](#); UNHCR, 06/2015, [url](#); USDOs, 14/10/2015, [url](#)

²¹² Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#); BBC News (Sinjab L.), 14/10/2016, [url](#)

²¹³ OCHA, 08/2016, [url](#)

²¹⁴ UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

²¹⁵ OCHA, 08/2016, [url](#); Al-Akhbar (Samaha N.), 12/03/2014, [url](#)

²¹⁶ Al-Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), 12/12/2013, [url](#)

²¹⁷ HRW, 29/01/2015, [url](#); Now Media (Ghaddar H), 24/03/2014, [url](#); The Jordan Times, 24/03/2014, [url](#)

²¹⁸ Wood J., 06/04/2015, [url](#)

²¹⁹ UN Security Council, 26/06/2014, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/04/2014, [url](#); Naharnet, 10/04/2014, [url](#)

²²⁰ Carnegie Endowment for International Peace (Corbeil A.), 31/07/2014, [url](#); Strickland P., 10/04/2015, [url](#)

militaire ingrijpen maakt deel uit van het veiligheidsplan voor Tripoli, Akkar en de Beka. In de stad zelf werden controleposten en *blast walls* opgezet.²²¹

Na een dubbele zelfmoordaanslag op een café in de alawitische wijk Jabal Mohsen op 10 januari 2015 waarbij minstens 9 doden vielen en waar JN zou achterzitten⁽²²²⁾ werd het veiligheidsplan volgens UNHCR en de VN-Veiligheidsraad slechts op de proef gesteld door een aantal sporadische incidenten en gerichte acties tegen individuen.²²³

Het staakt-het-vuren hield stand tijdens de verslagperiode en er vonden geen grote confrontaties meer plaats tussen soennitische en alawitische milities.²²⁴

4.2.3. Gewapende confrontaties tussen soennitische milities en het leger in de grensregio

In 2016 en 2017 was de veiligheidssituatie in Tripoli volgens de VN-Veiligheidsraad relatief stabiel. Er grepen geen grote gewapende confrontaties plaats.²²⁵

4.3. Akkar

4.3.1. Grensgeweld uit Syrië

Het gouvernement Akkar vormt een van de sterkst achtergestelde plattelandsregio's in Libanon en deelt een 100 km lange grens met Syrië. Ook in Akkar, een relatief nieuwe provincie met nog geen ten volle uitgebouwde structuren en ordediensten, steeg volgens *The Daily Star* het criminale geweld.²²⁶ Het is overwegend soennitisch gebied met ook christelijke, alawitische en sjiiïtische gemeenschappen.²²⁷ Er vond de afgelopen jaren, zoals in de Beka, grensgeweld afkomstig uit Syrië plaats.²²⁸ Dit geweld kende een hoogtepunt in maart 2014 naar aanleiding van de strijd om de regio Krak des Chevaliers in Syrië. Bij periodieke beschietingen uit Syrië werd de Minjez-Aboudiyeh-snelweg in het bijzonder getroffen. Volgens UNHCR was de veiligheidssituatie voornamelijk instabiel in de grensregio.²²⁹ Het aantal grensincidenten werd mee opgenomen in het in het vorig hoofdstuk weergegeven overzicht van het grensgeweld. In 2016 vond een daling plaats en in de tweede helft van 2017 kwam een einde aan dit grensgeweld.

4.3.2. Gewapende confrontaties tussen soennitische extremistische groeperingen en het leger

Volgend op de versterking van de Libanese leger- en politieoperaties in Akkar na een periode van gewapende confrontaties in oktober 2014 werd de veiligheidssituatie in Akkar volgens de VN relatief

²²¹ The Wall Street Journal (Trofimov Y.), 22/10/2014, [url](#)

²²² Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#); Middle East Eye, 11/01/2015, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#); UN News Service, 11/01/2015, [url](#)

²²³ UNHCR, 06/2015, [url](#); UN Security Council, 07/10/2015, [url](#)

²²⁴ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#); Wood J., 06/04/2015, [url](#); Reuters, 14/04/2014, [url](#)

²²⁵ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

²²⁶ The Daily Star, 09/02/2017, [url](#)

²²⁷ OCHA, 08/2016, [url](#)

²²⁸ Al-Jazeera (Atassi B.), 11/02/2014, [url](#); The Daily Star (Amrieh A.), 01/02/2014, [url](#)

²²⁹ UNHCR, 06/2015, [url](#)

stabiel.²³⁰ Er vonden in 2016 geïsoleerde veiligheidsincidenten plaats.²³¹ Na de zomer 2017 kwam met het vertrek van IS en HTS een einde aan dit geweld.

4.4. Beiroet

4.4.1. Sociale onrust

De institutionele impasse en het uitblijven van een oplossing voor een aantal problemen zoals de stroomonderbrekingen, de watertekorten, de gijzeling van militairen, het gebrek aan vuilophalen, leidden de voorbije jaren tot woede onder de bevolking. Sinds eind juli 2015 werd in massabetogingen een betere levering van basisvoorzieningen en aansprakelijkheid van de regering geëist.²³² Er vonden in 2016 nog periodieke maar beperkte burgerprotesten plaats die het gebrek aan bestuur en diensten aan de kaak stellen. Hierbij werden geen ernstige veiligheidsincidenten gerapporteerd.²³³ Op 16 juni 2017 traden Libanese ordetroepen hard op bij een kleine betoging in het centrum van Beiroet, georganiseerd door de *You stink* beweging, tegen een hernieuwd uitstel van verkiezingen. Betogers werden geslagen en geschopt volgens de bevindingen van HRW.²³⁴

Op 10 december 2017 vonden protesten plaats aan de Amerikaanse ambassade naar aanleiding van president Trump's beslissing om Jeruzalem als hoofdstad van Israël te erkennen. Er werd vuur aangestoken en met projectielen gegooid naar de ordetroepen die de hoofdweg naar de ambassade in de regio Awkar ten noorden van Beiroet afzetten. De Libanese ordetroepen reageerden hierop met traangas en waterkanonnen. De Libanese regering veroordeelde Trump's beslissing.²³⁵ Op 11 december 2017 protesteerden duizenden in de zuidelijke buitenwijken van Beiroet, Hezbollah-gebied. Volgens experten zal de beslissing de veiligheidssituatie in Libanon evenwel niet destabiliseren.²³⁶

4.4.2. De zuidelijke buitenwijken

Na 2008, toen Hezbollah het westelijk deel van de stad innam, bleef het jarenlang kalm in Beiroet. Hierin kwam in de zomer 2013 verandering toen de zuidelijke sjiiatische buitenwijk, Dahiyya genaamd, onder controle van Hezbollah en beschouwd als de veiligste en meest onaantastbare regio van Libanon, getroffen werd door aanslagen.

Dahiyya is een regio van 28 km² met een half miljoen inwoners. Het omvat de wijken Bir al-Abed, Ghobeiry, Chuya, Haret Hraik, Burj Al Barajneh, Marije, Ar-Ruwais en Laylake. Sinds de oorlog van juli 2006 heeft Hezbollah er haar controle en macht op een ongeziene manier weten uit te breiden, zonder enige interventie of tegenkracht vanwege de officiële Libanese autoriteiten. De door Hezbollah gestuurde politie en veiligheidsorganisatie ontsnappen er volledig aan het Libanese staatsgezag, zo stelt experte Erminia Chiara Calabrese.²³⁷

Tussen augustus 2013 en juni 2014 vond een golf van aanslagen plaats in de zuidelijke buitenwijken, waarbij meer dan 70 doden vielen. Een derde hiervan betrof volgens het Integrated Regional Information Networks (IRIN) zelfmoordaanslagen, wat niet meer was voorgekomen in

²³⁰ UNHCR, 06/2015, [url](#)

²³¹ UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

²³² UN Security Council, 07/10/2015, [url](#)

²³³ UN Security Council, 24/06/2016, [url](#); UN Security Council, 26/02/2016, [url](#)

²³⁴ HRW, 21/06/2017, [url](#)

²³⁵ Reuters, 10/12/2017, [url](#); The Daily Star (Haboush J.), 12/12/2017, [url](#)

²³⁶ The Daily Star (Haboush J.), 12/12/2017, [url](#)

²³⁷ Calabrese E. C., 2016

Libanon sinds de burgeroorlog.²³⁸ De aanslagen werden door verschillende salafistische groeperingen (Abdullah Azzam Brigades, het NF, Free Sunni Muslims Brigades (Liwaa Ahrar Ahl al-Sunna)) opgeëist maar allemaal waren ze een reactie op de rol van Hezbollah in het Syrische conflict.²³⁹ De meerderheid van de slachtoffers betrof volgens de website Action on Armed Violence (AOAV) burgers.²⁴⁰ Als gevolg van de aanslagen nam Hezbollah extra veiligheidsmaatregelen en werd Dahiyya, die reeds beschouwd werd als een staat-in-de-staat, een sterk bewaakte Hezbollah-vesting. Hezbollah en Amal voeren identiteitscontroles uit en controleren voertuigen. Gewapende patrouilles maken deel uit van het dagelijks leven, zeker tijdens politieke en religieuze evenementen.²⁴¹ De Libanese staat heeft er weinig controle, zo stelt ook het Amerikaans ministerie van Buitenlandse Zaken.²⁴²

Op 12 november 2015 vond na anderhalf jaar van kalmte een dubbele zelfmoordaanslag plaats in een drukbevolkte winkelstraat van de wijk Bourj al-Barajneh.²⁴³ Er vielen 43 doden en meer dan 200 gewonden waarmee het de dodelijkste aanslag vormt sinds de burgeroorlog.²⁴⁴ IS eiste de aanslag op. Het gaat daarmee om de eerste officieel door IS opgeëiste aanslag in Libanon.²⁴⁵ In de nasleep van de aanslag vond een grootschalig politieoptreden plaats waarbij verschillende Syriërs, verdacht van betrokkenheid werden gearresteerd.²⁴⁶ Er werden 23 personen in beschuldiging gesteld van directe betrokkenheid bij de aanslag.²⁴⁷ Volgens de minister van Binnenlandse Zaken werd het volledige netwerk achter de bomaanslagen in Bourj al-Barajneh binnen de 48 uur opgerold.²⁴⁸ Hezbollah riep onmiddellijk op tot kalmte.²⁴⁹

Na de zware aanslag in november 2015 vonden geen terroristische aanslagen meer plaats in Beiroet. Hezbollah verstrengde zichtbaar de veiligheidsmaatregelen in de Dahiyya nog, bemant er controleposten en sloot een aantal toegangswegen met muren af, zo bericht onder meer analist Nicolas Blanford.²⁵⁰ Op 22 januari 2017 werd een zelfmoordaanslag verijdeld op een café in de drukke wijk al-Hamra in Beiroet.²⁵¹ De gearresteerde dader zou trouw gezworen hebben aan IS en banden hebben met Sheikh Ahmad al-Assir.²⁵²

De voorbije jaren nam ten gevolge van de instabiele veiligheidssituatie, de afwezigheid van de staat, de militiementaliteit en het uitblijven van ontwikkelingsprojecten het crimineel en bendegeweld ook in de zuidelijke buitenwijken toe. In 2016 kende de Dahiyya 11 moorden waarvan de meeste gerelateerd aan wraak of drugshandel.²⁵³

4.5. Sidon

In Sidon (Saida), de op twee na grootste stad van Libanon, vond de afgelopen jaren één zware gewapende confrontatie plaats tussen de salafistische groepering Salafist Resistance Brigades onder leiding van de soennitische sjiek Ahmed al-Assir, en het leger. Op 23 juni 2013 viel de groepering

²³⁸ ICG, 20/07/2015, [url](#); IRIN, 26/03/2014, [url](#); The Wall Street Journal (Knickmeyer E.), 26/06/2014, via: [url](#)

²³⁹ AFP, 13/11/2015, [url](#); AOAV (Hitchcock C.), 13/11/2015, [url](#)

²⁴⁰ AOAV (Hitchcock C.), 13/11/2015, [url](#)

²⁴¹ Al-Monitor, 26/08/2013 [url](#); Naharnet, 21/08/2013, [url](#)

²⁴² USDOS, 13/04/2016, [url](#)

²⁴³ HRW, 13/11/2015, [url](#)

²⁴⁴ UN Security Council, 22/04/2016, [url](#)

²⁴⁵ The Arab Weekly, 20/11/2015, [url](#)

²⁴⁶ Naharnet, 18/11/2015, [url](#)

²⁴⁷ Business Insider, 05/12/2015, [url](#)

²⁴⁸ Now Media, 18/11/2015, [url](#)

²⁴⁹ Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), 01/12/2015, [url](#)

²⁵⁰ Salloukh B.F., 03/2017, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#)

²⁵¹ Reuters, 22/01/2017, [url](#); UN Security Council, 03/2017, [url](#)

²⁵² UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

²⁵³ The Daily Star, 31/03/2015, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy, 06/03/2017, [url](#)

een legerpost aan in Abra (een oostelijke buitenwijk van Sidon) als reactie op de arrestatie van een aantal van hun strijders. Bij de hierop volgende gevechten kwamen achttien militairen om het leven.²⁵⁴ Onder de salafistische militanten vielen 28 doden. Er vielen twee burgerslachtoffers.²⁵⁵ Meer dan 100 opstandelingen werden gearresteerd, 27 werden in beschuldiging gesteld.²⁵⁶ Op 15 augustus 2015 werd de Salafist Resistance Brigades onthoofd met de arrestatie van leider al-Assir.²⁵⁷

Om de toegang tot Zuid-Libanon te vrijwaren en om de islamistische groeperingen in de Palestijnse kampen Ayn al-Hilwah en Mieh Mieh in bedwang te houden tracht Hezbollah in Sidon met de hulp van haar soennitische bondgenoten (Resistance Brigades) veiligheidscontrole uit te oefenen.²⁵⁸

4.6. Zuid-Libanon

Met Zuid-Libanon wordt over het algemeen gedoeld op de regio ten zuiden van de rivier Litani tot aan de Israëlische grens.²⁵⁹ Deze overwegend sjiiytische (Hezbollah) regio, waar de Interimvredesmacht UNIFIL opereert, is een militaire zone. VN-Resolutie 1701, die een einde stelde aan de oorlog in 2006 tussen Hezbollah en Israël, voorziet in de ontplooiing van een 15.000 man sterke vredesmacht, naast een even groot aantal Libanese troepen. De huidige UNIFIL-troepenmacht bedraagt 10.693 manschappen.²⁶⁰ Indien de vijandigheden tussen Israël en Hezbollah opnieuw zouden oplaaien, kan UNIFIL optreden volgens haar, weliswaar erg beperkte, mandaat in het kader van resolutie 1701.²⁶¹ Sinds september 2007 voert UNIFIL gezamenlijke patrouilles en operaties uit met het Libanese leger en bemannen ze een aantal gezamenlijke controleposten.²⁶² Sinds de oorlog in 2006 geniet Zuid-Libanon van de langste periode van kalmte die het gekend heeft sinds midden jaren zestig.²⁶³

Volgens OCHA is het aantal geweldincidenten in Zuid-Libanon lager dan elders in Libanon.²⁶⁴ De laatste doden binnen de conflictsituatie tussen Israël en Hezbollah vielen in januari 2015.²⁶⁵

Na de nagenoeg volledige terugtrekking van het Israëlsch leger en de ontplooiing van Libanese manschappen en UNIFIL-troepen langs de Blauwe Linie begin oktober 2006 onthouden beide partijen zich volgens de VN-Veiligheidsraad van grote militaire offensieven, enkele gewapende incidenten buiten beschouwing gelaten.²⁶⁶ Wel blijft Israël volgens de VN-Veiligheidsraad het Libanese luchtruim schenden door dagelijks al dan niet bemande vluchten uit te voeren over de bestandslijn.²⁶⁷ Er werd weinig vooruitgang geboekt in die kwesties die vitaal zijn voor het bereiken van een permanente wapenstilstand. Hezbollah schendt het wapenembargo en Israël is nog steeds aanwezig in de Shebaa Farms.²⁶⁸

²⁵⁴ UN Security Council, 26/06/2013, [url](#); Carnegie Middle East Center (Salem M.), 27/06/2013, [url](#)

²⁵⁵ The Daily Star (Zaatari M.), 24/06/2013 [url](#)

²⁵⁶ ICG, 01/10/2013, [url](#); HRW, 17/07/2013, [url](#); USDOS, 27/02/2014, [url](#)

²⁵⁷ The Jamestown Foundation (Hoover P.), 30/10/2015, [url](#); Shia Watch (Schei I. & Slim M.), 11/2015, [url](#); UN Security Council, 07/10/2015, [url](#)

²⁵⁸ Shia Watch (Schei I. & Slim M.), 02/05/2013, [url](#)

²⁵⁹ Zie kaart in bijlage 4

²⁶⁰ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

²⁶¹ UN Security Council, 11/8/2006, [url](#)

²⁶² UN Security Council, 27/06/2008, [url](#); UN Security Council, 13/11/2013, [url](#)

²⁶³ The Arab Weekly (Blanford N.), 03/05/2017, [url](#)

²⁶⁴ OCHA, 05/2016, [url](#)

²⁶⁵ Landinfo, 19/12/2016, [url](#)

²⁶⁶ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

²⁶⁷ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); UN Security Council, 03/2017, [url](#)

²⁶⁸ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

In 2014 vonden voor het eerst sinds 2006 een aantal kleine vergeldingsacties plaats langs beide zijden, die ondanks hun kleinschaligheid steeds een risico tot escalatie inhouden.²⁶⁹

Op 20 december 2015 en 4 januari 2016 voerde Hezbollah raket- en bomaanvallen uit op Israël (Shebaa Farms) als vergelding voor de dood van een Hezbollah-strijder bij een Israëlische aanslag in Damascus op 19 december 2015. Israël beantwoordde beide aanvallen met artilleriegeschut en het afschieten van mortiergranaten en rookbommen ten Noorden van de bestandslijn, respectievelijk in een regio nabij Zibqin (Sector West) en de omgeving van Arab al-Wazzani, Bastara, Majidiye en Meri (Sector Oost). Hierbij vielen geen slachtoffers maar de aanvallen stelden wel een risico voor de burgerbevolking volgens de VN-Veiligheidsraad.²⁷⁰ Na het incident in januari 2016 en tussenkomst van UNIFIL kwam een einde aan de vijandigheden en keerde de kalmte terug.²⁷¹

Tijdens de verslagperiode bleef de situatie stabiel ondanks dreigende retoriek langs weerskanten.²⁷² Geen van beide partijen heeft volgens internationale en Libanese analyses belang bij een nieuwe oorlog.²⁷³ Een hernieuwde oorlog zou bovenboden op een veel grotere schaal worden uitgevochten dan deze in 2006, met inmenging van Iran en Syrië. Zowel Israël als Hezbollah breidden hun wapenaarsenaal uit en Hezbollah zou vanuit Syrië raketten en drones kunnen afvuren.²⁷⁴ Toch blijft volgens experten binnen dit afschrikkingsevenwicht een risico op misrekening en dus op het uitbreken van oorlog bestaan.²⁷⁵

Israëlische luchtaanvallen op Hezbollah-doelwitten beperken zich tot het Syrische strijdtheel.²⁷⁶ Daar viel het herhaaldelijk wapenopslagplaatsen en -konvooien aan waarbij het naar eigen zeggen wapentransferts van Iran naar Hezbollah wil verhinderen.²⁷⁷ Hezbollah reageert hierop slechts met retoriek waarin de boodschap vervat ligt dat het zelf de vijandigheden aan de frontlijn niet zal opstarten. Op 19 september 2017 lanceerde Hezbollah een drone richting de Israëlische kant van de Golanoogten. Deze werd vernietigd door de Israëlische luchtmacht maar deed de spanningen oplopen.²⁷⁸

Tot dusver had de Syrische crisis een beperkte impact op de situatie in Zuid-Libanon. De Libanese veiligheidsdiensten zijn extra waakzaam in de regio Arqub, de Syrisch-Libanees grensregio waartoe de grensdorpen Shebaa, Kfar Shuba, Hebarieh, Kfar Hamam en Rashaya al-Foukhar behoren. Het demografisch evenwicht veranderde er drastisch met de aankomst van duizenden Syrische vluchtelingen, vooral in de betwiste regio's Kfar Shuba en Shebaa. Het leger behoudt een versterkte

²⁶⁹ Al-Monitor Lebanon Pulse (Ghanem E.), 08/09/2014, [url](#); Middle East Monitor, 08/10/2014, [url](#); UN News Service, 07/10/2014, [url](#); UN Security Council, 05/11/2014, [url](#)

²⁷⁰ UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

²⁷¹ UN Security Council, 22/04/2016, [url](#); UN Security Council, 26/02/2016, [url](#); ICG, 01/02/2016, [url](#)

²⁷² Al-Monitor (Hashem A.), 12/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); ICG, 02/2017, [url](#)

²⁷³ Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), 21/09/2017, [url](#); Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); Al-Monitor, 15/11/2017, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy (Pollak N.), 08/2016, [url](#); ICG, 14/03/2017, [url](#); Now Media (Blanford N.), 22/04/2016, [url](#); Middle East Eye, 29/01/2015, [url](#); Al-Monitor Lebanon Pulse (Caspit B.), 29/01/2015, [url](#); The Daily Star (Blanford N.), 30/01/2015, [url](#)

²⁷⁴ Al-Monitor (Hashem A.), 12/10/2017, [url](#); The Jamestown Foundation (Plaw A.), 10/11/2017, [url](#); Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); ICG, 10/11/2017, [url](#); Congressional Research Service (CRS) (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), 21/09/2017, [url](#); Al-Monitor, 15/11/2017, [url](#)

²⁷⁵ Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), 21/09/2017, [url](#); Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 21/11/2017, [url](#)

The Arab Weekly (Blanford N.), 03/05/2017, [url](#)

²⁷⁶ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), 21/09/2017, [url](#); Al-Monitor (Hashem A.), 12/10/2017, [url](#)

²⁷⁷ Al Jazeera, 09/09/2017, [url](#); Al-Monitor (Macaron J.), 02/11/2017, [url](#)

²⁷⁸ The Jamestown Foundation (Plaw A.), 10/11/2017, [url](#)

---

aanwezigheid in noordoosten van de UNIFIL-regio (Shebaa, Arqub) gezien de gespannen veiligheidssituatie daar.²⁷⁹

In Zuid-Libanon (alsook de zuidelijke buitenwijken van Beiroet en de Bekavallei) vallen soms nog slachtoffers ten gevolge van mijnen en andere niet-geëxplodeerde materialen.²⁸⁰ Vooral boeren en kinderen zijn hier het slachtoffer van. In 2014 telt de Landmine and Cluster Monitor één burgerdode en vijftien gewonden, waaronder vier kinderen.²⁸¹ In 2015 telt het twee doden en vijftien gewonden ten gevolge van mijnen en niet-geëxplodeerde materialen.²⁸² Op 27 maart 2015 raakten acht kinderen gewond door een niet-geëxplodeerde clusterbom uit 2006.²⁸³ In 2016 registreerde de Landmine and Cluster Monitor 7 gewonden (6 mannen en één kind).²⁸⁴ Op 28 september 2016 raakten een aantal burgers gewond door een mijn nadat zij de Blauwe Linie overstaken.²⁸⁵ Op 8 mei 2017 verloor een Syrisch jongen zijn benen toen een landmijn ontplofte in een tabaksveld in de zuidelijke grensstad Yaroun.²⁸⁶ Op 2 juli 2017 liet een boer het leven bij de ontploffing van clustermunitie in Ramiyah (sector West). Op 6 september 2017 raakte een medewerker van een ontmijnings-ngo gewond nabij Tayr Harfa (sector West).²⁸⁷

4.7. Palestijnse vluchtelingenkampen

4.7.1. Algemeen

De twaalf Palestijnse vluchtelingenkampen en hun omgeving zijn zones die aan het centrale gezag van de Libanese autoriteiten ontsnappen. De Libanese ordediensten staan enkel in voor de externe veiligheid van de kampen maar moeien zich niet met de interne veiligheid.²⁸⁸ In de praktijk laten zij de wetshandhaving in de kampen over aan de Palestijnse instanties. Over het algemeen worden de kampen politiek bestuurd door de Popular Committees (die weliswaar aan legitimiteit hebben ingeboet)²⁸⁹ en fungeren de Security Committees als interne politie. Veiligheid wordt enkel gegarandeerd indien er tussen de verschillende fracties binnen een kamp een consensus bestaat. Indien deze consensus verbroken wordt, raken de veiligheidscomités verlamd en kunnen er gevechten ontstaan. Het ontbreekt de comités, volgens onder meer de Danish Immigration Service die een *fact-finding mission* uitvoeren, bovendien aan middelen om als een echte autoriteit op te treden.²⁹⁰

Naar schatting 65 % van de geregistreerde Palestijnse vluchtelingen leeft onder de armoedegrens.²⁹¹ Sinds 2013 steeg het aantal veiligheidsincidenten in de Palestijnse vluchtelingenkampen licht, mede ten gevolge van de situatie in Syrië alsook door het stijgend aantal Palestijnse vluchtelingen uit Syrië. Zij verblijven over het algemeen bij familieleden in de bestaande en overbevolkte Palestijnse vluchtelingenkampen in Libanon. Hierdoor namen de spanningen in de bestaande kampen toe, met name tussen groeperingen loyaal aan het regime en groeperingen die de Syrische oppositie

---

²⁷⁹ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

²⁸⁰ FOD Buitenlandse Zaken, 28/10/2014, [url](#)

²⁸¹ Landmine and Cluster Monitor, [laatste update] 23/07/2015, [url](#); UN Security Council, 26/06/2014, [url](#)

²⁸² Landmine and Cluster Monitor, [laatste update] 09/10/2016

²⁸³ The Daily Star, 27/03/2015, [url](#); Landmine and Cluster Monitor, [laatste update] 23/07/2015, [url](#)

²⁸⁴ Landmine and Cluster Monitor, [laatste update] 13/07/2017, [url](#)

²⁸⁵ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#)

²⁸⁶ Naharnet, 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#)

²⁸⁷ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

²⁸⁸ CSKC, 10/2015, [url](#); AUB, Issam Fares Institute, 30/10/2009; Danish Immigration Service, 10/2014, [url](#)

²⁸⁹ S. Hanafi, 10/2010, [url](#)

²⁹⁰ Danish Immigration Service, 10/2014, [url](#)

²⁹¹ OCHA, , 07/12/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

steunen.²⁹² Het aantal Palestijnse vluchtelingen uit Syrië in Libanon bedraagt volgens de Verenigde Naties 32.000, waarvan naar schatting een 7.000 à 8.000 in het kamp Ayn al-Hilwah verblijven.²⁹³

De voorbije jaren was de veilheidssituatie in de kampen over het algemeen relatief kalm, met sporadisch gewapende incidenten. Dit is voor een stuk te danken aan de samenwerking tussen de Palestijnse groeperingen en de Libanese veiligheidsdiensten.

Tijdens 2017 bleef de veilheidssituatie in de kampen, volgens onder meer de VN-Veiligheidsraad, relatief kalm behalve in Ayn al-Hilwah (zie 4.7.2).²⁹⁴ Er was slechts sprake van periodische en geïsoleerde geweldsincidenten, dikwijls in verband met criminale activiteiten, in de kampen Beddawi, Burj Barajneh en Shatila. Bij confrontaties tussen criminelen en de Palestijnse veiligheidstroepen en bij persoonlijke disputen vallen soms doden en gewonden.²⁹⁵

4.7.2. Ayn al-Hilwah

4.7.2.1. Context

Ayn al-Hilwah wordt algemeen beschouwd als het kamp waar het meeste geweld voorkomt. Het wordt in tegenstelling tot andere kampen volledig omringd door legercheckpoints. Het is, na vernietiging van het kamp Nahr al-Bared, momenteel het enige kamp dat een breed spectrum aan jihadistische groeperingen bevat en het is het grootste, meest geopolitiseerde en gemilitariseerde kamp in het land.²⁹⁶ De oppervlakte van het kamp bevat slechts anderhalve vierkante kilometer.²⁹⁷ Schattingen over het aantal inwoners gaan van 80.000 tot 120.000.²⁹⁸ Wapens zijn er wijdverspreid.²⁹⁹ Waarnemers getuigen van een onoverzichtelijk machtsevenwicht.³⁰⁰ Zowel de Palestine Liberation Organization (PLO), Tahaluf (Alliance of Palestinian Forces (pro-Syrisch)) en jihadistische fracties zijn hier vertegenwoordigd en strijden om de macht, wat regelmatig in gevechten ontaardt. Fatah (PLO) moet er op politiek gebied als een van de vele organisaties in het kamp beschouwd worden.³⁰¹

In grote lijnen zijn de problemen in Ayn al-Hilwah terug te brengen tot een machtsstrijd tussen Fatah en radicaal islamistische groeperingen enerzijds en wrijvingen binnen Fatah anderzijds.³⁰²

De islamistische groeperingen in Ayn al-Hilwah wonnen de voorbije jaren aan invloed. Verschillende met al-Qaida verbonden groeperingen en individuen (ook niet-Palestijnen) zochten doorheen de jaren toevlucht in het kamp, buiten het bereik van de Libanese autoriteiten.³⁰³ Daar waar islamistische bewegingen aanvankelijk voornamelijk gehuisvest waren in de rand van het kamp (al-Taware of de wijk Tamir), verspreidden deze groepen zich over het gehele kamp. Reden hiervoor is

²⁹² UN Security Council, 26/06/2013, [url](#)

²⁹³ OCHA, 07/12/2017, [url](#); UNRWA, 02/2014, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

²⁹⁴ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

²⁹⁵ The Daily Star (Zaatari M.), 14/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); Naharnet, 30/04/2017, [url](#); Naharnet, 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

²⁹⁶ Middle East Eye Net, 01/03/2016, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#)

²⁹⁷ Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#); OCHA, 07/12/2017, [url](#); Middle

²⁹⁸ Middle East Eye Net, 01/03/2016, [url](#); Arab News (Moukalled D.), 04/03/2017, [url](#)

²⁹⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 08/04/2017, [url](#); Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); Middle East Eye Net, 01/03/2016, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#)

³⁰⁰ Al-Monitor Lebanon Pulse (Abu Amer A.), 04/11/2015, [url](#)

³⁰¹ Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); ICG, 19/02/2009, [url](#); AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#)

³⁰² OCHA, 07/12/2017, [url](#); AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#); ICG, 19/02/2009, [url](#)

³⁰³ CSKC, 10/2015, [url](#)

³⁰⁴ AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); The Daily Star, 26/08/2014, [url](#); Al-Monitor Lebanon Pulse (Alami M.), 09/09/2014, [url](#)

volgens het Civil Society Knowledge Centre (CSKC), een onafhankelijk online analyse forum, en Nasser Chararah, analist voor onder andere al-Monitor, de steeds zwakkere positie van Fatah.³⁰⁴ Dit komt door de interne strubbelingen tussen haar leiders, corruptie alsook door het toenemend salafisme in de bredere regio. Daar waar de Palestijnse Autoriteit verzwakt wordt door een gebrek aan bestuur, wordt het machtsvacuum in het kamp voor een deel opgevuld door de islamistische partijen. Zij zijn beter georganiseerd en ontvangen fondsen uit een aantal Golfstaten.³⁰⁵ Een andere reden is dat HTS/JFS/JN een aantrekkracht heeft op sommige Palestijnen, temeer daar een aanzienlijk aantal naar Libanon gevlochte Palestijnen uit het Syrische kamp Yarmouk de organisatie aanhangen. Een aantal prominente figuren van de al-Taware-groepen zijn in Syrië gaan strijden aan de zijde van JN/JFS. Voorts dreef het toenemende armoedeneiveau (mede door toename van een extra 10.000 Palestijnse vluchtelingen uit Syrië), het hoge werkloosheidspercentage en de uitzichtloze perspectieven jongeren naar het jihadisme.³⁰⁶

In de wijk al-Taware waait de IS-vlag. De Libanese pers berichtte op een aantal momenten dat een twintigtal jongemannen uit het kamp zich bij IS in Raqqa voegden.³⁰⁷ Daarnaast bevinden zich gezochte terroristen in het kamp.³⁰⁸ Een van de extremistische groepen die zich tijdens de oorlog in Syrië in het kamp ontplooide is Shabab al-Muslim, bestaande uit jihadisten uit verschillende strekkingen zoals Jund al-Sham en Fatah al-Islam en waarvan enkele leden verdacht worden van aanslagen in Libanon.³⁰⁹ Volgens het Cskc en Libanese inlichtingendiensten zijn er nauwe banden tussen de zogenaamde al-Taware-groepen en JN/JFS/HTS en heeft ook IS een vertegenwoordiging in Ayn al-Hilwah.³¹⁰ Samen zouden deze groepen volgens Now Media en Mona Alami (al-Monitor) goed zijn voor meer dan 200 leden.³¹¹ Volgens onder meer het Cskc blijft de opgang van IS in het kamp evenwel beperkt.³¹² Hoewel het volgens Carnegie soms moeilijk is officiële banden vast te stellen tussen lokale emirs met hun kleine militaire entourage en de grote jihadi groepen in Syrië, stelt men sinds de 'jihadisering' van de opstand in Syrië in Ayn al-Hilwah hevigere gewapende gevechten vast tussen jihadi groepen en Fatah.³¹³

Anderzijds bevinden zich binnen het politieke spectrum in het kamp ook de oude gevestigde salafistische bewegingen die een bemiddelingsrol hebben opgenomen tussen de bovengenoemde groepen en Fatah, zo stelt onder meer het Cskc.³¹⁴ Volgens Mohamed Zaatar, expert voor *The Daily Star*, verwerpen Ubat al-Ansar en de Islamic Jihad-beweging in het kamp de *takfiri* ideologie³¹⁵ van groeperingen als IS en trachten zij het Palestijnse engagement daarin te beteuigen.³¹⁶ Bovendien was het conflict in 2007 in Nahr al-Bared een belangrijk alarmsignaal voor de jihadi groeperingen (zoals Ubat al-Ansar en Hamas), die geen dergelijk scenario willen in Ayn al-Hilwah. De voorbije jaren ontstond in deze context een betere samenwerking tussen de gevestigde islamistische groeperingen (zoals Ubat al-Ansar, Hamas en Ansar Allah) en het leger. De drie grote blokken (Fatah, de pro-Syrische en de islamistische) ondernemen inspanningen om de vrede en

³⁰⁴ Cskc, 10/2015, [url](#); The Wall Street Journal (Abi-Habib M.), 20/11/2013, [url](#)

³⁰⁵ The Wall Street Journal (Abi-Habib M.), 20/11/2013, [url](#)

³⁰⁶ Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); Cskc, 10/2015, [url](#); Al Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), 20/11/2013, [url](#)

³⁰⁷ Naharnet, 11/02/2016, [url](#); Cskc, 10/2015, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#)

³⁰⁸ Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#)

³⁰⁹ Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#)

³¹⁰ Cskc, 10/2015, [url](#); Al Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), 13/03/2013, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 19/03/2014, [url](#)

³¹¹ Al-Monitor (Alami M.), 13/04/2017, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#)

³¹² Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); Cskc, 10/2015, [url](#)

³¹³ Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#)

³¹⁴ Al-Monitor (Alami M.), 13/04/2017, [url](#); Cskc, 10/2015, [url](#)

³¹⁵ Zie Congressional Research Service (Blanchard C.), 28/01/2009, [url](#)

³¹⁶ The Daily Star (Zaatari M.), 19/03/2014, [url](#)

stabiliteit in het kamp te bewaren, zo stelt ondermeer Carnegie en CSKC.³¹⁷ Men wil zich er voor hoeden betrokken te raken in het aan de gang zijnde Syrische conflict. Er wordt in dit kader gewerkt aan het sluiten van de rangen en het oplossen van interne conflicten tussen en binnen groeperingen. Hiertoe wordt, zo stelt ook de VN-Veiligheidsraad vast, samengewerkt met de Libanese autoriteiten om de stabiliteit in het kamp te bevorderen tegen de achtergrond van de Syrische crisis.³¹⁸

Nadat in 2014 verschillende politieke moorden plaatsvonden tussen leden van radicale islamistische groeperingen en Fatah, werd een Gezamenlijke Veiligheidsmacht (Palestinian Joint Security Force, al-Quwa al amniya al-filistiniya al-mushtarakha) opgericht, die in februari 2015 actief werd. Hierin waren leden van 17 verschillende facties (waaronder Fatah, Hamas, islamistische en andere groeperingen) vertegenwoordigd. De bedoeling van de troepenmacht was niet om de confrontatie met de radicale groeperingen aan te gaan maar om ze onder controle te houden en gewapende confrontaties te vermijden.³¹⁹ De veiligheidsmacht werkte ook samen met de Libanese autoriteiten om de veiligheid in het kamp te garanderen.³²⁰

De Gezamenlijke Veiligheidsmacht werd echter sinds haar oprichting op de proef gesteld om de controle over het kamp te behouden.³²¹ In de zomer van 2015 escaleerden de spanningen tussen islamistische groeperingen en Fatah in gewapende confrontaties. Na een mislukte moordpoging op een commandant van Fatah op 21 augustus 2015 braken van 22 tot 27 augustus 2015 periodieke gewapende confrontaties uit tussen Jund ash-Sham en Fatah in het kamp, resulterend in zes doden, waaronder vier leden van Fatah, en minstens 35 gewonden.³²² Het betrof de eerste ernstige uitbraak van geweld in het kamp in jaren.³²³ Volgens UNRWA ontvluchten 3.000 personen het geweld.³²⁴ Op 27 augustus 2015 keerde na onderhandelingen tussen Fatah en haar bondgenoten enerzijds en Jund ash-Sham en haar alliantie van islamistische groeperingen anderzijds de kalmte terug.³²⁵ Ussbat al-Ansar zou, volgens Palestijnse bronnen geconsulteerd door *The Daily Star*, als bemiddelaar zware druk hebben uitgeoefend op Shabab al-Muslim.³²⁶

In 2016 bleven de Libanese autoriteiten en de Palestijnse vertegenwoordigers in het kamp samenwerken, in nauwe coördinatie met de Palestinian Joint Security Force.³²⁷ In de eerste helft van 2016 was slechts sprake van moorden en kleinschalige schietincidenten waarbij een aantal doden vielen, in de eerste plaats bij de extremistische strijders of Fatah.³²⁸

Sinds de tweede helft van 2016 steeg de spanningen en het geweld in het kamp.³²⁹ Op 19 september 2016 ontstond onrust in het kamp nadat een Palestijn vermoord werd die een vermeend informant voor het leger was. Door het hierop volgende geweld diende UNRWA zijn kantoren gedurende twee dagen te sluiten.³³⁰ Midden november 2016 ving het Libanese leger aan met de constructie van een muur rond het kamp. De beslissing werd in samenspraak met de Palestijnse fracties genomen als veiligheidsmaatregel om binnen- en buitenkomst van gewapende radicale

³¹⁷ The Daily Star (Zaatari M.), 29/08/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#)

³¹⁸ UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

³¹⁹ CSKC, 10/2015, [url](#)

³²⁰ The Daily Star (Zaatari M.), 11/10/2014, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 09/07/2014, [url](#)

³²¹ CSKC, 10/2015, [url](#); USDOS, 13/04/2016, [url](#)

³²² OCHA, 07/12/2017, [url](#); Al Jazeera (Strickland P.), 31/08/2015, [url](#); UN Security Council, 07/10/2015, [url](#); Gatesstone Institute (Abu Toameh K.), 01/09/2015, [url](#)

³²³ Kataeb, 26/08/2015, [url](#)

³²⁴ Palestine Chronicle, 27/08/2015, [url](#)

³²⁵ Al-Bawaba, 29/08/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2015, [url](#); Al Jazeera (Strickland P.), 31/08/2015, [url](#)

³²⁶ Kataeb, 26/08/2015, [url](#)

³²⁷ UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

³²⁸ ICG, 02/05/2016, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#); UN Security Council, 22/04/2016, [url](#)

³²⁹ UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

³³⁰ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#)

---

groeperingen te verhinderen.³³¹ Er ontstonden massale protesten.³³² Volgens researcher Cody Wallace voor Now Media, ondermijnt de bouw van de muur de samenwerking tussen het leger en de Palestijnse facties en de samenwerking tussen de facties.³³³

In de maand december 2016 verhevigde het geweld met in totaal drie gevechtsrondes, de eerste twee op 5 en 7 december 2016.³³⁴ Op 21 en 22 december 2016 brak het voor 2016 zwaarste geweld uit in het kamp waarbij acht doden en veel gewonden vielen. Kampinwoners ontvluchtten tijdelijk het kamp.³³⁵ UNRWA schortte bij de verschillende opstoten van geweld in december telkens haar diensten op omwille van veiligheidsredenen.³³⁶

Begin februari 2017 vonden twee politieke moorden plaats.³³⁷ Op 18 februari 2017 werd de Gezamenlijke Veiligheidsmacht ontbonden nadat eerst Fatah en vervolgens Hamas besloten zich terug te trekken.³³⁸ De troepenmacht slaagde er volgens Mohammed Zaatari voor *The Daily Star* nooit in de moorden, wraakacties en toenemende spanningen in te perken. Haar bevoegdheid gold niet overal in het kamp en het balanceerde op een zeer preair politiek machtsevenwicht om verdachten uit te leveren aan de Libanese autoriteiten.³³⁹ De veiligheidshandhaving viel hierna terug op de situatie zoals deze voor juli 2014 bestond, waarbij elke fractie instond voor de veiligheid in zijn territorium. Hierna ontspoorde de veiligheidssituatie in het kamp.³⁴⁰

Van 23 februari tot 28 februari 2017 lieten bij een nieuwe gevechtsronde twee personen, waaronder een kind, het leven en raakten verschillende burgers gewond. De gevechten braken uit naar aanleiding van een bezoek van PLO-leider Mahmoud Abbas aan Libanon.³⁴¹ Er werden machinegeweren en raketgranaat ingezet en auto's in brand gestoken.³⁴² Er vielen een dode en negen gewonden (waaronder een vrouw werkzaam voor UNRWA). Een zwaar gewond lid van Ustab al-Ansar die had trachten bemiddelen, bezweek later aan zijn verwondingen.³⁴³ Een honderdtal families verlieten het kamp omwille van het geweld.³⁴⁴ Gewapende strijders gebruikten vijf UNRWA-faciliteiten, waaronder drie scholen. Eén school raakte ernstig beschadigd. Er werden niet-geëxplodeerde materialen aangetroffen naast een kantoor van UNRWA. Scholen en auto's brandden uit. Ten gevolge van het geweld sloot UNRWA tot 7 maart 2017 al haar scholen, ziekenhuizen en andere centra.³⁴⁵ Zoals de gewoonte is bij elke opstoot van geweld kwamen de verschillende Palestijnse facties samen onder bemiddeling van Ustab al-Ansar.³⁴⁶ Op 28 februari 2017 werd een akkoord bereikt over een bestand. Een onderdeel van dit akkoord betrof de oprichting van een nieuwe gemeenschappelijke troepenmacht.³⁴⁷ Op 14 maart 2017 bereikten de verschillende facties een consensus over de toekomstige samenstelling en missie van de nieuwe gemeenschappelijke troepenmacht.³⁴⁸ De militie zou uit 100 man bestaan waarvan 60 % tot de PLO (Fatah) zou

---

³³¹ Al-Jazeera (Tahhan Z.), 23/11/2016, [url](#)

³³² Al-Monitor (Mouhazem H.), 01/12/2016, [url](#); Now Media (Wallace C.), 09/12/2016, [url](#)

³³³ Now Media (Wallace C.), 09/12/2016, [url](#)

³³⁴ Naharnet, 07/12/2016, [url](#); UNRWA, 07/12/2016, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

³³⁵ UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

³³⁶ UNRWA, 22/12/2016, [url](#)

³³⁷ PressTv, 06/02/2017, [url](#)

³³⁸ The Daily Star (Zaatari M.), 16/02/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 20/02/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

³³⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 20/02/2017, [url](#)

³⁴⁰ UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

³⁴¹ UNRWA, 28/02/2017, [url](#)

³⁴² Reuters, 28/02/2017, [url](#)

³⁴³ The Daily Star (Zaatari M.), 05/03/2017, [url](#)

³⁴⁴ Annahar, 28/02/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); UNRWA (Gunness C.), 04/03/2017, [url](#); Reuters, 28/02/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 06/03/2017, [url](#)

³⁴⁵ UNRWA (Gunness C.), 04/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 07/03/2017, [url](#)

³⁴⁶ Mulhak, 27/02/2017, [url](#)

³⁴⁷ The Daily Star (Zaatari M.), 11/03/2017, [url](#)

³⁴⁸ The Daily Star (Zaatari M.), 06/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 11/03/2017, [url](#)

behoren.³⁴⁹ Naast Fatah, maken ook Hamas, Islamic Jihad en Uswat al-Ansar hier deel van uit.³⁵⁰ Met de Libanese autoriteiten werd afgesproken om criminelen of voortvluchtigen uit te leveren.³⁵¹

Het broze bestand werd op 23, 24 en 25 maart 2017 al aangetast toen opnieuw geweld ontstond. Het zou om schietgevechten tussen leden van Fatah onderling en een schietgevecht tussen leden van Fatah en leden van Jund ash-Sham gegaan zijn. Er gingen tevens granaten af. In totaal vielen drie doden en minstens drie gewonden, waaronder twee Libanese tieners. UNRWA sloot opnieuw tijdelijk haar scholen en ziekenhuizen.³⁵² Fatah zou een jihadi alsook iemand uit de eigen rangen aan de Libanese autoriteiten hebben uitgeleverd omwille van hun bijdrage aan het geweld.³⁵³

Een eerste uitrukken van de nieuwe Gezamenlijke Veiligheidsmacht , op 7 april 2017, leidde meteen tot zware gewapende confrontaties.³⁵⁴ Toen de troepenmacht op het punt stond zich te ontplooien in de wijk al-Tiri, het bolwerk van Badr, lanceerde deze een tegenoffensief. Meer dan 200 strijders (100 van de Gezamenlijke Veiligheidsmacht bijgestaan door strijders van verscheidene andere facties, waaronder ook PFLP-GC) gingen in de tegenaanval met mortieren, raketwerpers en zware machinegeweren. De in totaal zes dagen durende gewapende confrontaties resulterden in 12 doden (in hoofdzaak strijders maar ook kinderen) en 44 gewonden (waaronder verscheidene burgers).³⁵⁵ Het epicentrum van het geweld bevond zich in de wijk al-Tiri. Verdwaalde kogels en bommen kwamen ook neer buiten het kamp, voornamelijk in de wijk Villat in de stad Sidon (Saida), waarbij verschillende burgers gewond raakten. Schoten van scherpschutters bereikten een (geëvacueerd) ziekenhuis in de stad Sidon, de wijk Fowwar in Sidon en de wijk Tamir tussen het kamp en een legercheckpoint.³⁵⁶ Er werd tevens aanzienlijke materiële schade opgetekend in het kamp. Volgens UNRWA en de ngo Medical Aid for Palestinians (MAP) zouden 28 huizen volledig en 25 gedeeltelijk verwoest zijn, 63 andere huizen kenden zware schade. Ook water- en elektriciteitsnetwerken werden beschadigd.³⁵⁷ Tijdens de clashes was UNRWA opnieuw genoodzaakt acht scholen en twee ziekenhuizen te sluiten.³⁵⁸ Een paar honderd inwoners ontvluchten het kamp. Honderdvijftig daarvan zochten hun toevlucht in het naburige kamp Mieh Mieh, anderen in Sidon en de wijk Taamir.³⁵⁹ Het leger versterkte haar posities rond het kamp.³⁶⁰

Op 12 april werd een akkoord bereikt waarbij Badr en zijn volgelingen zich hervestigden in een andere wijk van het kamp (onder controle van Fatah al-Islam) in ruil voor het neerleggen van de wapens en ontplooiing van de Gezamenlijke Veiligheidsmacht in al-Tiri.³⁶¹ Deze versterkte haar troepen in de wijk al-Tiri (dit deden in de eerste plaats de islamistische facties van de troepenmacht terwijl strijders van Fatah zich in de naburige wijk Al-Souhoun ontplooiden). De sterke van de

---

³⁴⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 06/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 16/03/2017, [url](#)

³⁵⁰ The Daily Star (Zaatari M.), 09/04/2017, [url](#)

³⁵¹ Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

³⁵² The Daily Star, 28/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 29/03/2017, [url](#)

³⁵³ UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 24/03/2017, [url](#)

³⁵⁴ Illini Journal of International Security (Weiss C.), 06/09/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/04/2017, [url](#)

³⁵⁵ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); ICG, 04/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#)

³⁵⁶ The Daily Star (Zaatari M.), 11/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 10/04/2017, [url](#)

³⁵⁷ Medical Aid for Palestinians (MAP), 21/04/2017, [url](#)

³⁵⁸ Medical Aid for Palestinians (MAP), 21/04/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#)

³⁵⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 13/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 11/04/2017, [url](#)

³⁶⁰ The Daily Star (Zaatari M.), 11/04/2017, [url](#)

³⁶¹ ICG, 04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#)

troepenmacht werd vergroot van 100 naar 150.³⁶² UNRWA heropende haar ziekenhuizen.³⁶³ Grote groepen ontheemde Palestijnen keerden terug naar hun huizen in al-Tiri.³⁶⁴

Daarna bleven de spanningen erg hoog. Begin mei 2017 gingen granaten af, wat er op wijst dat zich nog steeds volgelingen van Badr in de wijk al-Tiri bevinden.³⁶⁵ Volgelingen en vrouwen en kinderen van de Badr-groep verhinderden de doorgang wanneer de gemeenschappelijke troepenmacht zich verder in het hart van al-Tiri waagt.³⁶⁶ Op 8 mei 2017 dreigde de Badr-groep de Gezamenlijke Veiligheidsmacht aan te vallen indien het gepositioneerd bleef in het naburige al-Souhoun. Bemiddelende islamistische facties verhinderden escalatie en overtuigden de troepenmacht zich er te verwijderen in afwachting van onderhandelingen.³⁶⁷

4.7.2.2. Actuele situatie

Tijdens de verslagperiode bleven de spanningen hoog en was opnieuw sprake van periodieke gewapende confrontaties. Op 3 en 4 juni 2017 leidden pogingen van de Gezamenlijke Veiligheidsmacht om zich te ontplooien in de wijk al-Tiri tot confrontatie met leden van extremistische gewapende groepen. Hierbij vielen twee gewonden.³⁶⁸ In augustus 2017 kwam het opnieuw tot een zware gevechtsronde: Op 17 augustus 2017 braken naar aanleiding van een aanval op een kantoor van de Gezamenlijke Veiligheidsmacht een serie gewapende confrontaties los met extremistische strijders, waaronder Bilal Abu Arqub, een bondgenoot van Bilal Badr en verbonden met al-Qaeda. Volgens lokale berichten zouden extremisten in het kamp door HTS betaald zijn om geweld te creëren in het kamp tijdens de legeroperatie *Dawn of the outskirts* tegen IS in de grensregio.³⁶⁹ Ook volgens het hoofd van de Libanese Algemene Veiligheidsdienst werd in het kamp een tweede front geopend om de aandacht van het leger van de operatie in de grensregio af te leiden.³⁷⁰ Hierbij vielen volgens de rapportering van de VN-Veiligheidsraad 8 doden, 86 gewonden en raakten een geschatte 400 personen ontheemd.³⁷¹ Onder de doden bevonden zich twee Fatah-strijders, Palestijnse burgers en een Libanese burger die zich in de naburige wijk al-Baasiri in Sidon bevond.³⁷² De gevechten concentreerden zich in de wijken al-Tiri, al-Souhoun en Jabal al-Haleeb.³⁷³ De wijk al-Tiri kende aanzienlijke materiële schade. Er werden zware wapens gebruikt, waaronder machinegeweren, mortieren en raketgranaten. Er kwamen verdwaalde kogels in naburige wijken in Sidon terecht. UNRWA diende haar diensten, waaronder medische zorg, tijdelijk te staken. Op 23 augustus 2017 kwam een wapenstilstand tot stand.³⁷⁴ Arqoub en Badr zijn nog steeds gezocht door het leger en verschuilen zich in het kamp.³⁷⁵ De Gezamenlijke Veiligheidsmacht ontplooide zich in al-Tiri.³⁷⁶ De Palestijnse fracties kwamen overeen dat de Gezamenlijke Veiligheidsmacht voortaan een bredere bevoegdheid krijgt toegekend om voortvluchtigen op te sporen en te arresteren.³⁷⁷ Hiertoe

³⁶² The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#)

³⁶³ The Daily Star (Zaatari M.), 19/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 13/04/2017, [url](#)

³⁶⁴ The Daily Star (Zaatari M.), 13/04/2017, [url](#)

³⁶⁵ Asharq al-Awsat (Astih P.), 02/05/2017, [url](#)

³⁶⁶ The Daily Star (Haboush J.), 09/05/2017, [url](#)

³⁶⁷ The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#); The Daily Star (Haboush J.), 09/05/2017, [url](#)

³⁶⁸ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

³⁶⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 24/08/2017, [url](#)

³⁷⁰ The Daily Star (Zaatari M.), 05/09/2017, [url](#)

³⁷¹ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

³⁷² The Daily Star (Zaatari M.), 22/09/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 24/08/2017, [url](#)

³⁷³ The Daily Star (Zaatari M.), 24/08/2017, [url](#)

³⁷⁴ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/08/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

³⁷⁵ The Daily Star (Zaatari M.), 01/11/2017, [url](#)

³⁷⁶ The Daily Star (Zaatari M.), 07/10/2017, [url](#)

³⁷⁷ The Daily Star (Zaatari M.), 27/08/2017, [url](#)

---

wordt samengewerkt met de inlichtingendienst van het leger.³⁷⁸ Op 26 oktober 2017 werd een voortvluchtige terreurverdachte, lid van de groep van Bilal Badr, gearresteerd door het leger nadat hij uit het kamp gelokt werd.³⁷⁹ Op 13 november 2017 gaf Kamal Badr, de broer van Bilal, zichzelf over aan het leger aan een ingang van het kamp.³⁸⁰

Op 26 augustus 2017 verklaarde UNRWA haar diensten gradueel terug op te starten.³⁸¹ Het schooljaar kon begin september gewoon aanvangen in de 11 UNRWA-scholen. Wel voorziet UNRWA nieuwe veiligheidsmaatregelen in het geval van hernieuwd geweld. Zo werden veilige doorgangen en schuilplaatsen gecreëerd voor leerlingen en kregen leerkrachten trainingen in het verlenen van eerste hulp en het evacueren van leerlingen.³⁸² Veel families wiens huizen in en rond de wijk al-Tiri het zwaarst getroffen werd tijdens de gewapende confrontaties, konden nog steeds niet terugkeren.³⁸³

Op 2 september 2017 raakte een man gewond toen een persoonlijk dispuit uitmondde in schietgevechten tussen Usvbat al-Ansar en Jund ash-Sham in de wijk al-Tawari.³⁸⁴ Op 26 september 2017 braken na een incident aan een controlepost gewapende gevechten uit binnen de Gezamenlijke Veiligheidsmacht tussen aanhangers van diens huidige leider, brigadier-generaal Abu Ashraf al-Armoushi, en aanhangers van oud Fatah commandant Munir al-Maqdah.³⁸⁵

Op 31 oktober 2017 raakte de zoon van Bilal Arqoub gewond na een aanslag op diens leven door een scherpschutter. Bij het hierop volgende schietgevecht tussen Fatah en extremisten vielen twee gewonden. Volgens bronnen in het kamp, geciteerd door *The Daily Star*, zijn rechtstreekse moordpogingen op gezochte personen een nieuwe tactiek die opduikt in het kamp.³⁸⁶

Op 19 november vonden gevechten plaats nadat de persoonlijke lijfwacht van Bilal Badr een lid van Usvbat al-Ansar die kritiek leverde op de islamisten doodschoot.³⁸⁷ Tijdens de nacht braken opnieuw gewapende confrontaties uit nadat een militant een huis nabij de wijk al-Tiri niet wou verlaten op vraag van de Gezamenlijke Veiligheidsmacht en vervolgens ontsnapte. Er werd geschoten en met handgranaten gegooid. Daags nadien gingen de scholen wel open maar kwamen maar weinig leerlingen opdagen en bleven de straten leeg.³⁸⁸

De VN-Veiligheidsraad stelt in een rapport van 11 november 2017 dat zolang de onderliggende oorzaken (socio-economische ontbering, extremisme en wapenverbreiding) niet aangepakt worden, er blijvend risico op aanhoudend geweld in het kamp bestaat.³⁸⁹

Van november 2016 tot november 2017 vielen bij geweld in het kamp (1,5 km²) minstens vijftig doden. Aangezien de gewapende confrontaties plaatsvinden in drukbevolkte wijken bevinden zich hieronder verscheidene burgers.³⁹⁰

---

³⁷⁸ The Daily Star (Zaatari M.), 20/09/2017, [url](#)

³⁷⁹ Naharnet, 26/10/2017, [url](#)

³⁸⁰ The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#)

³⁸¹ The Daily Star (Zaatari M.), 26/08/2017, [url](#)

³⁸² The Daily Star (Zaatari M.), 09/09/2017, [url](#)

³⁸³ The Daily Star (Zaatari M.), 17/10/2017, [url](#)

³⁸⁴ The Daily Star (Zaatari M.), 06/09/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 05/09/2017, [url](#)

³⁸⁵ The Daily Star (Zaatari M.), 26/11/2017, [url](#)

³⁸⁶ The Daily Star (Zaatari M.), 01/11/2017, [url](#)

³⁸⁷ The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#)

³⁸⁸ The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#)

³⁸⁹ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

³⁹⁰ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#); ICG, 04/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#); Arab News (Moukalled D.), 04/03/2017, [url](#); Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 24/03/2017, [url](#)

4.7.3. Post-conflict situatie in Nahr al-Bared

Libanese veiligheidsdiensten houden zich zoals vermeld afzijdig van militair engagement binnen de kampen.³⁹¹ Hier kwam echter een belangrijke uitzondering op in 2007 toen het leger, in weerwil van het Caïro-akkoord van 1969, in actie kwam in het Palestijns vluchtelingenkamp Nahr al-Bared en de islamistische beweging Fatah al-Islam verjoeg. Hier bestond een politieke consensus over en de PLO stemde hiermee in. Van 20 mei 2007 tot 2 september 2007 werd in het kamp een conflict uitgevochten tussen het Libanese leger en de gewapende islamistische groepering Fatah al-Islam. Het waren de hevigste binnenlandse gevechten sinds het einde van de burgeroorlog in 1990. Het oude kampdeel werd bijna volledig vernield terwijl deze het grootste bevolkingsaantal kent en het merendeel van de IDP's daar vandaan komen.³⁹²

Slechts 54 % van de ontheemde kamppopulatie kon terugkeren.³⁹³ Volgens UNRWA zijn 12.416 inwoners, de helft van de kamppopulatie, nog steeds ontheemd.³⁹⁴ Zij leven in tijdelijke onderkomens in de buitenwijk van het kamp of in het naburige kamp Beddawi.³⁹⁵ Vandaag is het leger officieel bevoegd voor de veiligheid en het verhinderen van de invoer van wapens in het kamp en controleert het bewegingen in en uit het kamp.³⁹⁶ Door de slechte socio-economische omstandigheden stegen volgens het CSKC de spanningen tussen de Palestijnse vluchtelingen en het leger in Nahr al-Bared.³⁹⁷ Veel van de arrestanten uit 2007 worden nog steeds zonder proces vastgehouden in de gevangenis Roumieh, wat eveneens aanleiding geeft tot spanningen en demonstraties, zo stelt het OSAC.³⁹⁸ Wel is Nahr al-Bared volgens het CSKC het enige kamp waar geen officiële Palestijnse militaire aanwezigheid is. De grond werd gevuld met versterkt beton om te verhinderen dat ondergrondse tunnels zouden gebouwd worden en de straten werden breed genoeg heraangelegd opdat er tanks in zouden kunnen passeren om straatgevechten te verhinderen.³⁹⁹ Er zijn geen wapens en milities zichtbaar.⁴⁰⁰

In 2017 vonden herhaalde manifestaties plaats opdat UNRWA haar gestaakte huursubsidies voor ontheemde families zou hervatten.⁴⁰¹

³⁹¹ The Daily Star, 08/10/2007, [url](#)

³⁹² IDMC, 23/07/2008, [url](#); The Daily Star, 29/09/2007, [url](#)

³⁹³ Al-Monitor (Hilton A.), 25/10/2017, [url](#)

³⁹⁴ USDOS, 03/03/2017, [url](#)

³⁹⁵ UNRWA, s.d., [url](#); UN Security Council, 05/11/2014, [url](#)

³⁹⁶ PHRO, 2011, [url](#); European Commission High Representative of the European Union for Foreign Affairs and Security Policy, 20/03/2013, [url](#); USDOS, 27/02/2014, [url](#)

³⁹⁷ CSKC, 10/2015, [url](#)

³⁹⁸ OSAC, 14/03/2016, [url](#)

³⁹⁹ Al-Jazeera, 04/02/2017, [url](#)

⁴⁰⁰ CSKC, 10/2015, [url](#)

⁴⁰¹ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#)

5. Doelwitten van het geweld

Sinds 2015 stelt onder meer de VN-Veiligheidsraad een verbetering van de algemene veiligheidssituatie vast.⁴⁰² Mede door de toegenomen veiligheidsmaatregelen van het leger en Hezbollah nam het geweld in 2016 en 2017 verder af. In totaal vielen volgens de Global Attack Index van Jane's Intelligence in 2016 25 burgerdoden in Libanon (in 2015 waren dit er nog 82).⁴⁰³

Na de zware aanslag op 12 november 2015 in Bourj al-Barajneh (Beiroet) vond geen terroristische aanslag meer plaats in Beiroet en de zuidelijke buitenwijken. In Tripoli vonden mits het veiligheidsplan en ontplooiing van het leger geen gewapende confrontaties meer plaats tussen alawitische en soennitische milities. De laatste aanslag betrof een dubbele zelfmoordaanslag op 10 januari 2015 op een café in de alawitische wijk Jabal Mohsen met minstens negen doden tot gevolg.⁴⁰⁴

Het grensgeweld vanuit Syrië nam sinds 2016 in intensiteit af. De VN-Veiligheidsraad meldt in het voorjaar van 2016 één dode.⁴⁰⁵ Voor 2017 meldt het geen dodelijke slachtoffers.⁴⁰⁶

In 2016 en de eerste helft van 2017 werd in de afgelegen oostelijke grensregio nagenoeg dagelijkse grensgeweld tussen leger, Hezbollah en de extremistische groeperingen gerapporteerd.⁴⁰⁷ In de zomer 2017 vonden grote operaties plaats door respectievelijk het leger en Hezbollah tegen de aanwezige militanten van IS en HTS/JFS. De slachtoffers vielen onder de strijdende partijen. Er vielen geen burgerslachtoffers. De gewapende extremistische groeperingen verlieten na onderhandelingen met Hezbollah vervolgens collectief de grensregio. Het Libanese leger controleert nu het gros van de Libanese grensregio.

Ten gevolge van het Syrische conflict heersen sektarische spanningen in Libanon. Er zijn berichten van vergeldingsontvoeringen tussen soennitische en sjiiatische families, voornamelijk in het gouvernement Beka.⁴⁰⁸ In verschillende steden werd een avondklok ingesteld voor vluchtelingen.⁴⁰⁹

Het leger houdt regelmatig raids in de Syrische vluchtelingskampen in de regio van Arsal, waarbij soldaten zich volgens internationale organisaties en ICG schuldig maken aan mensenrechtenschendingen zoals arbitrale arrestaties.⁴¹⁰ Het leger ging over tot massale uitzettingen in Syrische nederzettingen in de nabijheid van legerfaciliteiten.⁴¹¹ Bij een raid op 30 juni 2017 in de kampen al-Nur en al-Qariya kwam een Syrisch kind om bij gelijktijdige zelfmoordaanslagen. Ten gevolge van de zelfmoordaanslagen tijdens de raid werden 356 vluchtelingen opgepakt voor ondervraging. Libanese mensenrechtenorganisaties melden rapporteringen van foltering en intimidatie. Vier arrestanten stierven tijdens hun

⁴⁰² UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#); UN Security Council, 16/04/2015, [url](#); UN Security Council, 07/10/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2015, [url](#)

⁴⁰³ Jane's Terrorism and Insurgency Centre, 28/04/2017, [url](#)

⁴⁰⁴ ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#); Middle East Eye, 11/01/2015, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#); UN Security Council, 22/04/2016, [url](#)

⁴⁰⁵ UN Security Council, 07/10/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2015, [url](#)

⁴⁰⁶ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

⁴⁰⁷ UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

⁴⁰⁸ UNDP, 03/2017, [url](#); The Daily Star, 23/01/2017, [url](#); Naharnet, 20/01/2017, [url](#); The Daily Star, 08/09/2014, [url](#); HRW, 02/05/2013, [url](#); ICG, 22/11/2012, [url](#)

⁴⁰⁹ Inter Agency Coordination, 2016, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); ICG, 19/09/2016, [url](#); USDOS, 03/03/2017, [url](#); Middle East Eye, 02/07/2016, [url](#); UN Security Council, 16/04/2015, [url](#)

⁴¹⁰ HRW, 20/09/2017, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); Reuters, 28/08/2016, [url](#); ICG, 23/02/2016, [url](#); Inter Agency Coordination, 2016, [url](#); ICG, 23/02/2016, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

⁴¹¹ OCHA, 05/2016, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#)

---

gevangenschap.⁴¹² Ook zijn er volgens het Amerikaans ministerie van Buitenlandse Zaken rapporteringen over sjiiitische milities (voornamelijk Hezbollah) die vluchtelingen die niet gekend zijn in de regio lastigvallen.⁴¹³

Bij de gewapende incidenten in de Palestijnse kampen worden over het algemeen geen burgers geviseerd, zo blijkt uit de berichtgeving in de Libanese pers. Meestal betreft het gewapende confrontaties tussen rivaliserende gewapende groepen onderling. Aangezien de kampen dichtbevolkt zijn vallen hierbij wel burgerslachtoffers (zie 4.7.2). Tijdens de verslagperiode was de situatie opnieuw bijzonder onrustig in het kamp Ayn al-Hilwah. Van november 2016 tot november 2017 vielen bij geweld in het kamp (1,5 km²) minstens vijftig doden. Aangezien de schietgevechten met zware machinegeweren, rakettwerpers en mortieren plaatsvinden in dichtbevolkte wijken, bevinden zich hieronder verscheidene burgers.⁴¹⁴ UNRWA diende scholen en ziekenhuizen 18 maal gedurende een periode te sluiten. Dit heeft een directe grote invloed op kampinwoners die in grote mate afhankelijk zijn van de diensten van UNRWA. Ook wordt in periodes van gewapende clashes de bewegingsvrijheid van inwoners in en uit het kamp beperkt, wat invloed heeft op de werkmogelijkheden.⁴¹⁵

---

⁴¹² Centre Libanais des Droits Humains (CLDH), 06/07/2017, [url](#); AI, 25/07/2017, [url](#); CRS (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

⁴¹³ US DOS, 03/03/2017, [url](#)

⁴¹⁴ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#); ICG, 04/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#); Arab News (Moukalled D.), 04/03/2017, [url](#); Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 24/03/2017, [url](#)

⁴¹⁵ OCHA, 07/12/2017, [url](#)

Samenvatting

In Libanon wordt de macht verdeeld volgens confessionele quota, met als gevolg een politiek sterk gepolariseerd systeem vatbaar voor conflict en buitenlandse inmenging. Libanon kent een zwakke staatsstructuur en een broos sektarisch evenwicht. Wapens zijn wijdverspreid en in combinatie met de aanwezigheid van gewapende milities houdt dit volgens de VN-Veiligheidsraad een veiligheidsrisico voor Libanese burgers in.⁴¹⁶ Het land wordt getroffen door de Syrische burgeroorlog, die de politiek verder polariseerde, een massale vluchtelingscrisis teweegbracht en sektarische spanningen deed stijgen. Men neemt een toegenomen polarisatie waar tussen de soennitische en sjiiatische gemeenschap in het land. De meeste veiligheidsincidenten zijn geworteld in het Syrische conflict. Anderzijds zit de recente Libanese burgeroorlog nog stevig verankerd in het collectieve Libanese geheugen en bij elke opstoot van spanningen zijn de verschillende politieke en religieuze leiders geneigd om tot kalmte op te roepen. De naoorlogse regeling tot machtsdeling alsook de belangen van de verschillende sektarische elites voorkomen volgens analisten een nieuwe burgeroorlog.⁴¹⁷

Het geweld in Libanon was in vergelijking met buurland Syrië nooit grootschalig en beperkte zich de voorbije jaren tot een schaduwoorlog in de vorm van aanslagen (op voornamelijk leger en Hezbollah-doelwitten), grensgeweld tussen de strijdende partijen en sektarische kidnappings. De twee Libanese politieke kampen gingen sinds 2015 over tot een politieke dialoog. In 2016 en 2017 stellen waarnemers een verbetering van de algemene veiligheidssituatie vast. Mede door de operaties van het leger en Hezbollah alsook door de ontwikkelingen in Syrië nam de schaal van geweld beduidend af. In 2017 kende Libanon een combinatie van politiek momentum, een betere veiligheidssituatie en brede steun voor het leger. Met de verkiezing van een president en de vorming van een brede coalitie regering eind 2016 kwam een einde aan een lange periode van instabiliteit. Iran vergrootte hiermee haar invloedssfeer ten opzichte van Saoedi-Arabië in Libanon. Buiten Saoedi-Arabië heeft geen enkele andere staat (Iran, Israël) noch Libanese politieke groepering belang bij een escalatie van het geweld en het risico op een burgeroorlog in Libanon. Hezbollah domineert het Libanese politieke en militaire landschap en heeft een *de facto* vetorecht over alle regeringsbeslissingen.⁴¹⁸

Sinds april 2014 is een militair veiligheidsplan van kracht in Tripoli, Akkar en de Bekavallei. Dit wierp volgens de verschillende bronnen vruchten af. Verschillende lokale salafistische bewegingen werden ontmanteld en een groot aantal strijders gearresteerd. Daar waar de meeste burgerdoden in 2014 vielen bij sektarisch geweld in een aantal dichtbevolkte wijken in Tripoli en in de zuidelijke buitenwijken van Beiroet, kwam een einde aan dit geweld. Mede door de toegenomen veiligheidsmaatregelen en ontplooiing van het leger vinden sinds april 2014 geen gewapende confrontaties meer plaats tussen alawitische en soennitische milities in Tripoli. Daarnaast kwam een einde aan de golf van aanslagen met autobommen in sjiiatische regio's, vooral in de zuidelijke buitenwijken van Beiroet, waarbij propotioneel veel burgerdoden vielen. De laatste terroristische aanslag in Beiroet betrof een dubbele zelfmoordaanslag op 12 november 2015 in de zuidelijke sjiiatische wijk Bourj al-Barajneh.

In 2016 en de eerste helft van 2017 concentreerde het geweld zich in de grensregio met Syrië, voornamelijk in de noordoostelijke Bekavallei (Arsal, Ras Baalbek). Er werd in deze afgelegen bergen

⁴¹⁶ UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#)

⁴¹⁷ Al-Monitor (Macaron J.), 05/11/2017, [url](#); Salloukh B.F., 03/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Henley A.D.M.), 16/12/2016, [url](#)

⁴¹⁸ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#)

aan de grens een kleinschalige uitputtingsslag gestreden waarbij strijdsters van HTS en IS uit een hinderlaag legerposten aanvallen en Hezbollah of het leger op hun beurt strijdsters belagen. IS en HTS bekampten ook elkaar waarbij langs beide kanten verliezen werden geleden. Tijdens de eerste helft van 2017 bleven kleinschalige aanvallen op militaire doelwitten plaatsvinden waarbij doden of gewonden vielen, nagenoeg uitsluitend onder de strijdende partijen. Libanon herstelde in de zomer 2017 staatscontrole over de noordoostelijke grensregio en pakt hiermee een deel van de veiligheidsimpact van de oorlog in Syrië aan. Met het vertrek van nagenoeg 1000 IS- en HTS-strijders, kwam een einde aan de dagelijkse gewapende confrontaties in de noordoostelijke grensregio.

Met het einde van het gewapend geweld en controle van het Assad-regime in een groot deel van West-Syrië, namen de aanvallen vanuit Syrië (raket- en mortieraanvallen door rebellengroepen en luchtaanvallen door het Syrische leger) in de verslagperiode eveneens verder sterk in intensiteit af. Na de zomer van 2017 werd geen Syrisch grensgeweld gerapporteerd.

In de overige regio's is het overwegend rustig. Tijdens de verslagperiode bleef de situatie in Zuid-Libanon stabiel ondanks de dreigende retoriek langs weerskanten. VN-resolutie 1701 die een einde maakte aan het conflict tussen Hezbollah en Israël in 2006 blijft grotendeels nageleefd. Beide partijen houden zich aan een wederzijds afschrikkingsevenwicht.

In de Palestijnse kampen blijft, met uitzondering van Ayn al-Hilwah, de huidige veiligheidssituatie relatief kalm. In Ayn al-Hilwah bleven in de verslagperiode de gewapende confrontaties zich herhalen tussen de Palestijnse Gezamenlijke Veiligheidsmacht verbonden met Fatah en de radicaal islamistische groepen onder leiding van Bilal Badr. Van november 2016 tot november 2017 vielen bij dergelijk geweld in het kamp (1,5 km²) minstens vijftig doden. Aangezien de schietgevechten plaatsvinden in drukbevolkte wijken bevinden zich hieronder verscheidene burgers.⁴¹⁹ De nieuw gevormde Gezamenlijke Veiligheidsmacht ontplooide zich in de meest gevoelige wijken maar de situatie blijft gespannen. De wapenstilstanden houden niet lang stand.

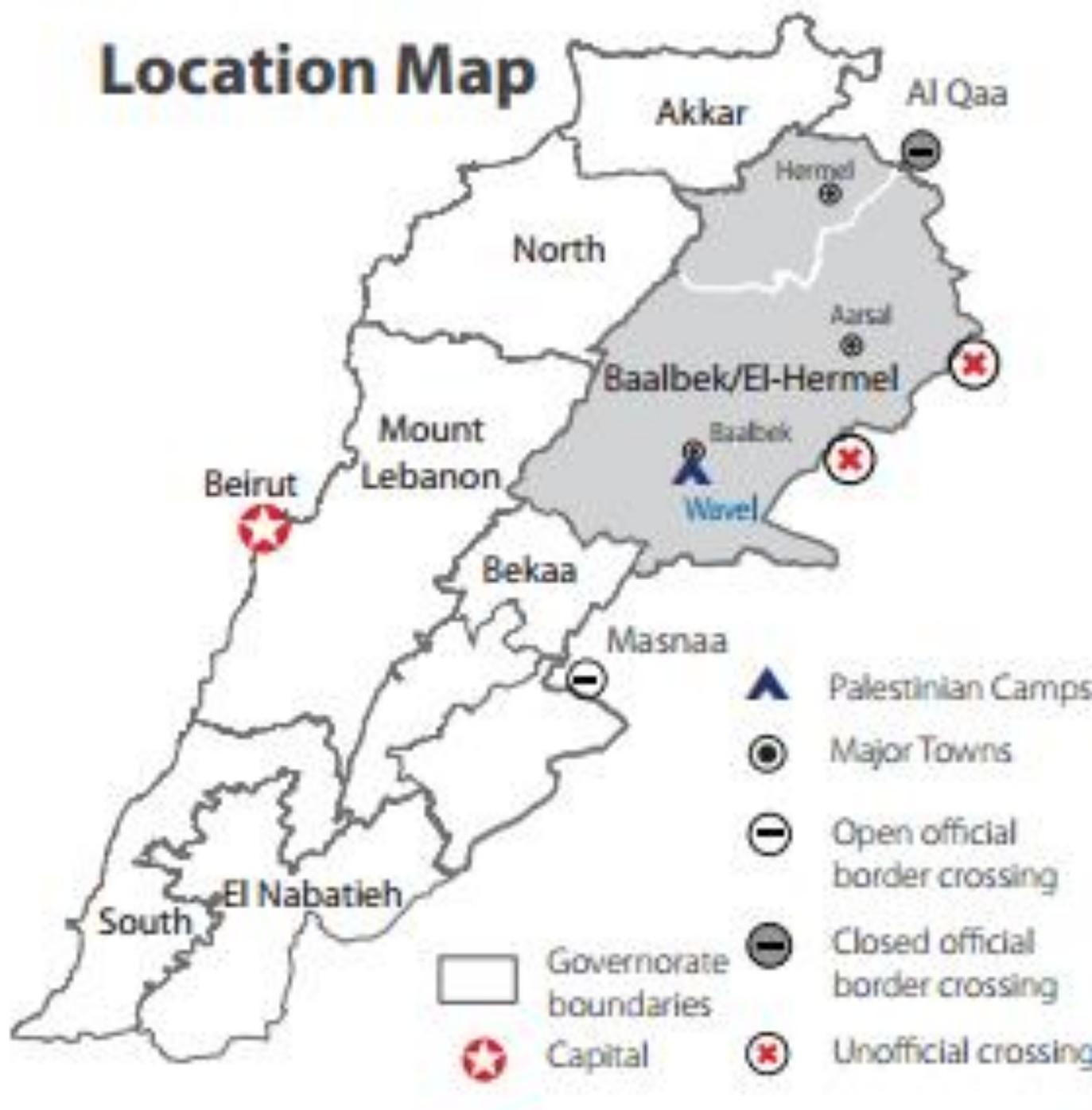
⁴¹⁹ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#); ICG, 04/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#); Arab News (Moukalled D.), 04/03/2017, [url](#); Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#)

Bijlagen

1. Kaart Libanon⁴²⁰

⁴²⁰ ICG, 2/12/2010, [url](#)

2. Kaart Baalbek / El-Hermel⁴²¹

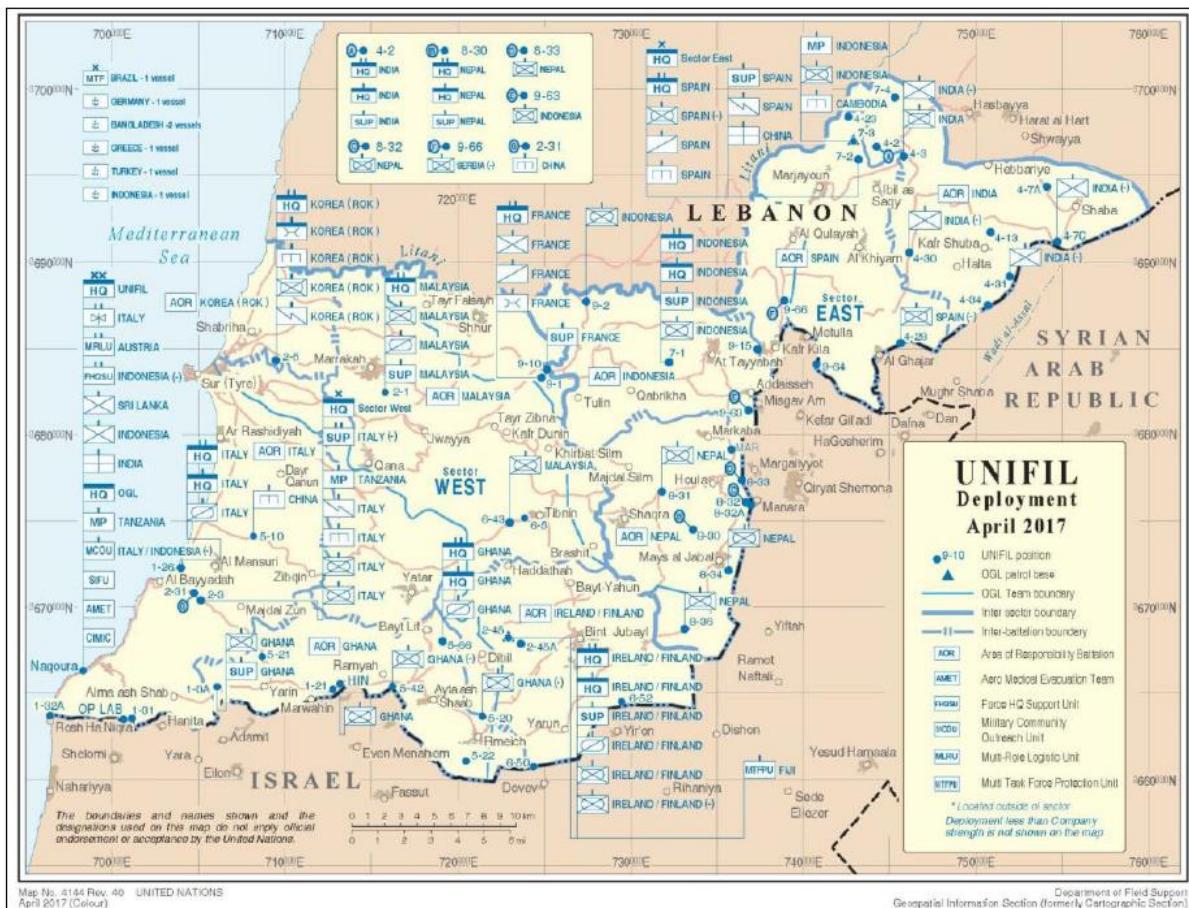
⁴²¹ UNHCR, 06/2015, [url](#)

3. Kaart gouvernementen van Libanon⁴²²

⁴²² OCHA, 08/12/2014, [url](#)

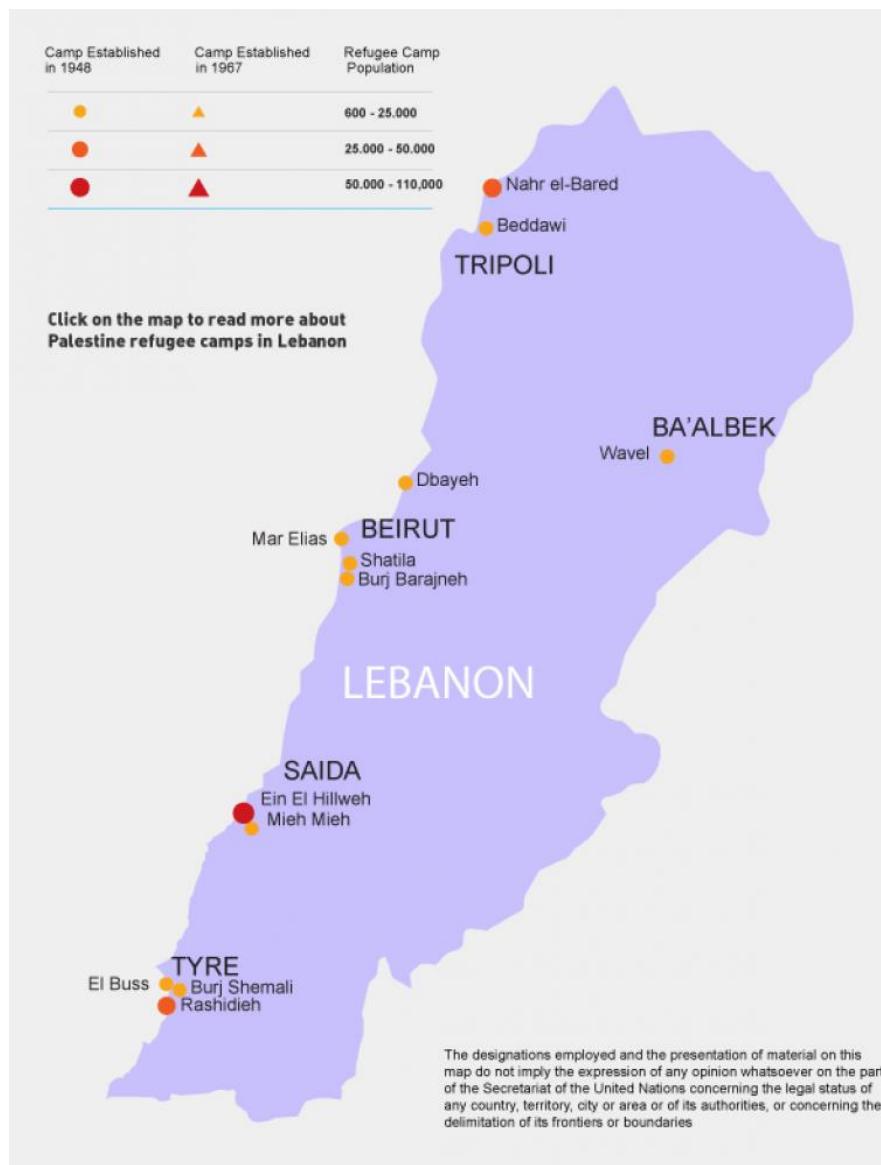
4. Kaart Zuid-Libanon

United Nations Force in Lebanon (UNIFIL) deployment and Lebanon-Syria-Israel Triborder area⁴²³

⁴²³ CRS (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#)

5. Kaart Palestijnse kampen⁴²⁴

⁴²⁴ UNRWA, s.d., [url](#)

Bibliografie

Geschreven en audiovisuele bronnen

ACAPS, Lebanon: politics and security, [laatste update] 08/12/2017, <https://www.acaps.org/country/lebanon/crisis-analysis> [geraadpleegd op 08/12/2017]

Action on Armed Violence (AOAV) (Hitchcock C.), Beirut bombings: suicide attacks continue to take a heavy toll on civilians, 13/11/2015, <https://aoav.org.uk/2015/beirut-bombings-suicide-attacks-continue-to-take-a-heavy-toll-on-civilians/> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Agence France Press (AFP) (Abou Rahal L.), Destitute Ain el-Hilweh camp becomes Jihadist Refuge, 07/04/2015, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Apr-06/293461-ain-al-hilweh-camp-becomes-jihadi-refuge.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Agence France Press (AFP), Lebanon mourns 41 killed in bomb attack on Hezbollah bastion, 13/11/2015, <http://www.businessinsider.com/afp-lebanon-mourns-41-killed-in-bomb-attack-on-hezbollah-bastion-2015-11?IR=T> [geraadpleegd op 27/11/2015]

AP, Lebanese military arrests fugitive radical Islamist cleric, 15/11/2017, <https://www.nytimes.com/aponline/2017/11/15/world/middleeast/ap-ml-lebanon-fugitive-cleric.html> [geraadpleegd op 27/11/2015]

AP, Lebanon's PM Hariri says he will be in Beirut within days, 19/11/2017, <https://www.nytimes.com/aponline/2017/11/18/world/middleeast/ap-lebanon.html> [geraadpleegd op 19/11/2017]

AP (El Deeb S.), In surprise reversal, Lebanese PM puts resignation on hold, 22/11/2017, https://apnews.com/0225bc96851d46f2861a8da069b7b1db/Returning-PM-attends-Lebanon's-military-parade?utm_campaign=SocialFlow&utm_source=Twitter&utm_medium=AP [geraadpleegd op 22/11/2017]

AP (Karam Z.), Lebanese PM Hariri revokes resignation after consensus deal, 05/06/2017, <http://abcnews.go.com/International/wireStory/lebanese-pm-hariri-revokes-resignation-consensus-deal-51583799> [geraadpleegd op 05/06/2017]

Al Manar TV, Hezbollah Attacks Terrorists' Sites near Lebanon-Syria Border, 21/11/2016, <http://english.almanar.com.lb/108095> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Alalam, Bomb attack hits vehicle in eastern Lebanon, kills local official, 28/12/2016, <http://en.alalam.ir/news/1903501> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Arabiya, Hezbollah announces battle with ISIS on Syria-Lebanon border, 10/06/2015, www.english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2015/06/10/Hezbollah-announces-battle-with-ISIS-on-Syria-Lebanon-border-.html [geraadpleegd op 17/12/2015]

Al-Bawaba, Truce hold in Ain al-Hilweh camp ahead of start of school year next week, 29/08/2015, <http://www.albawabaeg.com/61486> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Al Jazeera, Are Israel and Hezbollah headed for another war, 09/09/2017, www.aljazeera.com/indepth/features/2017/09/israel-hezbollah-headed-war-170908085430428.html [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al Jazeera, Lebanon sentences Ahmed al-Assit to death, 28/09/2017, <http://www.aljazeera.com/news/2017/09/lebanon-sentences-ahmed-al-assir-death-170928203554043.html> [geraadpleegd op 09/11/2017]

Al-Jazeera (Atassi B.), The perils of 'friendly fire' in Lebanon, 11/02/2014, <http://m.aljazeera.com/story/201421182227291629> [geraadpleegd op 24/04/2014]

Al-Jazeera (Blanford N.), Lebanon army holds the line as ISIL inches closer to border towns, 05/02/2015, <http://america.aljazeera.com/articles/2015/2/5/isil-inches-war-closer-to-lebanons-border.html>

Al-Jazeera (Samaha N.), *Lebanon gears up for spring war against armed groups*, 04/04/2015,
<http://www.aljazeera.com/news/2015/03/lebanon-gears-spring-war-armed-groups-150330081609124.html>
[geraadpleegd op 08/05/2015]

Al-Jazeera (Strickland P.), *Refugees seek lasting peace in Lebanon's Ain al-Hilweh*, 31/08/2015,
<http://www.aljazeera.com/news/2015/08/refugees-seek-lasting-peace-lebanon-ain-al-hilweh-150830105256501.html>
[geraadpleegd op 27/11/2015]

Al-Jazeera, *UN forces patrol Lebanon-Israel border*, 13/04/2014,
<http://www.aljazeera.com/video/middleeast/2014/04/un-forces-patrol-lebanon-israel-border-2014413113352147290.html>
[geraadpleegd op 25/04/2014]

Al-Jazeera, *Hezbollah and Nusra clash on Lebanon border*, 05/10/2014,
<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2014/10/hezbollah-deadly-lebanon-clashes-2014105151439774403.html>
[geraadpleegd op 08/05/2015]

Al-Jazeera (Tahhan Z.), *Lebanon freezes plan for Ain al-Hilweh's 'racist wall'*, 23/11/2016,
<http://www.aljazeera.com/news/2016/11/lebanon-freezes-plan-ain-al-hilweh-racist-wall-161121124417114.html>
[geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Jazeera, *UN struggles to rebuild Palestinian refugee camp*, 04/02/2017,
<http://www.aljazeera.com/indepth/features/2016/12/struggles-rebuild-palestinian-refugee-camp-161231140142502.html>
[geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Monitor (Alami M.), *Why Hezbollah wants Hariri back in Lebanon*, 21/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/lebanon-hariri-resign-hezbollah-war-iran.html>
[geraadpleegd op 21/11/2017]

Al-Monitor, *Is Saudi crown prince winning or losing in the Middle East?*, 26/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/lebanon-saudi-hariri-mohammed-bin-salman-iran.html>
[geraadpleegd op 27/11/2017]

Al-Monitor, *Can Lebanon handle truth about Hariri, Saudi Arabia?*, 19/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/lebanon-handle-truth-lebanon-hariri-saudi-arabia-iran.html>
[geraadpleegd op 19/11/2017]

Al-Monitor (Macaron J.), *After Hariri's resignation, what's next for Lebanon*, 05/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/lebanon-hariri-resignation-saudi-arabia-business-trade.html>
[geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor, *Israel in no hurry to enter Saudi-Lebanese fray*, 15/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/israel-saudi-arabia-lebanon-hezbollah-iran-syria-sunni.html>
[geraadpleegd op 15/11/2017]

Al-Monitor (Macaron J.), *Israel, Hezbollah playing Russian roulette in Syria*, 02/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/en/originals/2017/11/israel-hezbollah-russia-syria-iran-golan-conflict.html>
[geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Hashem A.), *Israel, Hezbollah exchange threats of imminent war*, 12/10/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/10/lebanon-hezbollah-israel-war-syria.html>
[geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Preston S.), *Syrian refugees in Lebanon face eviction*, 10/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/lebanon-refugees-evictions-syrians-notices-municipalities.html>
[geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (el-Khoury B.), *With win over IS, Lebanese army jostles Hezbollah*, 15/09/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/09/lebanon-army-battle-islamic-state-victory-hezbollah.html>
[geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Samaha N.), *US, UK join Lebanon's strange military bedfellows*, 27/08/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/08/lebanon-army-offensive-isis-weapons-hezbollah-syria.html>
[geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Hilton A.), *Lebanon looks to create Palestinian society in refugee camp*, 25/10/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/10/lebanon-palestine-refugee-camp-unrwa-reconstruction.html> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Alami M.), *Lebanese Christian village hit with eight suicide attacks in one day*, 28/06/2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/06/lebanon-al-qaa-attacks-border-syria-refugees.html> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Al-Monitor (Ghanem E.), *Will short-term solution help Lebanon resolve trash crisis?*, 21/03/2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/03/lebanon-trash-crisis-government-plan-landfills.html> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Al-Monitor (Nader S.), *Why Lebanon's 'you stink' movement lost momentum*, 23/10/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/10/lebanon-civil-movement-protests-violence.html> [geraadpleegd op 07/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Abu Amer A.), *Palestinian refugee camp in Lebanon becomes battlefield for Fatah-Islamist conflict*, 04/11/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/09/lebanon-ain-hilweh-camp-palestinian-refugees-tension-clashes.html> [geraadpleegd op 14/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Alami M.), *New jihadist generation in Lebanon*, 09/09/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/09/lebanon-jihad-salafism-threat.html> [geraadpleegd op 24/09/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz A.), *Lebanese army struggles for financing*, 20/10/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/10/lebanon-army-needs-funding-and-support-to-fight-terrorists.html> [geraadpleegd op 20/10/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz J.), *Lebanon continues to struggle under weight of Syrian refugee crisis*, 12/11/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/11/lebanon-syrian-displacement-crisis-international-action.html> [geraadpleegd op 09/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), *Lebanon's Tripoli microcosm for Syria conflict*, 12/12/2013, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/12/lebanon-tripoli-microcosm-syria-war.html> [geraadpleegd op 10/04/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), *Terrorist groups exploit Palestinians in South Lebanon*, 20/11/2013, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/09/lebanon-ain-hilweh-takfiri-groups-influence.html> [geraadpleegd op 10/04/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Ghanem E.), *Could Arqoub be the next Arsal?*, 08/09/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/09/lebanon-argoub-south-syrian-displaced-clashes.html> [geraadpleegd op 24/09/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Ghanem E.), *Tripoli battle foils IS expansion*, 05/11/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/11/lebanon-tripoli-battle-islamic-state-project-fails.html> [geraadpleegd op 05/11/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Hashem A.), *Nusra attacks on Lebanon attempt to 'change rules of game'*, 08/10/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/10/syria-war-lebanon-arrives.html> [geraadpleegd op 06/10/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), *Beirut bombing brings Lebanon's political parties together*, 01/12/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/11/lebanon-terrorist-attack-fail-sow-sectarian-discord.html> [geraadpleegd op 14/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), *Lebanon's March 14 bloc takes stock on ninth anniversary*, 12/03/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/03/lebanon-march-14-movement-ninth-anniversary.html> [geraadpleegd op 07/04/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), *Will religiously divided landfills solve Lebanon's trash crisis?*, 05/11/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/11/lebanon-waste-crisis-sectarian-landfills.html> [geraadpleegd op 09/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse, *Hezbollah locks down Beirut stronghold after bombings*, 26/08/2013 <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/08/beirut-dahiyeh-lock-down-attacks-fears-hezbollah.html> [geraadpleegd op 30/08/2013]

Al-Monitor Lebanon Pulse, *Lebanon risks becoming more like Iraq than Syria*, 20/08/2013, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/08/lebanon-risk-iraq-syria-sectarian.html> [geraadpleegd op 14/10/2013]

Al-Monitor (Alami M.), *Who is behind new round of violence in Lebanon refugee camp?*, 13/04/2017, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/04/lebanon-ain-al-hilweh-palestinian-camp-jihadist-nucleus.html> [geraadpleegd op 13/04/2017]

Al-Monitor (Mouhazem H.), *Lebanon halts work as Palestinians reject wall around refugee camp*, 01/12/2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/11/lebanon-ain-al-hilweh-palestinian-camp-security-wall.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Monitor (Mouhazem H.), *What challenges await Lebanon's new government?*, 19/12/2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/en/originals/2016/12/lebanon-hariri-aoun-government-statement-elections.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Monitor (Rizk A.), *Why Lebanon could be spared from recent terrorism bloodshed*, 16/01/2017, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/01/lebanon-terrorist-threat-syria-neighboring-countries.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]

American Enterprise Institute, *Irantracker* [website], s.d., <http://www.criticalthreats.org> [geraadpleegd op 14/12/2015]

Amnesty International (AI), *Lebanon: Further investigation needed into deaths of Syrian refugees in military custody*, 25/07/2017, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2017/07/lebanon-further-investigation-needed-into-deaths-of-syrian-refugees-in-military-custody/> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Amnesty International (AI), *Lebanon: Security forces using excessive force against protestors must be held to account*, 29/08/2015, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2015/08/lebanon-security-forces-using-excessive-force-against-protestors-must-be-held-to-account/> [geraadpleegd op 18/11/2015]

Amnesty International (AI), *The State of the World's Human Rights - Lebanon*, 24/02/2016 http://www.ecoi.net/local_link/319817/445188_en.html [geraadpleegd op 30/06/2016]

Annahar, *One killed, seven wounded in Palestinian refugee camp clashes*, 28/02/2017, <http://en.annahar.com/article/546485-shooting-renewed-in-ain-alhilweh-seriously-wounding-several> [geraadpleegd op 28/02/2017]

Arab News (Moukalled D.), *Lebanon's Ain Al-Hilweh: A microcosm of Arab conflicts*, 04/03/2017, <http://www.arabnews.com/node/1063221> [geraadpleegd op 05/03/2017]

AraNews, *Islamic State, Fateh al-Sham clash near Syria-Lebanon border*, 05/10/2016, <http://aranews.net/2016/10/islamic-state-fateh-al-sham-clash-near-syria-lebanon-border/> [geraadpleegd op 05/03/2017]

Asharq al-Awsat, *Lebanese army arrests two top ISIS commanders in Arsal*, 08/11/2017, <https://aawsat.com/english/home/article/1077361/lebanese-army-arrests-two-top-isis-commanders-arsal> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Asharq al-Awsat, *Meeting in Lebanon's Ain el-Hilweh addresses latest security developments*, 08/10/2017, <https://aawsat.com/english/home/article/1045966/meeting-lebanon%20%99s-ain-el-hilweh-addresses-latest-security-developments> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Asharq al-Awsat, *Lebanon steps up security measures after arrest of suspected terrorists*, 16/09/2017, <https://aawsat.com/english/home/article/1025761/lebanon-steps-security-measures-after-arrest-suspected-terrorists> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Asharq al-Awsat, *Lebanon's eastern borders free of ISIS...army deployed in the area*, 30/08/2017, <https://english.aawsat.com/caroline-akoum/news-middle-east/lebanons-eastern-borders-free-isis-army-deployed-area> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Asharq al-Awsat (Astih P.), 'Ain el-Hilweh'...Time bomb threatening Lebanon, 06/03/2017, <http://english.aawsat.com/p-astatih/features/ain-el-hilweh-time-bomb-threatening-lebanon> [geraadpleegd op 06/03/2017]

Asharq al-Awsat (Astih P.), Fears rise over renewal of clashes in lebanon's Ain el-Hilweh, 02/05/2017, <http://english.aawsat.com/p-astatih/news-middle-east/fears-rise-renewal-clashes-lebanons-ain-el-hilweh> [geraadpleegd op 02/05/2017]

Asharq al-Awsat (Rida N.), Lebanese army intensifies 'preemptive' strikes against extremists in Arsal, 26/04/2017, <http://english.aawsat.com/nazeer-rida/news-middle-east/lebanese-army-intensifies-preemptive-strikes-extremists-arsal> [geraadpleegd op 26/04/2017]

Asharq al-Awsat, Machnouk describes resistance brigades as occupation brigades, 21/08/2016, <http://english.aawsat/news-middle-east/machnouk-describes-resistance-brigades-occupation-brigades> [geraadpleegd op 27/02/2017]

BBC, Hezbollah-Syrian offensive against border militants, 21/07/2017, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-40679619> [geraadpleegd op 13/11/2017]

BBC News (Sinjab L.), Lebanese Sunnis 'paying the price' for extremism of IS, 14/10/2016, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-37606276> [geraadpleegd op 27/02/2017]

BBC News, Tahrir al-Sham: Al-Qaeda's latest incarnation in Syria, 28/02/2017, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38934206> [geraadpleegd op 28/02/2017]

Blanford N., Update: Striking distance – increasing attacks on Israel's northern border, in Janes Intelligence Review (HIS), 22/04/2014, <http://www.janes.com/article/36914/update-striking-distance-increasing-attacks-on-israel-s-northern-border> [geraadpleegd op 25/04/2014]

Business Insider, Three killed in Lebanon as ISIS-linked militant blows himself up during raid, 05/12/2015, <http://www.uk.businessinsider.com/r-at-least-three-killed-in-northern-lebanon-in-raid-on-home-of-suspected-militant-sources-2015-12?r=US&IR=T> [geraadpleegd op 14/12/2015]

Calabrese E. C., Militer au Hezbollah. Ethnographie d'un engagement dans la banlieue sud de Beyrouth, Paris : Editions Karthala 2016, 280 p. [geraadpleegd op 08/12/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Karasik T.), Saudi-Iranian rivalry in Lebanon, 13/11/2017, <http://carnegieendowment.org/sada/74718> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), Is a war between Hezbollah and Israel likely in the coming year?, 21/09/2017, <http://carnegie-mec.org/diwan/73150> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Al-Masri A.), Hezbollah re-ascendant in Lebanon, 17/08/2017, <http://carnegieendowment.org/sada/72856> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Abou Zeid M.), Lebanon's inevitable entanglement in regional conflict, 08/08/2014, <http://carnegie-mec.org/2014/08/08/lebanon-s-inevitable-entanglement-in-regional-conflict> [geraadpleegd op 24/09/2014]

Carnegie Endowment for International Peace (Corbeil A.), Securing Lebanon, widening divides, 31/07/2014, [http://carnegieendowment.org/sada/index.cfm?fa=show&article=56303&solr_hilite=\[geraadpleegd op 11/04/2014\]](http://carnegieendowment.org/sada/index.cfm?fa=show&article=56303&solr_hilite=[geraadpleegd op 11/04/2014])

Carnegie Endowment for International Peace (Henley A.D.M), Religious authority and sectarianism in Lebanon, 16/12/2016, <http://carnegieendowment.org/2016/12/16/religious-authority-and-sectarianism-in-lebanon-pub-66487> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Mhanna A.), Dysfunctional politics, 03/10/2014, <http://carnegieendowment.org/2014/10/03/unaccountable-politics/hr0j> [geraadpleegd op 17/10/2014]

Carnegie Endowment for International Peace (Moussa N.), Loyalties and group formation in the Lebanese officer corps, 03/02/2016, <http://carnegieendowment.org/2016/02/03/loyalties-and-group-formation-in-lebanese-officer-corps-pub-62560> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), Negotiating Jihad in Ain al-Hilweh, 25/05/2016, <http://carnegieendowment.org/sada/?fa=63670> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Carnegie Middle East Center (Abou Zeid M.), *Ten years after Hariri's death, are Lebanon's sunnis still leaderless?*, 13/02/2015, <http://carnegie-mec.org/publications/?fa=59072> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Carnegie Middle East Center (Abou Zeid M.), *The emerging jihadist threat in Lebanon*, 28/01/2015, <http://carnegie-mec.org/2015/01/28/emerging-jihadist-threat-in-lebanon> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Carnegie Middle East Center (Salem P.), *Lebanese army's defeat of Salafists buys only short respite*, 27/06/2013, <http://carnegie-mec.org/2013/06/27/lebanese-army-s-defeat-of-salafists-buys-only-short-respite/gc95> [geraadpleegd op 25/9/2013]

Carnegie Middle East Center for International Peace (Salem P.), *Lebanon: Avenues for Reform after the Devastation*, in: *The Carnegie Middle East Center Arab Reform Bulletin*, 09/2006, Volume 4, Issue 7, <http://carnegieendowment.org/2008/08/18/avenues-for-reform-after-lebanon-s-devastation/ffy> [geraadpleegd op 13/10/2013]

Center for Strategic and International Studies (CSIS) (Nerguzian A.), *The Lebanese armed forces, Hezbollah, and military legitimacy*, 04/10/2017, <https://www.csis.org/analysis/lebanese-armed-forces-hezbollah-and-military-legitimacy> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Civil-Military Fusion Centre (CFC), *Blowback: The unintended consequences of Hezbollah's role in Syria*, 09/2013, https://www.cimicweb.org/cmo/.../20130915_Hezbollah_Final.pdf [geraadpleegd op 13/09/2013]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Between radicalization and mediation processes: a political mapping of Palestinian refugee camps in Lebanon*, 10/2015, <http://cskc.daleel-madani.org/paper/between-radicalization-and-mediation-processes-political-mapping-palestinian-refugee-camps> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Congressional Research Service (CRS) (Humud C.E.), *Lebanon*, 09/11/2017, <https://fas.org/sqrs/mideast/R44759.pdf> [geraadpleegd op 16/11/2017]

Congressional Research Service (CRS) (Blanchard C.M.), *Lebanon: Background and U.S. Policy*, 14/02/2014, <http://www.refworld.org/docid/5318595b4.html> [geraadpleegd op 13/03/2014]

Council of Europe, *The situation in Lebanon and challenges for regional stability and European security*, 05/01/2017, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1484040983_the-situation-in-lebanon-and-challenges-for-regional-stability-and-european-security.pdf [geraadpleegd op 27/02/2017]

Counter Punch (Lamb F.), *Lebanon's outlawing of Palestinian civil rights*, 14/04/2017, <http://www.counterpunch.org/2017/04/14/lebanons-outlawing-of-palestinian-civil-rights/> [geraadpleegd op 08/05/2017]

Daniels G., *Arsal: Lebanon's gateway to the Syrian conflict*, in: *Institute for the Study of War Updates* [blog], 31/12/2013, <http://iswsyria.blogspot.be/2013/12/arsal-lebanons-gateway-to-syrian.html> [geraadpleegd op 24/03/2014]

Danish Immigration Service, *Stateless Palestinian refugees in Lebanon, ffp-report 25 May to 6 June 2014*, 10/2014, <https://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/091D8946-CC06-4659-A864-773FA0D69FFC/0/RapportLibanon8102014pdf.pdf> [geraadpleegd op 05/11/2014]

Europe Newsweek (Moore J.), *Hezbollah and ISIS clash in first-ever battle*, 06/10/2015, <http://europe.newsweek.com/hezbollah-isis-clash-first-ever-battle-328519> [geraadpleegd op 18/11/2015]

European Commission High Representative of the European Union For Foreign Affairs and Security Policy, *Joint staff working document Implementation of the European Neighbourhood Policy in Lebanon, Progress in 2012 and recommendations for action*, 20/03/2013, http://ec.europa.eu/world/enp/docs/2013_enp_pack/2013_progress_report_lebanon_en.pdf [geraadpleegd op 4/10/2013]

European Council on Foreign Relations (ECFR), *Lebanon: containing spillover from Syria*, 09/2012, http://www.ecfr.eu/page/-/ECFR61_LEBANON_BRIEF.pdf [geraadpleegd op 26/10/2012]

Fars News Agency (FNA), *Hezbollah hits hard ISIL's military positions at Lebanon-Syria border*, 28/11/2016, <http://en.farsnews.com/news/text.aspx?nn=13950908000444> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Gatestone Institute (Abu Toameh K.), *Palestinians: turning refugee camps into weapons warehouses*, 01/09/2015, <http://www.gatestoneinstitute.org/6417/ain-al-hilweh> [geraadpleegd op 18/11/2015]

Hezbollah Military Media Center, *ISIL, Nusra Front Clash in Lebanon's Arsal Barrens*, 16/10/2016,
<http://english.almanar.com.lb/77999> [geraadpleegd op 05/03/2017]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: Refugees in border zone at risk*, 20/09/2017,
<https://www.hrw.org/news/2017/09/20/lebanon-refugees-border-zone-risk> [geraadpleegd op 09/11/2017]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: Hold soldiers who beat protesters to account*, 21/06/2017,
<https://www.hrw.org/news/2017/06/21/lebanon-hold-soldiers-who-beat-protesters-account> [geraadpleegd op 09/11/2017]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: deadly attack kills dozens*, 13/11/2015,
<https://www.hrw.org/de/node/283372> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: Tit-for-tat border kidnappings*, 02/05/2013,
<http://www.hrw.org/news/2013/05/02/lebanon-tit-tat-border-kidnapping> [geraadpleegd op 06/09/2013]

Human Rights Watch (HRW), *World Report 2015 – Lebanon*, 29/01/2015, <http://www.hrw.org/world-report/2015/country-chapters/lebanon> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Human Rights Watch (HRW), *World Report 2016 - Lebanon*, 27/01/2016,
http://www.ecoi.net/local_link/318412/443592_en.html [geraadpleegd op 30/06/2016]

Human Rights Watch (HRW), *World Report 2017 - Lebanon*, 12/01/2017, <https://www.hrw.org/world-report/2017/country-chapters/lebanon> [geraadpleegd op 27/03/2017]

In Pursuit of Peace (International Crisis Group, Atrache S.), *Beirut Bombing Widens Lebanon's Shiite-Sunni Divide*, 13/11/2015, <http://blog.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/2015/11/13/beirut-bombing-widens-lebanons-shiite-sunni-divide/> [geraadpleegd op 18/11/2015]

Institute for the Study of War (ISW) (Brog L.), *The battle for Arsal*, 07/08/2014,
<http://iswsyria.blogspot.be/2014/08/the-battle-for-arsal.html> [geraadpleegd op 24/09/2014]

Institute for the Study of War (ISW) (Cafarella J.), *Syrian jihadists signal intent for Lebanon*, 05/03/2015,
http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Syrian_Backgrounder_approved_0.pdf [geraadpleegd op 08/05/2015]

Institute for the Study of War (ISW) (Fullton W.), *Iranian strategy in Syria*, 05/2013,
<http://www.understandingwar.org/report/iranian-strategy-syria> [geraadpleegd op 4/10/2013]

Institute for the Study of War (ISW) (O'Bagy E.), *Syria conflict exacerbates communal tension in Lebanon*, 29/06/2013, <http://www.understandingwar.org/syria-update-syria-conflict-exacerbates-communal-tension-lebanon> [geraadpleegd op 23/9/2013]

Integrated Regional Information Networks (IRIN), *Army « under tremendous pressure » but still united*, 13/05/2008, www.irinnews.org/PrintReport.aspx?ReportId=78175 [geraadpleegd op 19/5/2008]

Integrated Regional Information Networks (IRIN), *Fear stalks Beirut Shia suburbs*, 26/03/2014,
<http://www.irinnews.org/fr/report/99844/fear-stalks-beirut-s-shia-suburbs> [geraadpleegd op 07/04/2014]

Inter Agency Coordination, *Social stability*, 2016, <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/download.php?id=13008> [geraadpleegd op 05/03/2017]

Inter-agency Information Sharing Portal, *Syria regional Refugee response*, [laatste update] 30/06/2017,
<https://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=122> [geraadpleegd op 10/11/2017]

International Business Times (Massi A.), *Christian, Sunni and Shia: Meet Hezbollah's Non-denominational military branch defending Lebanon, fighting in Syria*, 11/04/2015, <http://www.ibtimes.com/> [geraadpleegd op 27/02/2017]

International Business Times, *Lebanon's security, and old political and religious alliances divide Beirut's Trash demonstrations*, 09/09/2015, <http://www.ibtimes.com/lebanons-security-old-political-religious-alliances-divide-beiruts-trash-2088430> [geraadpleegd op 07/12/2015]

International Crisis Group (ICG), *A Huthi missile, a Saudi purge and a Lebanese resignation shake the Middle East*, 10/11/2017, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/huthi-missile-saudi-purge-and-lebanese-resignation-shake-middle-east> [geraadpleegd op 10/11/2017]

International Crisis Group (ICG) (Natrache S.), *Beirut bombing widens Lebanon's Shiite-Sunni divide*, 13/11/2015, <http://blog.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/2015/11/13/beirut-bombing-widens-lebanons-shiite-sunni-divide/> [geraadpleegd op 18/11/2015]

International Crisis Group (ICG), *A precarious balancing act: Lebanon and the Syrian conflict*, 22/11/2012, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/egypt-syria-lebanon/lebanon/132-a-precarious-balancing-act-lebanon-and-the-syrian-conflict.aspx> [geraadpleegd op 4/10/2013]

International Crisis Group (ICG), *Arsal in the crosshairs: the predicament of a small Lebanese border town*, 23/02/2016, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Lebanon/b046-arsal-in-the-crosshairs-the-predicament-of-a-small-lebanese-border-town.pdf> [geraadpleegd op 30/06/2016]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch N°141*, 30/04/2015, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/CrisisWatch/2015/cw141.pdf> [geraadpleegd op 08/05/2015]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch N° 150*, 01/02/2016, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/CrisisWatch/2016/cw150.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch N° 151*, 01/03/2016, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/CrisisWatch/2016/cw151.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch N° 153*, 02/05/2016, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/CrisisWatch/2016/cw153.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch N° 154*, 01/06/2016, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/CrisisWatch/2016/cw154.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch N° 155*, 01/07/2016, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/CrisisWatch/2016/cw155.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch N°122*, 01/10/2013, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/CrisisWatch/2013/cw122.pdf> [geraadpleegd op 06/10/2014]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch N°134*, 01/10/2014, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/CrisisWatch/2014/cw134.pdf> [geraadpleegd op 20/10/2014]

International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch*, 02/2017, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/february-2017#lebanon> [geraadpleegd op 09/05/2017]

International Crisis Group (ICG), *Hizbollah's Syria conundrum*, 14/03/2017, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/175-hizbollah-s-syria-conundrum> [geraadpleegd op 14/03/2017]

International Crisis Group (ICG), *Hizbollah's weapons turn inward*, in: *Middle East Briefing n°23*, 15/05/2008, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/egypt-syria-lebanon/lebanon/b023-lebanon-hizbollahs-weapons-turn-inward.aspx>, [geraadpleegd op 11/10/2013]

International Crisis Group (ICG), *Lebanon needs help to cope with huge refugee influx*, 19/09/2016, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/lebanon-needs-help-cope-huge-refugee-influx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

International Crisis Group (ICG), *Lebanon's Hizbollah turns eastward to Syria*, 27/05/2014, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/egypt-syria-lebanon/153-lebanon-s-hizbollah-turns-eastward-to-syria.aspx> [geraadpleegd op 06/10/2014]

International Crisis Group (ICG), *Lebanon's self-defeating survival strategies*, 20/07/2015, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Lebanon/160-lebanon-s-self-defeating-survival-strategies.pdf> [geraadpleegd op 07/12/2015]

International Crisis Group (ICG), *Nurturing instability: Lebanon's Palestinian Refugee Camps*, in: *Crisis Group Middle East Report*, N° 84, 19/02/2009, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Lebanon/84%20nurturing%20instability%20lebanons%20palestinian%20refugee%20camps.pdf> [geraadpleegd op 12/05/2017]

International Crisis Group (ICG), *Too close for comfort: Syrians in Lebanon*, 13/05/2013,
<http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/egypt-syria-lebanon/lebanon.aspx>,
[geraadpleegd op 30/08/2013]

Jane's Terrorism and Insurgency Centre, *Global Attack Index*, 28/04/2017, www.janes.com/article/69940/jtic-global-attack-index-march-2017 [geraadpleegd op 12/05/2017]

Kataeb, *Tensions slimmer beneath Ain al-Hilweh truce*, 26/08/2015,
<http://www.kataeb.org/local/2015/08/26/tensions-simmer-beneath-ain-al-hilweh-truce> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Landinfo (Norwegian Country of Origin Information Centre), *Libanon: Sikkerhetsrelaterte forhold ved utgangen av 2016*, 19/12/2016, <http://landinfo.no/id/3405.0>, [geraadpleegd op 27/02/2017]

Landinfo (Norwegian Country of Origin Information Centre), *The Lebanese resistance brigades – Saraya al-Muqawama al-Lubnaniya*, 20/05/2016, www.landinfo.no/asset/3357/1/3357_1.pdf [geraadpleegd op 27/02/2017]

Landmine and Cluster Monitor, *Lebanon Casualties and Victim Assistance* [laatste update] 13/07/2017,
<http://www.the-monitor.org/en-gb/reports/2017/lebanon/casualties.aspx> [geraadpleegd op 09/11/2017]

McClatchy DC, *Fleeing Syrian rebels accused of aggravating violence in Lebanon*, 02/12/2013,
<http://www.mcclatchydc.com/2013/12/02/210311/fleeing-syrian-rebels-accused.html> [geraadpleegd op 07/04/2014]

Medical Aid for Palestinians (MAP), *Nine Palestinians killed, more than 100 injured in Lebanon's largest refugee camp*, 21/04/2017, <https://www.map.org.uk/news/archive/post/641-nine-palestinians-killed-more-than-100-injured-in-lebanon-as-largest-refugee-camp> [geraadpleegd op 08/05/2017]

Middle East Institute (Blanford N.), *Hezbollah's evolution: from Lebanese militia to regional player*, 11/2017,
<http://www.mei.edu/content/hezbollah-s-evolution-lebanese-militia-regional-player> [geraadpleegd op 04/12/2017]

Middle East Institute (Salem P.), *Developments in Saudi Arabia and Lebanon*, 29/11/2017,
<http://www.mei.edu/content/article/developments-saudi-arabia-and-lebanon> [geraadpleegd op 04/12/2017]

Middle East Eye Net, *The struggle to keep the peace in Lebanon's largest Palestinian refugee camp*, 01/03/2016,
<http://www.middleeasteye.net/news/struggle-keep-peace-lebanon-s-largest-palestinian-refugee-camp-272213607> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Middle East Eye, *Hezbollah sends Israel 'message for calm' say sources*, 29/01/2015,
<http://www.middleeasteye.net/news/hezbollah-sends-israel-message-calm-sources-1519750638> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Middle East Eye, *Lebanon army identifies Tripoli suicide bombers*, 11/01/2015,
<http://www.middleeasteye.net/news/lebanon-army-identifies-tripoli-suicide-bombers-1753686537> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Middle East Eye, *Syrians face violence and suspicion in Lebanon after bombings*, 02/07/2016,
<http://www.middleeasteye.net/news/syrians-lebanon-face-violence-and-suspicion-after-wave-bombings-110579540>
[geraadpleegd op 02/07/2016]

Middle East Monitor, *2 Israeli soldiers wounded along Lebanese border*, 08/10/2014,
<https://www.middleeastmonitor.com/news/middle-east/14551-2-israeli-soldiers-wounded-along-lebanese-border>
[geraadpleegd op 16/10/2014]

Middle East Research and Information Project (MERIP) (Milligan M.), *Tripoli's troubles to come*, 13/08/2012,
www.merip.org/mero/mero081312 [geraadpleegd op 26/10/2012]

Mulhak, *Clashes erupt at south Lebanon refugee camp, four wounded*, 27/02/2017,
<http://www.mulhak.com/clashes-erupt-at-south-lebanon-refugee-camp-four-wounded/> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Naharnet, *Army arrests Ain el-Hilweh terror fugitive*, 26/10/2017, <http://www.naharnet.com/stories/en/237326>
[geraadpleegd op 08/11/2017]

Naharnet, *Bekaa roads blocked over Risha kidnap as Aoun says 'all security forces mobilized*, 20/01/2017,
<http://www.naharnet.com/stories/224096-bekaa-roads-blocked-over-risha-kidnap-as-aoun-says-all-security-forces-mobilized/print> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Naharnet, *Bekaa security plan goes into effect as army raids hideouts*, 10/04/2014,
<http://www.naharnet.com/stories/125974-bekaa-security-plan-goes-into-affect-as-army-raids-hideouts/print> [geraadpleegd op 11/04/2014]

Naharnet, *Bomb-making material seized as 1 Lebanese, many Syrians held in nationwide raids*, 18/11/2015,
<http://m.naharnet.com/stories/en/194796-bomb-making-material-seized-as-1-lebanese-many-syrians-held-in-nationwide-raids> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Naharnet, *Casualties in Fierce Nusra-IS Clashes in Arsal Outskirts*, 23/01/2017,
<http://www.naharnet.com/stories/en/224235> [geraadpleegd op 08/03/2017]

Naharnet, *Hezbollah rejects 'Puppet' president, admits 'deep differences' with Mustaqbal*, 12/04/2015,
<http://www.naharnet.com/stories/en/175170>, [geraadpleegd op 08/05/2015]

Naharnet, *Hizbollah turns Beirut's Southern Suburbs into Fortress*, 21/08/2013,
<http://www.naharnet.com/stories/en/94875> [geraadpleegd op 23/8/2013]

Naharnet, *Israel calls for U.N action against Hizbulah after Nasrallah's claims*, 10/04/2014,
<http://www.naharnet.com/stories/en/125949-israel-calls-for-u-n-action-against-hizbulah-after-nasrallah-s-claims> [geraadpleegd op 11/04/2014]

Naharnet, *Landmine maims Syrian boy in Southern Border town*, 08/05/2017,
<http://www.naharnet.com/stories/en/229732-landmine-maims-syrian-boy-in-southern-border-town> [geraadpleegd op 12/05/2017]

Naharnet, *Mustaqbal, Shaar, Rifi: Blame for Tripoli blasts Falls only on those who staged them*, 13/10/2013
<http://www.naharnet.com/stories/en/102040-mustaqbal-shaar-rifi-blame-for-tripoli-blasts-falls-only-on-those-who-staged-them> [geraadpleegd op 14/10/2013]

Naharnet, *One wounded as Bourj al-Barajneh dispute escalates into gunfire*, 08/05/2017,
<http://www.naharnet.com/stories/en/229731-one-wounded-as-bourj-al-barajneh-dispute-escalates-into-gunfire> [geraadpleegd op 08/05/2017]

Naharnet, *Report: Ain el-Hilweh Fighters Travel to Raqqa to Join IS*, 11/02/2016,
www.naharnet.com/stories/en/201830 [geraadpleegd op 20/03/2017]

Naharnet, *Report: Arm apt to 'liberate' Lebanon's outskirts from militants*, 01/05/2017,
<http://www.naharnet.com/stories/229308-report-arm-apt-to-liberate-lebanon-s-outskirts-from-militants/print> [geraadpleegd op 01/05/2017]

Naharnet, *Report: Lebanon pulled into war with Islamic State Group*, 19/10/2014,
<http://www.naharnet.com/stories/en/151752> [geraadpleegd op 20/10/2014]

Naharnet, *Roads blocked after Lebanese man killed in al-Bedawi camp gunfight*, 30/04/2017,
<http://www.naharnet.com/stories/en/229264> [geraadpleegd op 12/05/2017]

Naharnet, *Syrian planes raid Arsal as rockets land on various Bekaa regions*, 23/04/2014,
<http://www.naharnet.com/stories/en/127680-syrian-planes-raid-arsal-as-rockets-land-on-various-bekaa-regions> [geraadpleegd op 25/04/2014]

Naharnet, *UNRWA condemns Ain el-Hilweh violence that forced children to flee*, 07/12/2016,
<http://www.naharnet.com/stories/en/221692> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Now Media (Blanford N.), *Bekaa revenge killing inflames tribal tensions*, 26/05/2016,
<https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/567034-bekaa-revenge-killing-inflames-tribal-tensions> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Now Media (Blanford N.), *Hezbollah readies for offensive near Arsal*, 04/04/2016,
<https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/566823-hezbollah-readies-for-offensive-near-arsal> [geraadpleegd op 04/07/2016]

Now Media (Blanford N.), *ISIS on the move in Lebanon*, 07/07/2016,
<https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/566947-isis-on-the-move-in-lebanon> [geraadpleegd op 07/07/2016]

Now Media (Blanford N.), *Israel and Hezbollah's deterrence doctrine*, 22/04/2016,
<https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/566909-israel-and-hezbollahs-deterrence-doctrine> [geraadpleegd op 04/07/2016]

Now Media (Blanford N.), *Lebanese army's policy of containment in Arsal*, 09/02/2016,
<https://now.mmedia.me/lb/en/commentaryanalysis/566589-army-raids-in-arsal> [geraadpleegd op 04/07/2016]

Now Media (Ghaddar H.), *Hezbollah's new mission*, 24/03/2014,
<https://now.mmedia.me/lb/en/commentaryanalysis/540560-resistance-no-more> [geraadpleegd op 07/04/2014]

Now Media (Luca A.M.), *The dilemma of Ain al-Hilweh*, 17/04/2015,
<https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/565138-the-dilemma-of-ain-al-hilweh> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Now Media (Rowell A.), *Suicide bomb rampage spells trouble ahead for Lebanon*, 28/06/2016,
<https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/567146-suicide-bomb-rampage-spells-trouble-ahead-for-lebanon> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Now Media (Wallace C.), *A barrier to civil-military relations in Ain al-Hilweh*, 09/12/2016,
<https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/567545-chipping-away-civil-military-relations-in-ain-al-hilweh> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Now Media, *Bekaa residents protest sheikh "recruiting for Hezbollah"*, 10/09/2015,
<https://now.mmedia.me/lb/en/NewsReports/565885-bekaa-residents-protest-sheikh-recruiting-for-hezbollah> [geraadpleegd op 18/11/2015]

Now Media, *Top ISIS official's aide coordinating Lebanon cells: report*, 18/11/2015, <https://now.mmedia.me/lb/en/NewsReports/566242-top-isis-officials-aide-directing-lebanon-cells-report> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Overseas Security Advisory Council (OSAC), *Lebanon 2016 Crime and Safety report*, 14/03/2016,
<https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=19280> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Palestine Chronicle, *Palestinian rivals 'agree ceasefire' in Lebanon camp*, 27/08/2015,
<http://news.yahoo.com/palestinian-rivals-agree-ceasefire-lebanon-camp-163818493.html> [geraadpleegd op 18/11/2015]

Palestinian Human Rights Organization (PHRO), *Camp in fear, camp in want, Human security assessment for Nahr El-Bared Camp*, 2011, http://www.palhumanrights.org/rep/ENG/Camp%20in%20Fear-Camp%20in%20Want_Final-A4.pdf [geraadpleegd op 18/11/2015]

PressTV, *Assailants shoot, injure Palestinian official in southern Lebanon*, 06/02/2017,
<http://www.presstv.ir/Detail/2017/02/06/509315/Lebanon-Sidon-Palestinian> [geraadpleegd op 27/02/2017]

PressTV, *Daesh commander killed near border with Syria*, 08/02/2017,
<http://www.presstv.ir/Detail/2017/02/08/509624/Daesh-commander-killed-explosion-eastern-Lebanon-Arsal-border-Syria> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Reuters (Dziadosz A.), *Warily, Lebanon tackles violent spillover from Syria*, 14/04/2014,
<http://www.reuters.com/article/2014/04/13/us-lebanon-syria-crisis-insight-idUSBREA3C0AX20140413> [geraadpleegd op 24/04/2014]

Reuters, *Violence flares at protest near US Embassy in Lebanon*, 10/12/2017,
<https://www.reuters.com/article/us-usa-trump-israel-lebanon-protests/violence-flares-at-protest-near-u-s-embassy-in-lebanon-idUSKBN1E408F> [geraadpleegd op 10/12/2017]

Reuters, *Explosion kills local official in northern Lebanon*, 28/12/2016, <http://www.reuters.com/article/us-lebanon-blast-idUSKBN14H0CB> [geraadpleegd op 04/03/2017]

Reuters, *Lebanese army faces jihadist threat on Syrian border*, 28/08/2016, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-lebanon-idUSKCN11Y1VN> [geraadpleegd op 04/03/2017]

Reuters, *Man killed in clash at Palestinian camp in Lebanon*, 28/02/2017, <http://www.reuters.com/article/us-palestine-clashes-idUSKBN1670VR> [geraadpleegd op 04/03/2017]

Reuters, *Suicide attack foiled in Beirut café: security source*, 22/01/2017, <http://www.reuters.com/article/us-lebanon-security-idUSKBN1550VS> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Salloukh B.F., *The Syrian war: spillover effects on Lebanon*, 03/2017,
https://www.researchgate.net/publication/314239901_The_Syrian_War_Spillover_Effects_on_Lebanon
[geraadpleegd op 25/03/2017]

Shia Watch (Schei I., Slim M.), *The big sale: the true cost of maintaining Lebanon's stability*, 02/05/2013,
<http://www.shiawatch.com/article/545> [geraadpleegd op 02/05/2014]

Shia Watch (Schei I., Slim M.), *The LAF: Lebanon's hope....by default*, 11/2015,
[http://www.shiawatch.com/public/uploads/files/LAF_Lebanon\[ShiaWatch40\].pdf](http://www.shiawatch.com/public/uploads/files/LAF_Lebanon[ShiaWatch40].pdf) [geraadpleegd op 18/11/2015]

Shia Watch, *A Rusty President for an Allegorical Republic*, 11/2016,
[http://www.shiawatch.com/public/uploads/files/\[ShiaWatch43\].pdf](http://www.shiawatch.com/public/uploads/files/[ShiaWatch43].pdf) [geraadpleegd op 27/02/2017]

South Lebanon, 21/12/2014, <http://southlebanon.org/archives/135478> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Strickland P., *Tripoli: a microcosm of Syria's war in Lebanon*, 10/04/2015, <http://www.dw.de/tripoli-a-microcosm-of-syrias-war-in-lebanon/a-18373465> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Arab Weekly (Blanford N.), *Hezbollah, Israel brace for all-out conflict*, 03/05/2017,
<http://www.thearabweekly.com/Levant/7977/Hezbollah%2C-Israel-brace-for-all-out-conflict> [geraadpleegd op 03/05/2017]

The Arab Weekly, *ISIS's sectarian message in Beirut bloodbath*, 20/11/2015,
<http://www.thearabweekly.com/?id=2815> [geraadpleegd op 27/11/2015]

The Christian Science Monitor (Blanford N.), *Free passage for ISIS: Was Hezbollah-backed deal a jab at Lebanese army*, 06/09/2017, <https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2017/0906/Free-passage-for-ISIS-Was-Hezbollah-backed-deal-a-jab-at-Lebanese-Army> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Christian Science Monitor (Blanford N.), *On Islamic State's western front, Lebanon girds for pre-winter attacks*, 14/10/2014, <http://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2014/1014/On-Islamic-State-s-western-front-Lebanon-girds-for-pre-winter-attacks-video> [geraadpleegd op 22/10/2014]

The Daily Star (Haboush J.), *Jerusalem won't destabilize Lebanon: experts*, 12/12/2017,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Dec-12/429833-jerusalem-decision-wont-destabilize-lebanon-analysts.ashx> [geraadpleegd op 12/12/2017]

The Daily Star (Dakroub H.), *Baabda talks to decide future of government*, 27/11/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Nov-27/427935-baabda-talks-to-decide-future-of-government.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ibrahim: Ain al-Hilweh security measures improved*, 28/10/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Oct-28/424216-ibrahim-ain-al-hilweh-security-measures-improved.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh clashes linked to army offensive: Ibrahim*, 05/09/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-05/418191-ain-al-hilweh-clashes-linked-to-army-offensive-ibrahim.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinians act to stabilize Ain al-Hilweh*, 29/08/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-30/417526-palestinians-act-to-stabilize-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Shaky cease-fire reigns in Ain al-Hilweh*, 24/08/2017,
<https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-24/416977-shaky-cease-fire-reigns-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA partially resumes aid following clashes*, 26/08/2017,
<https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-26/417246-unrwa-partially-resumes-aid-following-clashes.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Extremists abandon strongholds in Ain al-Hilweh*, 25/08/2017,
<https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-25/417118-extremists-abandon-strongholds-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 30/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinian leadership to hold meeting on Ain al-Hilweh*, 27/08/2017,
<https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-27/417383-palestinian-leadership-to-hold-meeting-on-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinian leaders in South Lebanon demand stability in Ain al-Hilweh*, 26/08/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-26/417283-palestinian-leaders-in-south-lebanon-demand-stability-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Botched arrest sparks camp clashes*, 14/10/2017,
<https://www.pressreader.com/lebanon/the-daily-star-lebanon/20171014/281586650823052> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA deputy country director calls for stability during Ain al-Hilweh visit*, 06/09/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-06/418327-unrwa-deputy-country-director-calls-for-stability-during-ain-al-hilweh-visit.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Exchange of gunfire in Ain al-Hilweh*, 22/09/2017,
<https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-22/420153-exchange-of-gunfire-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA schools adopt new security steps*, 09/09/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-09/418739-unrwa-schools-adopt-new-security-steps.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA deputy country director calls for stability during Ain al-Hilweh visit*, 06/09/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-06/418327-unrwa-deputy-country-director-calls-for-stability-during-ain-al-hilweh-visit.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinian factions talk Daesh handover with army intelligence head in south*, 20/09/2017, <https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-20/420021-palestinian-factions-talk-daesh-handover-with-army-intelligence-head-in-south.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh: Tensions mount over return to fighting*, 07/10/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Oct-07/421872-ain-al-hilweh-tensions-mount-over-return-to-fighting.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA to pay out for August Ain al-Hilweh clashes*, 17/10/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Oct-17/422941-unrwa-to-pay-out-for-august-ain-al-hilweh-clashes.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinian National Security Forces face in-house clashes*, 26/11/2017,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Nov-26/427837-palestinian-national-security-forces-face-in-house-clashes.ashx> [geraadpleegd op 26/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Islamist fugitive's son wounded in Ain al-Hilweh assassination attempt*, 01/11/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Oct-31/424637-islamist-fugitives-son-hit-in-ain-al-hilweh-assassination-attempt.ashx> [geraadpleegd op 26/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh chaos as Badr bodyguard kills Palestinian man*, 20/11/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Nov-20/427110-ain-al-hilweh-chaos-as-badr-bodyguard-kills-palestinian-man.ashx> [geraadpleegd op 26/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh quiet, tense in wake of fighting*, 20/11/2017,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Nov-20/427126-tension-after-overnight-clashes-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 26/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh chaos as Badr bodyguard kills Palestinian man*, 20/11/2017,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Nov-20/427110-ain-al-hilweh-chaos-as-badr-bodyguard-kills-palestinian-man.ashx> [geraadpleegd op 26/11/2017]

The Daily Star (al-Fakih R.), *Lebanon army launches Bekaa security plan*, 10/04/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Apr-11/252980-lebanese-army-launches-bekaa-valley-security-plan.ashx#axzz2yOCNbP7p> [geraadpleegd op 11/04/2014]

The Daily Star (Al-Fakih R.), *Tit-for-tat kidnappings sweep Bekaa Valley*, 03/08/2013,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2013/Aug-03/226149-tit-for-tat-kidnappings-sweep-bekaa-valley.ashx#axzz30MOCMH3u> [geraadpleegd op 24/04/2014]

The Daily Star (Amrieh A.), *Syrian shelling provokes outrage in Lebanon*, 01/02/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Feb-01/246042-syrian-shelling-provokes-outrage-in-lebanon.ashx#axzz30MOCMH3u> [geraadpleegd op 24/04/2014]

The Daily Star (Basim F.), *Lebanon border village boosts security*, 28/06/2016,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2016/Jun-28/359385-lebanon-border-village-on-high-alert-after-wave-of-suicide-attacks.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]

The Daily Star (Blanford N.), *Hezbollah readying for Qalamoun offensive*, 20/03/2015,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Mar-20/291498-hezbollah-readying-for-qalamoun-offensive.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star (Blanford N.), *Hezbollah to sustain calculated retaliation against Israel*, 30/01/2015,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Jan-30/285806-hezbollah-to-sustain-calculated-retaliation-against-israel.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star (Haboush J.), *Badr threatens more fighting in Ain al-Hilweh*, 09/05/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/May-09/405052-badr-threatens-more-fighting-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 09/05/2017]

The Daily Star (Knutsen E.), *Arsal paying cost of support for rebels*, 13/03/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Mar-13/250093-arsal-paying-cost-of-support-for-rebels.ashx#axzz2yOCNbP7p> [geraadpleegd op 07/04/2014]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh after joint security force crumbles*, 20/02/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Feb-20/394280-ain-al-hilweh-after-joint-security-force-crumbles.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh atmosphere explosive, sources warn*, 19/04/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-19/402436-ain-al-hilweh-atmosphere-explosive-sources-warn.ashx> [geraadpleegd op 19/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh fighting ebbs as Badr flees stronghold*, 11/04/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-11/401455-ain-al-hilweh-fighting-ebbs-as-badr-flees-stronghold.ashx>, geraadpleegd op 13/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh security force takes first steps*, 16/03/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-16/397734-ain-al-hilweh-security-force-takes-first-steps.ashx> [geraadpleegd op 16/03/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Extremist Ain al-Hilweh group threatens escalation*, 08/05/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/May-08/404971-extremist-ain-al-hilweh-group-threatens-escalation.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Fatah advances against extremist group in third day of Ain al-Hilweh clashes*, 09/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-09/401219-clashes-continue-in-sidons-ain-al-hilweh-palestinian-refugee-camp.ashx> [geraadpleegd op 09/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Fatah forces to end bloody faceoff with Badr's group*, 10/04/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-10/401316-fatah-forces-to-end-bloody-faceoff-with-badrs-group.ashx> [geraadpleegd op 10/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Fatah launches wide-scale attack on extremist Badr group in Ain al-Hilweh*, 08/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-08/401138-sidon-paralyzed-amid-continued-clashes-in-palestinian-refugee-camp.ashx> [geraadpleegd op 09/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Fear of escalation puts Ain al-Hilweh on edge*, 19/03/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Mar-19/250661-fear-of-escalation-puts-ain-al-hilweh-on-edge.ashx#axzz2zuPdpOAu> [geraadpleegd op 25/04/2014]

The Daily Star (Zaatari M.), *Fragile calm after third death in Ain al-Hilweh fighting*, 25/03/2017,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-25/399109-fragile-calm-after-third-death-in-ain-al-hilweh-fighting.ashx> [geraadpleegd op 25/03/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Gunfight rattles south Lebanon's Ain al-Hilweh*, 25/03/2017,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-25/399150-gunfight-rattles-south-lebanons-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 25/03/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Hamas, Fatah withdraw from joint security force*, 16/02/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Feb-16/393795-hamas-fatah-withdraw-from-joint-security-force.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Israel shells Hezbollah post in retaliation over blast*, 14/03/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Mar-14/250280-israel-fires-shells-into-lebanons-kfarshouba-hills-sources.ashx#axzz2yOCNbP7p> [geraadpleegd op 07/04/2014]

The Daily Star (Zaatari M.), *Joint force enters refugee camp hotspot*, 13/04/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-13/401778-joint-force-enters-refugee-camp-hotspot.ashx> [geraadpleegd op 13/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Joint security force deployed in Ain al-Hilweh*, 09/07/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Jul-09/263192-joint-security-force-deployed-in-ain-al-hilweh.ashx#axzz3IrwiURKG> [geraadpleegd op 11/10/2014]

The Daily Star (Zaatari M.), *Leads emerge on killers as slain Fatah official laid to rest*, 11/10/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Oct-11/273710-leads-emerge-on-killers-as-slain-fatah-official-laid-to-rest.ashx#axzz3IrwiURKG> [geraadpleegd op 11/10/2014]

The Daily Star (Zaatari M.), *Lebanese army storms Assir complex*, 24/06/2013
<http://www.dailystar.com.lb/News/Local-News/2013/Jun-24/221395-fierce-clashes-rock-south-lebanon-city-for-second-day.ashx#axzz2gYWzZHaP> [geraadpleegd op 23/9/2013]

The Daily Star (Zaatari M.), *Life slowly returns to normal in south Lebanon refugee camp*, 13/04/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-13/401828-life-slowly-returns-to-normal-in-south-lebanon-refugee-camp.ashx> [geraadpleegd op 13/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Meetings seek to bring Islamists into Ain al-Hilweh force*, 11/03/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-11/397051-meetings-seek-to-bring-islamists-into-ain-al-hilweh-force.ashx> [geraadpleegd op 11/03/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *New forces for Ain al-Hilweh in the making*, 06/03/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-06/396224-new-forces-for-ain-al-hilweh-in-the-making.ashx> [geraadpleegd op 06/03/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinian camp clashes shake security in South*, 08/04/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Apr-08/252650-palestinian-camp-clashes-shake-security-in-south.ashx#axzz2yOCNbP7p> [geraadpleegd op 11/04/2014]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinians scramble to contain Ain al-Hilweh gunbattle*, 24/03/2017,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-24/398957-lebanese-army-arrests-alleged-ain-al-hilweh-clashes-perpetrator.ashx> [geraadpleegd op 24/03/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA director deeply concerned by instability*, 29/03/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-29/399595-unrwa-director-deeply-concerned-by-instability.ashx> [geraadpleegd op 29/03/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA to recommence services in Ain al-Hilweh*, 07/03/2017,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-07/396386-unrwa-to-recommence-services-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 11/03/2017]

The Daily Star, (al-Fakih R.), *Weekend of abductions and killings rattles Bekaa Valley, north Lebanon*, 05/08/2013, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2013/Aug-05/226295-weekend-of-abductions-and-killings-rattles-bekaa-valley-north-lebanon.ashx> [geraadpleegd op 13/09/2013]

The Daily Star, *Akkar governorate in dire need of security and development*, 09/02/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Feb-09/392904-akkar-governorate-in-dire-need-of-security-and-development.ashx> [geraadpleegd op 09/02/2017]

The Daily Star, *Army and Hezbollah shell, kill militants*, 21/01/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Jan-21/390350-army-and-hezbollah-shell-kill-militants.ashx> [geraadpleegd op 04/03/2017]

The Daily Star, *Army puts U.S. weapons to work in Arsal*, 22/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-22/402888-army-puts-us-weapons-to-work-in-arsal.ashx> [geraadpleegd op 22/04/2017]

The Daily Star, *Chaos, kidnappings spread in Bekaa valley*, 08/09/2014, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Sep-08/269940-lebanese-army-detains-two-over-kidnapping-of-arsal-residents.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star, *First families return to Nahr al-Bared*, 8/10/2007, www.dailystar.com.lb/printable.asp?art-ID=85853&cat_ID=1 [geraadpleegd op 8/10/2007]

The Daily Star, *Five arrested on suspicion of collaborating with Israel*, 26/01/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Jan-26/391044-five-arrested-on-suspicion-of-collaborating-with-israel.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Daily Star, *Full-out Daesh war in Lebanon unlikely*, 30/06/2016, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2016/Jun-30/359801-full-out-daesh-war-in-lebanon-unlikely.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]

The Daily Star, *Ghosn confirms chief of al-Qaeda linked group arrested*, 01/01/2014, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Jan-01/242826-ghosn-confirms-chief-of-al-qaeda-linked-group-arrested.ashx#axzz2yOCNbP7p> [geraadpleegd op 07/04/2014]

The Daily Star, *Hezbollah 'fully' supports suburbs security plan: report*, 31/03/2015, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Mar-31/292768-hezbollah-fully-supports-suburbs-security-plan-report.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star, *Hezbollah destroys Daesh command center on Syria border*, 25/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-25/403204-hezbollah-destroys-daesh-command-center-on-syria-border.ashx> [geraadpleegd op 25/04/2017]

The Daily Star, *Hezbollah destroys Daesh command center on Syria border*, 25/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-25/403204-hezbollah-destroys-daesh-command-center-on-syria-border.ashx> [geraadpleegd op 25/04/2017]

The Daily Star, *Hezbollah targets Jabhat Fatah al-Sham outside Arsal*, 17/10/2016, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2016/Oct-16/376681-hezbollah-targets-jabhat-fatah-al-sham-outside-arsal.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Daily Star, *Israeli cluster bomb wounds 6 children in south Lebanon*, 27/03/2015, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Mar-27/292396-israeli-cluster-bomb-wounds-6-children-in-south-lebanon.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star, *Lebanon foils two ISIS-planned attacks*, 30/06/2016, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2016/Jun-30/359852-lebanon-foils-two-isis-planned-attacks.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]

The Daily Star, *Richa freed after three-day abduction ordeal*, 23/01/2017, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Jan-23/390541-richa-freed-after-three-day-abduction-ordeal.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Daily Star, *Tripoli residents protest water and electricity cuts*, 08/07/2015, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2016/Jul-08/361045-tripoli-residents-protest-water-and-electricity-cuts.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]

The Daily Star, *UNRWA demands safety guarantees before resuming Ain al-Hilweh services*, 28/03/2017, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-28/399518-unrwa-demands-safety-guarantees-before-resuming-ain-al-hilweh-services.ashx> [geraadpleegd op 28/03/2017]

The Jamestown Foundation (Plaw A.), *Hezbollah's drone program sets precedents for Non-State actors*, 10/11/2017, <https://jamestown.org/program/hezbollahs-drone-program-sets-precedents-non-state-actors/> [geraadpleegd op 10/11/2017]

The Jamestown Foundation (Hoover P.), *The evolution of Sunni Jihadism in Lebanon*, in: *Terrorism Monitor* Vol. 13, issue 21, 30/10/2015, http://www.jamestown.org/programs/tm/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=44540&cHash=ddc529b9e1283c7101b1347dfe937fc7#.Vkxv1ubF_uE [geraadpleegd op 18/11/2015]

The Jamestown Foundation (McGregor A.), *In a shifting political landscape, Hezbollah repositions itself as the anti-terrorist defender of Lebanon*, in: *Terrorism Monitor* Vol. 12, 18/04/2014, <http://www.jamestown.org/uploads/media/TerrorismMonitorVol12Issue8.pdf> [geraadpleegd op 25/04/2014]

The Jamestown Foundation (McGregor A.), *Unwanted ally: hezbollah's war against the Islamic State*, 22/01/2016, http://www.jamestown.org/programs/tm/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=45011&cHash=ce4d48e89c9c1591d9353af174f57048#.V30V4Ut97IU [geraadpleegd op 30/06/2016]

The Jeruzalem Post, *The Iran-backed sunni group that aids Hezbollah in the Syrian battlefield*, 13/03/2017, <http://www.jpost.com/Middle-East/The-Iran-backed-Sunni-group-that-aids-Hezbollah-in-the-Syrian-battlefield-450094> [geraadpleegd op 13/03/2017]

The Jordan Times, *27 dead over 12 days in Lebanon's Tripoli — security*, 24/03/2014, <http://jordantimes.com/27-dead-over-12-days-in-lebanons-tripoli----security> [geraadpleegd op 24/04/2014]

Illini Journal of International Security (Weiss C.), *The Bilal Badr Group: Ain el Hilwe's recurring threat*, 06/09/2017, <http://publish.illinois.edu/illinijournalofinternationalsecurity/blog/blogs-spring-2017/the-bilal-badr-group-ain-el-hilwes-recurring-threat/> [geraadpleegd op 10/11/2017]

The National (Enders D.), *Lebanese residents and Syrian refugees relieved after militants driven from Arsal*, 21/08/2017, <https://www.thenational.ae/world/mena/lebanese-residents-and-syrian-refugees-relieved-after-militants-driven-from-arsal-1.621367> [geraadpleegd op 08/11/2017]

The National (Enders D.), *Lebanese army arrests former mayor of Arsal as dead soldiers' families say they will continue their vigil for justice*, 10/09/2017, <https://www.thenational.ae/world/mena/lebanese-army-arrests-former-mayor-of-arsal-as-dead-soldiers-families-say-they-will-continue-their-vigil-for-justice-1.627254> [geraadpleegd op 08/11/2017]

The Star (Hancey C.), *Can Canada help a besieged town in Lebanon resist Daesh*, 29/01/2017, <https://www.thestar.com/news/world/2017/01/29/can-canada-help-a-besieged-town-in-lebanon-resist-daesh.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Wall Street Journal (Abi-Habib M.), *Young Palestinian refugees join Jihadists fighting in Syria*, 20/11/2013, <http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702304868404579192933607042794> [geraadpleegd op 07/04/2014]

The Wall Street Journal (Knickmeyer E.), *Beirut hit by two suicide bombs in two nights*, 26/06/2014, www.factiva.com [geraadpleegd op 27/10/2014]

The Wall Street Journal (Trofimov Y.) *Islamic State's sway spreads to Lebanon*, 22/10/2014, www.factiva.com [geraadpleegd op 22/10/2014]

The Washington Institute for Near East Policy (Pollak N.), *The transformation of Hezbollah by its involvement in Syria*, 08/2016, <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/the-transformation-of-hezbollah-by-its-involvement-in-syria> [geraadpleegd op 06/03/2017]

The Washington Institute for Near East Policy, *The internal collapse facing Lebanon's Shiites*, 06/03/2017, <http://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/the-internal-collapse-facing-lebanons-shiites> [geraadpleegd op 06/03/2017]

UN News Service, *Lebanon: UN mission calls for restraint following explosion, retaliatory fire*, 07/10/2014, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=49025#.VFo50cVdXuE> [geraadpleegd op 16/10/2014]

UN News Service, *UN 'blue helmet' killed near site of Lebanon-Israel cross-fire; investigation under way*, 28/01/2015, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=49929#.VVZCe-aUfuE> [geraadpleegd op 08/05/2015]

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Ein El-Hilweh camp profile*, 07/12/2017, <https://reliefweb.int/report/lebanon/south-lebanon-ein-el-hilweh-camp-profile-2017> [geraadpleegd op 07/12/2017]

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), 08/12/2014, [https://docs.unocha.org/sites/dms/ROMENA/Lebanon_Governorate%20Capital_A4_r150_20141208%20\[Convert ed\].pdf](https://docs.unocha.org/sites/dms/ROMENA/Lebanon_Governorate%20Capital_A4_r150_20141208%20[Convert ed].pdf) [geraadpleegd op 27/11/2015]

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *North and Akkar Governorates profile*, 08/2016, <http://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-north-and-akkar-governorates-profile-august-2016> [geraadpleegd op 27/02/2017]

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *South and El Nabatieh Governorates profile*, 05/2016, <http://www.unocha.org/syrian-arab-republic/syria-crisis-regional-overview/lebanon-country-office/south-and-el-nabatieh-gov> [geraadpleegd op 27/02/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) (Gunness C.), *UNRWA strongly condemns violations of the inviolability and neutrality of United Nations installations in Ein elHilweh*, 04/03/2017, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-strongly-condemns-violations-inviolability-and-neutrality-united> [geraadpleegd op 04/03/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *UNRWA condemns armed violence in Ein el-Hilweh which caused children to flee*, 07/12/2016, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-condemns-armed-violence-ein-el-hilweh-which-caused-children-flee> [geraadpleegd op 28/02/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *UNRWA condemns violence in Ein El-Hilweh camp*, 28/02/2017, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-condemns-armed-violence-ein-el-hilweh-camp> [geraadpleegd op 28/02/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *UNRWA condemns armed violence in Ein el-Hilweh which has again prevented children from attending school and vital health services from operating*, 22/12/2016, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-condemns-armed-violence-ein-el-hilweh-which-has-again-prevented> [geraadpleegd op 28/02/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), s.d., http://www.unrwa.org/sites/default/files/styles/760xh/public/content/unrwa_fields/unrwa_field_3923_15_13928_81294.png?itok=UKwwSJtg [geraadpleegd op 07/11/2015]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Camp profiles: Nahr el-Bared*, s.d., www.unrwa.org/where-we-work/lebanon/camp-profiles?field=15&qt-view_camps_camp_profiles_block=3#qt-view_camps_camp_profiles_block [geraadpleegd op 07/12/2015]

United Nations Development Program (UNDP), *The burden of scarce opportunities: the social stability context in Central and West Bekaa*, 03/2017, www.data.unhcr.org/syrianrefugees/download.php?id=13406 [geraadpleegd op 07/12/2017]

United Nations Development Program (UNDP), *Security & Justice Sector Wide Assessment*, 01/03/2017, http://www.lb.undp.org/content/lebanon/en/home/library/crisis_prevention_and_recovery/Security-Justice-Sector-Wide-Assessment.html [geraadpleegd op 15/03/2017]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Lebanon Akkar Governorate profile*, 06/2015, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/10072015_AkkarGovernorateProfile.pdf [geraadpleegd op 27/11/2015]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Lebanon Baalbek Hermel Governorate profile*, 06/2015, <http://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-baalbek-hermel-governorate-profile-june-2015> [geraadpleegd op 27/11/2015]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Lebanon North Governorate profile*, 06/2015, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/08072015_NorthGovernorateProfile.pdf [geraadpleegd op 27/11/2015]

United Nations Security Council, *Monthly forecast Lebanon*, 03/2017, http://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2017-03/lebanon_22.php [geraadpleegd op 08/11/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2017/964, 16/11/2017, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/964 [geraadpleegd op 16/11/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2017/591, 11/07/2017, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/591 [geraadpleegd op 08/11/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2016/931, 04/11/2016, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2016/931 [geraadpleegd op 27/02/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2017/201, 08/03/2017, <http://www.undocs.org/S/2017/201> [geraadpleegd op 08/03/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, 26/02/2016, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2016_189.pdf [geraadpleegd op 30/06/2016]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2008/425, 27/06/2008, <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/Lebanon%20S%202008%20425.pdf> [geraadpleegd op 14/10/2013]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2012/502, 28/06/2012, <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/Lebanon%20S%202012%20502.pdf> [geraadpleegd op 14/10/2013]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2013/381, 26/06/2013, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2013_381.pdf, [geraadpleegd op 30/08/2013]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2014/438, 26/06/2014, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2014_438.pdf [geraadpleegd op 20/10/2014]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2014/784, 05/11/2014, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2014_784.pdf [geraadpleegd op 05/11/2014]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2015/837, 04/11/2015, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2015_837.pdf [geraadpleegd op 18/11/2015]

United Nations Security Council, *Resolution 1701 (2006)*, S/RES/1701, 11/08/2006, [http://www.unsco.org/Documents/Resolutions/S_RES_%201701\(2006\).pdf](http://www.unsco.org/Documents/Resolutions/S_RES_%201701(2006).pdf) [geraadpleegd op 20/11/2015]

United Nations Security Council, *Seventeenth semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 16/10/2017, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/867 [geraadpleegd op 08/11/2017]

United Nations Security Council, *Seventeenth semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 22/04/2016, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2016_366.pdf [geraadpleegd op 30/06/2016]

United Nations Security Council, *Twenty-first semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 16/04/2015,
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2015/258 [geraadpleegd op 08/05/2015]

United Nations Security Council, *Twenty-second semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 28/04/2017,
http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/374 [geraadpleegd op 28/04/2017]

United Nations Security Council, *Twenty-second semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 21/10/2016,
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2016/882 [geraadpleegd op 27/02/2017]

United Nations Security Council, *Twenty-second semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 07/10/2015,
http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2015_764.pdf [geraadpleegd op 18/11/2015]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, 24/06/2016, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2016/572 [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Country reports on terrorism 2015 – Lebanon*, 02/06/2016,
<http://www.refworld.org/docid/57518daa2a.html> [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Country reports on Terrorism 2013- Lebanon*, 30/04/2014,
<http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2013/224823.htm> [geraadpleegd op 30/04/2014]

United States Department of State (USDOS), *Lebanon Country report on human rights practices for 2016*, 03/03/2017, <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2016/ne/265508.htm> [geraadpleegd op 09/03/2017]

United States Department of State (USDOS), *Lebanon International Religious Freedom report for 2014*, 14/10/2015, <http://www.state.gov/documents/organization/238678.pdf> [geraadpleegd op 27/11/2015]

United States Department of State (USDOS), *Lebanon Country report on human rights practices for 2015*, 13/04/2016, <http://www.state.gov/documents/organization/253147.pdf> [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Country Report on Terrorism 2015 - Chapter 6 - Hezbollah*, 02/06/2016, <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2015/257523.htm> [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Country Report on Terrorism 2015- Foreign terrorist organizations: Abdallah Azzam brigades*, 02/06/2016, https://www.ecoi.net/local_link/324803/450940_en.html [geraadpleegd op 30/06/2016]

Wood J., *Lebanon sees success in fight against militants, yet risk of backlash remains*, 06/04/2015,
<http://www.thenational.ae/world/middle-east/lebanon-sees-success-in-fight-against-militants-yet-risk-of-backlash-remains> [geraadpleegd op 08/05/2015]